

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ೨೪೪
ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೧೦೭

ಡಯಾಸ್ವೊರಾ

ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ

ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಓ.ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿ

ಆರ್. ತಾರಿಣಿ ಶುಭದಾಯಿನಿ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

DIASPORA - A Study on the Concept of Diaspora in Kannada by Tarini Shubhadayini; Series Editor: Prof. O.L. Nagabhushanaswamy and Published by Sri Ishwar K. Mirji, Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara; Kalagrama, Jnanabharathi, Behind Bangalore University Campus, Mallattahalli, Bengaluru - 560 056; 2016;

Pp. xviii + 200, Price 75/-

© : ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೬
ಪುಟಗಳು : xviii + ೨೦೦
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೭೫/-
ಪ್ರತಿಗಳು : ೫೦೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಈಶ್ವರ್ ಕು. ಮಿರ್ಜಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ

ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

ಕು.ಭಾ.ಭಾ.ಪ್ರಾ.ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರೊ. ಓ. ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ. ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್

ಶ್ರೀ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಮೇಲಿನಮನಿ

ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಅನುಪಮಾ

ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ

ಡಾ. ವಿನಯಾ ಒಕ್ಕಂದ

ಡಾ. ಆರ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಡಾ. ಎಸ್. ಸಿರಾಜ ಅಹಮದ್

ಡಾ. ಪ್ರೀತಿ ಶ್ರೀಮಂಧರ್ ಕುಮಾರ್

ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ದಯಾನಂದ

ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಹೈದರ್ ಆಲಿಖಾನ್

ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ್ ಕು. ಮಿರ್ಜಿ

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಪ.ಸ. ಕುಮಾರ್

ಮುದ್ರಕರು :

ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ನಂ. ೫೯, ೪ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,

ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರೋಡ್, ಕೆ.ಎಸ್.ಗಾರ್ಡನ್,

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೭. ದೂ : ೨೨೨೩೪೦೬೬

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕನ್ನಡದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಲು ಹಲವು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಬಳಸುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕಿರು ಹೊತ್ತಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದ ಕಾರಣ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರರು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ನೆರವಾಗುವ ಬರವಣಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಓದುಗರು ಇಲ್ಲ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ.ಓ.ಎಲ್.ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಇಂತಹ ಹೊತ್ತಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಗೊತ್ತಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದದ ಬಗೆಗೆ ಬರಹವನ್ನು ಬರೆಸಿ ಹೊತ್ತಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಕೋರಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹೊತ್ತಗೆಗಳು ಈಗ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಓದುಗರ ಕೈಸೇರುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹೊತ್ತಗೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಓದುಗರಿಗೆ ಈ ಬರಹಗಳು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯ.

ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕೃತಿಯ ಓದಿಗೆ ಮುನ್ನ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವಿಶ್ವವಲಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಾದುದು. ಮೂಲತಃ ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಲಸೆಗಳ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರ ಜೀವನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಂತದ್ದು. ವಲಸಿಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ವಸಾಹತೀಕರಣದ ನಂತರ ಆರಂಭವಾದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಇವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇವುಗಳು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದ ಪರಿಣಾಮ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವಲಸೆಗೆ ಬೆಲೆ ಬಂದಿತು. ವಲಸೆ ಎನ್ನುವದೀಗ ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವೇ ಆಗಿ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗತೊಡಗಿತು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕಾಲವಾದ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ವಲಸೆಯು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಸಮಾಜೋ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದೆ.

ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನವು ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಒತ್ತಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾದರೂ ಅದರಿಂದ ದೇಶ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇ ಅಲುಗತೊಡಗಿದವು. ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳೊಳಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗಳು ಕರಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ದೇಶ, ಭಾಷೆ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಬೇರುಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಹೊಸಗಾಲದ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಾವಿಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಗೋಳೀಕರಣದ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್

ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಸಂಕಥನವೊಂದು ಮೈದಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವ ವಲಸೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇದರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಏನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಕಡತದ ಎಷ್ಟೋ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಂತೆ ಇದನ್ನೂ ಭಾವಿಸಬೇಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹೊಸದೇ ವಿನಾ ಅದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹೊಸದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಕನ್ನಡದ ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ವಲಸೆ ಹಾಗೂ ಸಂಕರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಮತಾಂತರಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಸಹ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಂಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು ಕಂಡಿದೆ. ಪಂಪನ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ನುಡಿಗಳು ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸಂಕರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವೀಕರಣ ಹಾಗೂ ನಿರಾಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಂಶಗಳಿದ್ದು ಅವು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಕ್ ಎನ್ನಿಸುವ ಈ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಸಗಾಲದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಭಾರತದಂತಹ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತದ್ದು. ಇದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕಾಣಲಾಗಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಂತಹ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಕನ್ನಡಿ.

ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪರರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ್ದು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ. ಭಾಷಾಭಾರತಿಯ ಇಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಗುರುಸಮಾನರೂ ಆದ ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ಭಾಷಾಭಾರತಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಲಿಪಿಕ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃತಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಕವಿ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ, ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಿಯಭಾಷಿಣಿ, ಪ್ರೊ ನುಂಕಪ್ಪ, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಶಿಕಲಾ ಮೊರಬದ ಅವರನ್ನು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

—ಆರ್. ತಾರಿಣಿ ಶುಭದಾಯಿನಿ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾಲೆ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಸರಣ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ವಿಚಾರ-ಮುಖ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಎಂಬ ಪರಿಚಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು 'ಪ್ರಚಾರ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ'ಯನ್ನು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮೂರನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿಯೇ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದಿರದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರ ಕೈಗೆಟಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸರಳ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಆ ಮಾಲೆಗೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎರಡನೆಯ ದಶಕಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಧಾರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ತಲುಪಲಾಗದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೇ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡ ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ತೊಡಕುಗಳು ಅನೇಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತುಗಳು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯ ಕ್ರಮದ್ದು. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಪದವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ. ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಅರಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚರಿತ್ರೆ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಧರ್ಮ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವಿಕ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಂಥ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುವವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆಸಕ್ತ ಓದುಗರೂ ತಿಳಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ. ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಇಂಥ ಪ್ರಸರಣ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡದ ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳ ಲೋಕ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ನಂಬಿಕೆಗಳೂ, ಸ್ಥಿರವೆಂದು

ನಂಬಿದ್ದ ಮೌಲ್ಯಗಳೂ ಆಸ್ಪೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಆಸಕ್ತ ಓದುಗರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಮಾಲೆಯದ್ದು.

ಮುಖ್ಯ ವೈಚಾರಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತಕರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳ ವಿವಿಧ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಂತಕರು, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ತತ್ವ-ವಾದ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಯಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ಪರಿಣತರಿಂದ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಡಯಸ್ಪೋರಾ ಎಂಬುದೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ; ವಲಸಿಗರ ಮತ್ತು ನೆಲಸಿಗರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ, ನುಡಿ ಬಳಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ, ದುಡಿಮೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕುರಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಪದ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಮುಕ್ತಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಂಥ ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ, ಶಿಸ್ತುಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಚಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಿದ ಜನರ ನುಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ನುಸುಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ಮತ್ತೆ ಅವರೂ ವಿಶಾಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡೋ ತೆತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾಠಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದ ಅಧ್ಯಯನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಪಾರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು, ಹೊಸ ಹುಡುಕಾಟದ ದಾರಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇದು. ನುಡಿಯೊಂದು ವಿಶಾಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ತನ್ನೊಳಗುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ರೂಪಿಸುವ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ರೋಚಕ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಇದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯ ವಲಸೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳು ಇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವೂ ಹೌದು, ಎಲ್ಲ ವಲಸಿಗರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹೌದು.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಏಳು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅಪಾರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ತಾರಿಣಿ ಶುಭದಾಯಿನಿ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯ

ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳು ಎಂಬ ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ; ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಂಥವು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಸ್ತಾರಗಳ ಹಕ್ಕಿ ನೋಟ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚಿ ಓದುಗರ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವಂತಿದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿರುವ ತಾರೀಖಿಯವರ ಈ ಬರಹ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚರ್ಚೆ ವಾಗ್ವಾದಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ನೆರವು ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಓ.ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರು

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು	v
ಕೃತಿಯ ಓದಿಗೆ ಮುನ್ನ	vii
ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾಕೆ	xi
೧. ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳು	೦೧
೨. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪದಾರ್ಥ-ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರಿತ್ರೆ-ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ವರೂಪ-ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವರ್ಗೀಕರಣ-ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು-ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಜನಾಂಗೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ತಾಯ್ನಾಡು ಮತ್ತು ನೆನಪಿನ ಎಳೆಗಳು-ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ	೦೪
೩. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವೇ ಅಥವಾ ವಸಾಹತೋತ್ತರವೇ?- ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು-ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜಾಲಗಳು, ಸಂಘಗಳು ಅವುಗಳ ರಾಜಕಾರಣ	೬೨
೪. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ(ಇಂಡಿಸ್ಪೊರಾ)-ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ	೮೫

೫. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ೧೨೯
 ಕಲ್ಮಡಿಸ್ಪೊಪ್ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕಾಲದೇಶಗಳ ವಿಭಿನ್ನ
 ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ-ಕೌದಿ ಸಂವೇದನೆ-ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ-ಗದ್ಯದ
 ಒಲವುಳ್ಳ ಸಾಹಿತ್ಯ-ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಮತ್ತು
 ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಗುಣಗಳು-ವೈವಿಧ್ಯಮಯ
 ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು-ಇಂಡಿಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೆರಿಬಿಯನ್
 ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೆನಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
೬. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಧ್ಯತೆ ೧೬೬
 ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ಇರುವ ಮೂರನೇ ನಾಲ್ಕನೇ ಜಾಗಗಳು-ಭಾಷಿಕ
 ನೆಲೆಗಳು- ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆ-
 ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ನೆಲೆ
೭. ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆ ೧೮೬
೮. ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿ ೧೮೯
೯. Bibliography ೧೯೭

ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ

ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳು

ಈ ಮೊದಲು ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳು ಇದ್ದುದು ಕಲ್ಪನಾಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ. ಯೂಲಿಸಿಸ್, ಸಿಂದಾಬಾದ್, ಗಲಿವರ್ ಮುಂತಾದವರ ಪಯಣಗಾಥೆಗಳು, ಆಲೀಸಳ ವಂಡರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್, ಜಾನಪದ ನಾಯಕರುಗಳ ಕತ್ತಲ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪಯಣ, ಏಳುಸಮುದ್ರಗಳ ಏಳು ಬೆಟ್ಟಗಳಾಚೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಸಂಭವಿಸುವಂತಹ ಜಗತ್ತುಗಳು ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದರೆ ಹೌದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಗೋಳೀಕರಣದ ನಂತರ ಜಗತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಫಲದಿಂದ ಎಂತಹ ಜಗತ್ತುಗಳನ್ನಾದರೂ ಹೊಕ್ಕುಬರಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಗತ್ತುಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಲೋಹದ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಗಿಡ್ಡರು, ರಾಕ್ಷಸರು, ಹದ್ದುಗಳು, ಉದ್ದಮೂತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿ ಅವತರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿವೆ! ನಾವು ಕಾಣಲಾರದ ಜಗತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಸ್ವರ್ಗಗಳು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿವೆ! ಪ್ರಾಯಶಃ ನರಕಗಳು ಎಲ್ಲೋ ಕೆಳಗೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕಾನೇಕ ಲೋಕಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಅನುಭವಗಳ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವ ಲೋಕರ ಅನುಭವವೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸುವವರು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕರ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದು ನಾವಿಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಹೊಸ ಅಂತಸ್ತು. ಇದೊಂದು 'ಮೂರನೇ ಜಾಗ'.

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವುದಕ್ಕಿಂದು ಬಂದವರ ವಾಂಛೆ ಹಗ್ಗ ಜಗ್ಗಾಡಿದಂತೆ. ಅತ್ತ ಕಡೆಯೂ ಇತ್ತ ಕಡೆಯೂ ಎಳೆದಾಟ. ಕೊನೆಗೆ ಇದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ 'ಮನೆ'ಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಕವಿತೆಯೊಂದು ಈ ಭಾವವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತದೆ.

ಮಂಗೋಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜ/ಇದ್ದನಂತಲ್ಲ

ಅವನು ಯಾವುದೋ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದಾಗ/ಅಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸಿ

ಆ ಹಾಡು ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು/ಹಾಡಿಗಂದು ಹಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದು/ಹಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆ ಗೂಡೆತ್ತಿ

ಗೂಡಿನಡಿ ರೆಂಬೆ/ರೆಂಬೆಗೆ ಕೊಂಬೆ/ಕೊಂಬೆಗೆ ಮರ/ಮರದಡಿಯ ಬೇರು ಬೇರು ಸುತ್ತಿನ ಹೆಂಟಿ ಮಣ್ಣು/ ಆ ಊರು/ನೀರು/ಹಿಂಗಾರು/ ಆ ಪ್ರದೇಶ ದೇಶ/ಆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ/ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು/ಎನ್ನಿಸಿ.

ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥ/ಸೈನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ/ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು

ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು/ಮನೆಗೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ

(ಆ ಹಕ್ಕಿ ಬೇಕಾದರೆ)

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಎರಡು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಅದುರಿಸಿತ್ತು. ಆ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆನಂತರ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಆಯಿತು. ಮನುಕುಲದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಮನೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ರೆನೆಸಾನ್ಸ್ ಕಾಲದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ತದನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇತರ ದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನೂ ರಾಜಕೀಯವನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮೊರೆಹೋಯಿತು. ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕು ಪೂರೈಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜನ್ಮತಾಳಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಹೀಗೆ ಹೋದವರ ಹಿಂದೆ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಹೋಯಿತು! ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಹೋದವರು ಹೋದರು. ಮತ್ತೆ ಬಂದವರು ಬಂದರು. ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತೇಲುತ ಮುಳುಗುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯಾಗಿ

ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಕರ ಸಂತತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಈ ಮೊದಲಿಗರ ಭವ ಒಂದು ಬಗೆಯದಾದರೆ, ಈ ಭವಾವಳಿಯ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದ ಆನಂತರದ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರುಗಳು ತಾವಿದ್ದ ಜಾಗವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳೆಂದುಕೊಂಡು ಬದುಕಿದರು. ಅವರಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಕನಸಿನ ಮನೆಯಂತೆ ತಾಯಿಮನೆಯ ನೆನಪು ಇತ್ತಾದರೂ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ನೆನಪಿನಷ್ಟೇ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಮಾತು ಕನಸಿನದು. ಆದರೆ ಅವರು 'ನಮ್ಮವರಲ್ಲ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಬಲವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನಾಗಿ ಮಂಡಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಇದ್ದೇವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ತಲೆಮಾರು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜನಾಂಗ. ಅವರ ಅನುಭವಗಳೇ ತೇಲುವ ಜಗತ್ತುಗಳ ಅನುಭವಗಳು.

ಈ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ. ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಅದರಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿಗಳು ಇವು ತಮ್ಮ ನೆಲವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೇಶಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮವರನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಹೊರದೇಶಿಗರಾದ ಪರದೇಶಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ತಿದ್ದಿಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಜೀವನಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಕಥನವೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಪುಸ್ತಕ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆ

ಪದಾರ್ಥ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವು ಗ್ರೀಕ್ ಮೂಲದ್ದಾಗಿದ್ದು 'ಬೀಜಗಳಂತೆ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು' (from Greek; diaspeirein; dia=across, speirein=to sow or scatter) ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪದದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜನಾಂಗದ ಜನರು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು, ಬೀಜಗಳಂತೆ ಸಿಡಿದು ಚದುರುವುದು ಎಂಬರ್ಥಗಳು ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹೋಗಿ, ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ, ಹರಡಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಬೈಬಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ವಾಕ್ಯವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಲನೆಗೆ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಪೂ 587-586ರಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಜೆರುಸಲೇಮ್ ದೇವಸ್ಥಾನ ನಾಶದ ನಂತರ ಯಹೂದಿಗಳು ವಲಸೆ ಹೊರಟರು. ಆ ವಲಸೆಯನ್ನೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ನಿಘಂಟು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ನೀಡುವಾಗ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಯಹೂದಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಯಹೂದಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಹೂದಿಯರು ಅನುಭವಿಸಿದ ವಲಸೆಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಹೊತ್ತ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಂತೆ ಯಹೂದಿಗಳಂತೆಯೇ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಚಲನವಲನಗಳು, ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ವಿವರಿಸಲು ಶಕ್ತವೆನ್ನಿಸತೊಡಗಿದ್ದು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು. ಇಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗುವುದು, ಅನಾಥತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು, ಅವರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಪದ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಪದದ ಮೂಲವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸ್ಥೂಲಾರ್ಥ ವಲಸೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪದವು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ನಿಘಂಟಿನ 1987ರ ಆವೃತ್ತಿಯವರೆಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 1991ರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಆ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. 1993ರ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ನಿಘಂಟಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ 'ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಜನರು' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ 1960ರ ತನಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿವಿಧಾರ್ಥಗಳ ಗೊಂದಲಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದ ಮೂಲದ ಯಹೂದಿ ನೆನಪುಗಳನ್ನೇ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಲಸೆಗಳ ಯಹೂದಿ ಗುಂಪುಗಳು ದೇವರ ಪವಿತ್ರ ಭೂಮಿಯಿಂದ ದೂರ ಇದ್ದವರು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ವೆಬ್‌ಸ್ಟರ್ ನಿಘಂಟು ತನ್ನ 1975 ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಚದುರಿದ ಯಹೂದಿಗಳು ಪ್ಯಾಲಸ್ಟೀನಿನ ಹೊರಗೆ ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾ ದೇಶಾಂತರದ ನಂತರ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲತೊಡಗಿದ್ದು ಎಂದು ಅರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಪ್ಯಾಲಸ್ಟೀನ್ ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಂದಿನ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ಹೊರಗೆ ಇರುವವರು ಎಂಬ ಮುಂದುವರೆದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಹೂದಿ ಸಮುದಾಯದ ರೀತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೆಲೆಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಮೂಡಿತು. ಒಂದು ಜನಾಂಗೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರ ವಲಸೆಯು ಈ ಮೂಲದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು ಸ್ವೀವನ್ ವೆರ್ಟೊವೆಂಕ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ. ಆತ ಬಳಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಪದವೇನು ಅಂತಹ ಅರ್ಥವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆದಂತದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 1990ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದದ ಬಳಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಯ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪದ ದೇಶಾಂತರಿಗಳ, ವಲಸಿಗರನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದವಾಗತೊಡಗಿತು. ಜಾಗತೀಕರಣ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯ ಎನ್ನುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯತೊಡಗಿದಾಗ

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವನ್ನು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು, ಭಾರತೀಯರು, ಅಮೇರಿಕನ್ನರು ತಂತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವು ಪ್ರಯಾಣ ಸೂಚಕ ಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ. ಈ ಹಿಂದೆ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿಗಳು, ಗ್ರೀಕರು, ಆರ್ಮೇನಿಯನ್ನರು, ಚೀನೀಯರು, ಜಪಾನೀಯರು, ಮತ್ತು ಕುರ್ದರು ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊರಿಯನ್ನರು, ರಷ್ಯನ್ನರು, ಭಾರತೀಯರು, ಲಂಕನ್ನರು, ವಿಯಟ್ನಾಮೀಗಳು ಹೀಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೇಶಿಗರು ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಲಸೆಯನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಂಪುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಅಸ್ಥಿತೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗೀಯತೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮಿಶ್ರಗೊಂಡಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶಾಂತರಗಳು, ಖಂಡಾಂತರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಗತಿಯಾಗಿಯೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಒಂದು ಚಲನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಕೆಲಸ ವಿಧ್ವಾಂಸರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿತಲ್ಲದೆ ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗದ, ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹುರೂಪಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡಿತು. ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ (Post-modern) ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ (Post-colonial) ಸಂಕಥನಗಳ ಹೊಸ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಎಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲೆತ್ತಿಸಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ 1990ರ ಕಾಲಘಟ್ಟವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಚಾಲನೆಗೆ ತಂದಿತು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾಲಘಟ್ಟವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಪದದ ಬಳಕೆ ಅಧಿಕವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅದರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತಿ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಬಹುದು. ಅದು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಅಗಲ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಹೇಗೆ ಗರಿಗೆದರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎನ್ನುವದೇ ನಿರಂತರ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣಕದಂತಿರುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಕವಲು ಕವಲಾಗಿ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮರದ ಟೊಂಗೆಗಳಂತೆ ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ಉಪಶಾಖೆಗಳು ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೃಹದ್ ಜಾಲವನ್ನೇ ರೂಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು? ಒಂದು ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಜಗ್ಗಾಡುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುವ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ದ್ರವೀಕೃತ ಪದ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೆ ಹಾದುಹೋಗುವ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅದರ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದವಾಗಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

‘ದಿ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಡೀಸ್’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಖಾಚಿಗ್ ಟೋಲೋಲ್ಯಾ ಅನ್ (Khachig Tololyan) ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ದೇಶಾಂತರಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕರಗಳು, ಜನಾಂಗೀಯ ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳು ಮುಂತಾದವನ್ನು ನಾವು ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. 1995ರಲ್ಲಿ ‘ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ವಲಸೆ’ ಎಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಾನ್ ದೆ ವಿರ್ (Van de veer) ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಅದರದೇ ಆದ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಇದ್ದು ವಲಸೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ’ ಮತ್ತು ‘ತೊರೆಯುವ’ ಹಂಬಲ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೆಡೆ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ವಲಸಿಗರು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರುವ ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಿರ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾದ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಸಂಕ್ರಮಣಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯದಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು? ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು? ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಸಮಾಜಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವುಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವು. ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದಬಳಕೆ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯದ್ದಾದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಈ ಪದ ದೇಶ ದಾಟಿ ಅನ್ಯನೆಲದಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಲಸಿಗರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪದ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸಂಘಟನೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಅನ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆ, ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದಾದ ಗುಂಪುಗಳು, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಗುಂಪುಗಳು, ಭಾಷಿಕ ಕಾರಣದಿಂದ ಗುಂಪುಗೂಡಿದವರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳಾದವರನ್ನು ಈ ಪದ ನಿರ್ದೇಶಿಸತೊಡಗಿತು. ವಲಸೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ನಿಶ್ಚಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದು ಈ ಶತಮಾನದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ವಿದ್ಯಮಾನ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗುಂಪಾದ ಜನಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಯಾಸಕರ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತರುವುದೇ ಆಭಾಸ ಎನ್ನಿಸುವಂತದ್ದು. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಟಿಸಿಲುಗಳನ್ನು ಅದರ ಅಸಂಗತತೆಗಳೊಡನೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಬಹುತ್ವದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರೋಣ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಪರಿಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದಾರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಸದಾ ತೊಗುಪದ ಜಾರುವ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಮೂಲ

ವಲಸೆ, ಹರಡುವಿಕೆ, ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಿಕೆ, ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ದೂರ ಇರುವುದು, ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗುವುದು ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳ ನೆರಳುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಕರಾರು. ಈ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇ ತಕರಾರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತದ್ದು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ!

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪದವನ್ನು 1990ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಬಳಸತೊಡಗಿದಾಗ ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪದವನ್ನು ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ ವಲಸೆಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವೆದ್ದಿತು. ಯಹೂದಿಗಳ ವಲಸೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ/ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಲಸೆಗಳ ಕಾರಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕಾರಣಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಪಾಡು ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಅಡಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರನ್ನು ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ವಸಾಹತು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ತೀವ್ರವಾದ ನೋವಿನ, ಅಪಮಾನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಅನುಭವಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಈಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ವಿವಿಧ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಗತ್ಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಏಕರೂಪಿಯಾದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದ ಆನಂತರ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಲಸೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಲಸೆ, ಜನಾಂಗೀಯ ವಲಸೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಲಸೆಗಳ ಚಲನೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಲಸೆಗಳು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ, ಮುಮ್ಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದಿವೆ/ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬಂತೆ ವಲಸೆಗಳು

ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿದ/ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವ ವಲಸೆಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಗಾಂಧಿಗಳನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕಥನಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಜನಾಂಗೀಯತೆಗಳ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳನ್ನೂ ತಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು ದುಸ್ತರ ಎನ್ನಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದು, ಪರದೇಶಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೊತೆ ಒಡನಾಡುವುದು, ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡುವಾಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ಭಾವ ಬಲವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಸಂರಚನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಜನರ ವಲಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ವಲಸೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ಕೂಲಿಕೆಲಸದ ಹುಡುಕಾಟಗಳು. ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಶೋಧವೆನಿಸಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ನೀಡಿದ ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಯೇ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲ ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಎಂದರೇನು? ನಾವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ಯಾರು ಡಯಾಸ್ವೋರಾದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೆಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತಾರೆ? ಎಲ್ಲಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸಿಗರೂ ಡಯಾಸ್ವೋರಿಗರೇ? ಮತ್ತು ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ನಿರಂತರ ಬದಲಾಗುವಿಕೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಚಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಬದಲಾಗಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ಯಾವ ನಿಯಮ ಅದರ ಬೆನ್ನಹಿಂದಿದೆ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಈ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಫಲಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೇನು?(ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ)-ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಡಯಾಸ್ವೋರಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಅಲೆಮಾರಿತನದ ವಾಂಛೆ, ವಲಸಿಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಜನಾಂಗೀಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಮಿಶ್ರತಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ/ಳೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಇರುವಂತವು. ಬಹುಳತೆಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗುಂಪು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷಿಕ, ವರ್ಗೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳ ಬಹುಳತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಿಶ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಮಿಶ್ರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎರಡೆರಡು ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಎರಡೂ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳ ಮೇಲಾಟವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಸ್ಥಿತೆಯ ತಾಕಲಾಟವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ತಾಕಲಾಟವೂ ಆಗಿದ್ದು ಅದು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಜನಾಂಗೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಇವು ವಿಫಲವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎಂಬ ಪದ ಹಳೆಯದಾದರೂ ಅದರ ಬಳಕೆಯು ಆಧುನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂಕಥನಗಳಲ್ಲಿ (ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್) ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಪದವನ್ನು ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತೀಯವಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದ ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸ್ಥಿತಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಲು ಆಗುವಂತದ್ದಲ್ಲ. 1991ರ ನಂತರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಕ್ಷೇತ್ರಾಧ್ಯಯನಗಳು, ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿರಿದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪದದ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ತೊಡಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪದವನ್ನು ಯಾರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಯಾವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ

ಪದವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪದವಲ್ಲ; ಅದೊಂದು ಪದಜಾಲ; ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಜಾಲಗಳೂ ಇವೆ; ಅದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸರಣಿ ಜಾಲಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದ ಮಾದರಿಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನಿಸುವಂತಿದೆ.

ಇಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಳಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಪದ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಮೂಲತಃ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಅದನ್ನು ಅಂತರಾಶಿಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ವಲಸೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾತ್ವಿಕಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ. ಮನೆಯೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳದ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಂಗತಿ ಇವು ಮನೋಭಾವವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಆಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಬದಲಾವಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಂತಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಟ್ಟಾರ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಚಲನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಸಹ ಬದಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಸಿಗುತ್ತಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳಲ್ಲೇ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೀಮಿತ ಎನ್ನಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಲಿದೆ. ಹೊಸ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುವ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು **dynamic entity** ಆಗಿದ್ದು ಅದರ ಹಲವು ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕರ, ಬಹುಳತೆ, ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು, ಬಹುದ್ವನಿಯ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು, ವಿಶ್ವಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ, ಅನ್ಯಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ, ಅನ್ಯಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸೇರುವಿಕೆ, ಬೆರೆಕೆ ಇವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸೇರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಪರ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ವಲಯವು ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮವು ಅಧ್ಯಯನಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಳಗೆ ಚಲಿಸುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಚಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದನ್ನು ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೊರೆದು ಮತ್ತೊಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತೀಕರಣ ಎಂಬ ಅಥವಾ ಇರುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ ಬರಿಯ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪುನರ್ವಸತೀಕರಣವನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ ವಸತೀಕರಣಗಳೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಂಯುಕ್ತ ಅರ್ಥ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಂಕರವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲಾಟವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ರಚನೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಲೀ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೇ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮಿಶ್ರಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲಾರಚನೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೈದಳೆಯುತ್ತಲಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನನ್ಯವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಾತ್ವಿಕರಣವೇ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾದರಿಗಳೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಒಂದು ಮಾನವತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಗೊಂದು ಲೋಕವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ “ಏಕ ಸಂಜ್ಞೆ”ಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನ, ಅನುಭವಗಳ ವಿನಿಮಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಆತಂಕಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಅದು ಒಂದು ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸದಿರಿ ಎಂದು ಕೆಲವು ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಒಳಗಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಇದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಬಿರುಕುಗಳಿವೆ; ಅವು ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯದಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಾರುವುದು, ಗ್ರೀನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸುವುದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯ. ವೀಸಾ, ಗ್ರೀನ್ ಕಾರ್ಡ್, ಟೆನ್ಯೂರ್ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಒಂದೆಡೆ ಇರುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ಇವರು ಇಂದು ಒಂದು ದೇಶ, ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶ ಎಂದು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇರುವವರು. ಅವರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಂತೆಯೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಯುರೋಪು ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾಗಳು ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಆಡುಂಬೊಲಗಳಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ

ಪ್ರಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಬಿಳಿಯರ ನಾಡಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ವಲಸಿಗನ್ನೇ ಹಿ ಪರಿಸರದ ಕಾರಣವೂ ಇರಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿಸ್ತೃತ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ. ಅದರಿಂದ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ಭಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ, ಪಲ್ಲಟಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ 1990ರ ದಶಕದ ಈಚೆಗೆ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಚರ್ಚೆಯು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಂತೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತಜ್ಞರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೋಣಿ ಗಿಡೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ಜಾಗತೀಕರಣದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಿಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯು ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತಿಕವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕೇಂದ್ರವೇ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಎನ್ನುವ ಗಿಡೆನ್ಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾಗತಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕ ಮಿಲಿಟರಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಬುವುಗಳು ಹೇಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಿಡೆನ್ಸ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕೌಶಲ, UNO, NATO - ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಜಾಗತಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿವೆ. (An Introduction to Post-Colonial Theory-Peter Childs and Patrick Williams, Diaspora and Globalization, p.2). ಈ ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಉಚಿತ ಎಂದು ಇಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಾದರೂ ಅದೊಂದೇ ನಿರ್ಧಾರಕ ಅಂಶವಲ್ಲ. ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು (Macro Economics) ಮಾತ್ರವೇ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶವಲ್ಲ ಎಂದು ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳೂ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬತ್ತ ವಾಲಿದರೆ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ವಾದ.

ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದ ನಂತರ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪದದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಂಡ ಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರನ್ನು ಸ್ವಂತ ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ನಿರ್ಧಾರ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿದ್ದವು. ದೇಶ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗತೊಡಗಿದ್ದಾಗ ದೇಶ ಎನ್ನುವುದು ಭಾವುಕವಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬರುವ ತಾಣವಾಗಿ, ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಅಮೂರ್ತವಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಜಗತ್ತುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಾಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಲತಾಣಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಾಗ ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದ್ದ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ದೂರದೇಶದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ದೇಶಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ನೆಲದ ಜೊತೆ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಇತ್ತ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳುಂಟಾದವು. ನಮ್ಮದೇ ಪ್ರತಿಭೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಅವರು ಇತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶಯ ಹಿರಿದಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವು ಕೆಲವು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದ್ಯಮಾನವೇ.

ರಾಜಕೀಯವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ದೇಶಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಇರಬಹುದು. ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದ ದೇಶಿಗರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೀವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಹ ಅವರು ಅರಿಯರು. ಆದರೆ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಅವರ ಸ್ವಂತ ದೇಶ ಮತ್ತು ನೆಲಸಿಗ ದೇಶಗಳೆರಡರ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೊಡನೆ ದಾಲಿಬಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಜಕೀಯವು ಆಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದೇಶೀ ಅನಿವಾಸಿಯರನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುವ ರಾಜಕೀಯದ ನೀತಿಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಮುಂಚೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಪಾತ್ರ ಮುಂಚೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತಾಯ್ನಾಡು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನೆನಪಾಗಿ, ಒಂದು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಅಮೂರ್ತ ಜಾಗದಲ್ಲಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು 'ವಾಸ್ತವ'ವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿವೆ. ಸ್ವದೇಶಗಳು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ವದೇಶಿಗರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡತೊಡಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ದೇಶಬಾಂಧವರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ(ಈ ರೀತಿ ಚಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹರಹು ಎಂದು ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ). ಆದುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಂತೂ ಈಗ ನಿಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಾಂಗೀಯ ಮಿಲನಗಳಿಗಿಂತ, ಒಂದು ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ದೃಢೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಯಹೂದಿ ವಲಸೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶ ತೊರೆದ, ಪರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ, ಜನರನ್ನು ಕುರಿತ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ-ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿರಿದಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾದ ಇಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕಾರಣ. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗಡಿಗಳಾಚೆ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮ್ಯಾಪುಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾರವು ಎಂದೇ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನಂಬಿಕೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕ ಭಾಭಾ 'ಮೂರನೇ ಜಾಗದ' ಜಾಗದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಮೂರನೇ ಜಾಗದ ಅಗತ್ಯವು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಲಸೆಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮಿಶ್ರಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಜಾಗವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲೇಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾಭಾ ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿಸ್‌ಬೆರಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರ ದಿಗಂತಗಳಾಚೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯವೊಂದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿದ್ದು ಅವು ಒಳಗೇ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೇಲಾಟ ನಡೆಸುತ್ತವೆ, ತುಂಡಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ವಿಜಯಮಿಶ್ರಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅರ್ಥ ವಿಸ್ತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಪದದ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕ್ಲೀಷೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ನಿಘಂಟು ಇನ್ನೂ ಹಳೆಯ 'ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ' ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಣಿಪಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹಾ ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರ ಮನೋಭಾವವೂ ಅರ್ಥಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಿಶ್ರಾರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಒಂದು ವಲಸೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದನ್ನೊಂದು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಹಾದುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ವಲಸೆ ಎಂದು

ನೋಡುವ ಅಸಂದಿಗ್ಧತೆಯ ನೆರಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ ಎಂದು ಗೇಬ್ರಿಯಲ್ ಷೆಫರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (Diaspora Politics, 2003). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ವಲಸೆಗಳನ್ನು ಸಮನಾಂತರ ಪದಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಿಂತಕರ ಆಗ್ರಹ.

ಹೀಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಹಿಂಚಾಚು ಮುಂಚಾಚುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವೂ ಕಲಬೆರಕೆಯೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿನಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತಿಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ರಮ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೋದವರು, ವಲಸಿಗರು, ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡವರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದರ ದೂರದರ್ಥವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಮತ್ತು ವಲಸಿಗರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಶಿಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಈ ಪದ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಉದಾರವಾದ ಪದವಾಗಿಬಿಟ್ಟು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗಿಲ್ರಾಯ್ ಎಂಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರನಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ 'ರಾಜಕೀಯ ರೂಪಾಂತರಗಳು'. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ವಿದ್ವಾಂಸ ಸ್ಪುವರ್ತ್‌ಹಾಲ್‌ಗೆ ಇದೇ ಪದ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪದವಾಗಿದೆ.. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದು ಸಂದರ್ಭಸೂಚಿಯಾಗಿ (context specific) ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವು ಜಾಗತಿಕವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಅಪಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಅರ್ಥಸೂಚನೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ 'ವಲಸೆ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸೀಮಿತವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವನ್ನು ವಲಸೆ, ವಲಸಿಗ (immigrant) ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತೊರೆದ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರು (Expatriates) ಕೂಡಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು(NRI) ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ(ಇಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇವರೂ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೇ ಆಗುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡವಿದೆ). ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಅನುಭವ; ವಿಸ್ತೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆನಪು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ ಈ ಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕುಗ್ಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವಲಸೆಯ ಚಲನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತವೆ. ತಾಯ್ನಾಡುಗಳ ಕುರಿತ ಅತೀವವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರುಗಳುಳ್ಳ ತಾಯ್ನಾಡು ಮತ್ತು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಅನಾಥ ಭಾವ, ತಾಯ್ನಾಡಿನ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅದು ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಆಮಿಷದಲ್ಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮದೆನ್ನುವ ತಾಯ್ನಾಡು ಅವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಲಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿದೆ. ಅದೊಂದು ಸದವಕಾಶ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ ವಿನಾ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಹೊಸ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ನೆಲೆಸುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಹಳಹಳಿಕೆಯ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಇವರನ್ನೂ ಇದೇ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಲನೆಯುಳ್ಳ ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎಂದೇ ಬಳಸಬಹುದೆಂದು ಈ ಲೇಖಕಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹಾಗೆಂದೇ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರೆಂದೇ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆ

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೂಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವ ಸಂತತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಘಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಂತವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಅವಾಚೀನದವರೆಗೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ

ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಚರ್ಚೆಯು ಆಧುನಿಕ ಸಂಕಥನವನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಠದಿಂದ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಕಾಲವನ್ನು ಆಧುನಿಕಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಚರ್ಚೆ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾಲಸಂಬಂಧೀ ವಿಧಾನ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಡಯಾಸ್ವೊರಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು? ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ವಲಸೆಗಳು, ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ವಲಸೆಗಳು ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಲಸೆಗಳು ಎಂಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಗಳು ಜನಾಂಗೀಯ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದ ಏಕರೂಪಿ ಚಲನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು. ಅದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಸಹತೀಕರಣದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ವೊರಾದ ನಡೆಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಜರ್ಮನ್, ಆರ್ಮೇನಿಯನ್, ಚೀನೀ, ಜಿಪ್ಸಿ, ಜಪಾನೀ, ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಗಳೇ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಈ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹದಿನೇಳನೆ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮಾನವ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿನ ಕೈಗಾರಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮಾನವ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ವಲಸೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದವು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಡಯಾಸ್ವೊರಾಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದೂ ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಾ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಕೈಗಾರಿಕರಣದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಲ್ಲಟಿಸಿದ್ದು, ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ. ನವ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ

ಕಾಲ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಇಷ್ಟತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳದ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿದಂತೆ ವಲಸೆಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದವು.

ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣವು ಆಧುನಿಕ ಎನ್ನಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವಸಾಹತೀಕರಣವು ಸಮಾಜೋ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೂಸು. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ನವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಗತಿ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತದ್ದು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಕಾರರು ತಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಕೂಲಿಕಾರರ ಬೃಹದ್ ಗುಂಪು ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಫಿಜಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೆಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಹೋಗಿದ್ದು ಇದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೆಂದಿರಬಹುದು. ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರು ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ದುಡಿಯುವವರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಂದವರು. ಆ ನಂತರ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದರು(ಸ್ವತಃ ಗಾಂಧಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದವರು). ಹಾಗಾಗಿ ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ವಿಸ್ತರಣೆಯೂ ಅನುಕೂಲದ ಕುರುಹಾಗಿತ್ತು. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರನ್ನು ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಸಾಹತು ದೇಶದ ಜನರ ಕೂಲಿ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು; ಅಥವಾ ಕೂಲಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಅವರನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲಾಭ ಬಿಳಿ ವಸಾಹತುಕಾರರಿಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿದ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರಾದ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಗೇಟ್ಸ್ ತಮ್ಮ 'ದಿ ಡಿಕ್ಟನರಿ ಆಫ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕಲ್ಚರ್'ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಯಹೂದಿಗಳ ವಲಸೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಹಳೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವು ಯಹೂದಿಗಳ ಚದುರುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುವಂತದ್ದು. ಯಹೂದಿ ಚದುರುವಿಕೆಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದಂತೆ ಪುನರ್ವಸತೀಕರಣದ ನಡೆಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಇದೊಂದು ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಚಲನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅವರದು 'ಯಹೂದಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಚಳವಳಿ'. ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನ ಮರಳುವಿಕೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಚಲನೆ. ಇದು ಇತರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ಧರ್ಮಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತೀಕರಣವು ಸಂಭವನೀಯ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ವಲಸಿಗರಾದರೂ 'ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕನಸು' ಪೊರೆಯುವ ಮನೋಭಾವದವರಲ್ಲ. ಹೊಸ ಸಾಫಲ್ಯಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರುವ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಲೌಕಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ತಾಯ್ನಾಡು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೀಗಾಗಿ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಅವರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಐಹಿಕ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಅದು ನೋವಿನ, ಚದುರುವಿಕೆಯ ಗಲಿಬಿಲಿ, ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಅನುಭವವಲ್ಲ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸಮಾಜಗಳ ಐಹಿಕ ಆಸೆಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವ ವಲಸಿಗರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಅವರ ವಾದ. (www.postcolonialweb.org/diasporas/about.html).

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸ್ವರೂಪ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಠಿಣ. ಈಗಾಗಲೇ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಬಹುಮುಖಿ ಆಯಾಮವುಳ್ಳದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳು, ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಲಸಿಗರು, ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಇವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಿತೆಯಿಂದ ನೋಡಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಏಕರೂಪತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ! ಇದು ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಆಳುಕವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು

ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೈರುಧ್ಯವೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಲಕ್ಷಣ ಕೂಡ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದೊಳಗೆ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇತರೆ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಇದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದರ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಕ್ಷಷ್ಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ, ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂದಿಗ್ಧವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬುದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅದೊಂದು ಅತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯೂ ಅದನ್ನು ಅರಾಜಕ ಸ್ವರೂಪದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕತೆಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಭಿನ್ನ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ, ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದಿ ಮತ್ತು ಅನಸ್ತಿತ್ವವಾದಿ ನೆಲೆಗಳು, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ತೊಡಕು ಏನೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೋ ಎಂಬ ಸಂದಿಗ್ಧ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅದು ಸಮುದಾಯದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅವು ಗುಂಪಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವರ್ತನೆ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಎನ್ನಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಆಯ್ಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವರ್ಗ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಂದದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟು ಒದಗಿಸುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಖಂಡರಿಸಿ ಓದುವ ಓದುಗಳು,

ಮಂಡನೆಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಆತುರವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಚರ್ವಿತಚರ್ವಣ ಎನ್ನುವಂತೆಯೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಅಸಂಗತವಾದ ಎಷ್ಟೊ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದು ಒಂದೆಡೆ ಜಾಗ/ಪ್ರದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಜನಾಂಗೀಯ/ಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥೂಲ (macro) ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ (micro) ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಾದಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ವಲಸೆ, ರೂಪ ಮತ್ತು ವರ್ಣಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಆಯಾಮಗಳು ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಲಸೆಯ ಸಂಕಥನ. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೆಲವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಲಸೆ ಎಂದರೆ ದೇಶಾಂತರ/ಖಂಡಾಂತರಗಳಿಗೆ ಬರುವುದು, ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಚದುರುವುದು ಎಂಬ ಮೂಲ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಔದ್ಯೋಗಿಕ, ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನ ತನಕ ಅದರ ಅರ್ಥ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈಚಲನೆಯ ಚಹರೆಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಉತ್ತಮ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ದೇಶಾಂತರ/ಖಂಡಾಂತರಗಳಿಗೆ ಚಲಿಸುವಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮಂತಾವೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂವಲಯಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಮೀರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅಂಶ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಡಿಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿರುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗ ಗುಂಪನ್ನು ಒಂದು ಗಡಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ವಿಶ್ವಮಾನವತ್ವ ಇಂತಹ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಾಪಿತ ನೆಲೆಗಳು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಇರುವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಬೇರು ಬಿಡುವುದು' ಒಂದು ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೆ, ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ದೇಶ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು

ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬೇರೂರುವಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾದ 'ಹಾರುವಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಮೂಲಕ ಬೇರೂರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೇ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಲು ಬಯಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವೈರುಧ್ಯವೇ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಅನಿವಾಸಿಗಳು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಮತ್ತು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಇರುವ ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದರೂ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವೂ ತನ್ನ ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಜನರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರೂ ಏಕರೂಪಿಯಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತಿಷ್ಠೆ, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಗೆಯದೆಂದು ಹೇಳಲು ಎಂದಿಗೂ ಆಗದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು: ಪ್ರಾಚೀನ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಎಂದು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಘಟಿಸಿದ್ದು ಬಹುತೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ. ಆನಂತರದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ಇಷ್ಟತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ಇಂದು ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿ, ಮಾದರಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭವಾದ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಗಳ ಸಂಕಥನಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಅವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ವಲಸೆ, ದೇಶಾಂತರ, ಬಲವಂತದ ಗುಳೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿರುವಂತದ್ದು ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಂಪು ಎಂದು ನಾವಿಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತಲೆಮಾರು ಸಹ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿದ್ದು,

ಅವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂತತಿಯೂ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂತತಿಯೇ. ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವು ಪುನಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದೇಶಗಳು ಬದಲಾಗುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವರೊಳಗೆ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಅಂತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರವು ಅವರು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗೆ ಅವರ ವಲಸೆಯ ಕಾರಣಗಳೇನೇ ಇರಲಿ, ತಾಯ್ನಿಲದ ನೆನಪು ಎದ್ದುಕಾಣುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ನಾಡು, ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಾಂಛೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ವಲಂತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೇ ತವರಿನ ತಹತಹ ಅಧಿಕ. ಮರಳಿ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಆಶೆಯನ್ನು ಇವರು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎರಡನೇ, ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಒಗ್ಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೊಸ ಪರಿಸರವೆಂಬಂತೆ ತಾವು ನೆಲಸಿರುವ ದೇಶವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲ ಜನಾಂಗೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ಬಣ್ಣ, ಕೂದಲಿನ ಬಣ್ಣ ಆಕಾರ, ಅಂಗಾಂಗ ಆಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಬೇಕಾಗಲಿ, ಬೇಡವಾಗಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ನಂತರದ ತಲೆಮಾರುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ವರಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ತಲೆಮಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಸಂತತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವರು ಇಂತಹ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಾರೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ವಂಶವಾಹಿತಗಳ ನಿಯಮದಂತೆ ಯಾವುದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಚಹರೆಗಳಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಂತಹ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪು ಅವರಿಗೆ ಶಿಥಿಲವಾದ ಅಥವಾ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೆನಪಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂತಹ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮೂಲವನ್ನು ಮರೆತು ಹೊಸ ಚಹರೆಯೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಹಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುವ ಪರಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗಿಂತ ತೀರಾ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಸಂಕರಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಸ್ತೃತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಂಕರವಾಗದೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೂ ಇಂತಹ ವಿಸ್ತೃತಿಯುಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಗುಂಪು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗೆಗೆ ಭಾವಶೂನ್ಯರಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ತಮಗೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ದೇಶಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇರಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸಲ ಮೂರನೇ, ನಾಲ್ಕನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ತಾವು ಇರುವ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಒಲವು ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ಜನಾಂಗೀಯ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ನೀರಧಾಚೌಧರಿ, ನೈಪಾಲ್ ಮುಂತಾದವರ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಟ್ಟು, ಸಿನಿಕತನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಮುಖಗಳು ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಸ್ಥಾನಾಂತರಗೊಂಡವರು. ಅವರು ತಾವು ನೆಲಸುವ ದೇಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳು, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಇರುವಂತೆಯೇ ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ತಾವು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ನೆಲದ ಭಾವನಾತ್ಮಕತೆಯು ಅವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳನ್ನು ಪುನಾ ತಾವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಾವವಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಭಿನ್ನತೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಅನ್ಯರ ಜೊತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ವಿದೇಶಿಗರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯು (hyphenated identity) ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರಬೇಕು, ಯಾವುದು ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಗೊಂದಲ ಇವರಿಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ದೇಶಾಂತರ ಬಂದ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರು, ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು? ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಧೋರಣೆಗಳೇನು? ಜನಾಂಗೀಯ ಭೇದವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವುಳ್ಳ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ವಲಸಿಗರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳೇನು? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಸ್ತತವಾಗುತ್ತವೆ. ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗತಕಾಲವನ್ನು ಗತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವ, ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕರಗಳಾದಾಗ, ಅಂತರ್ಜನಾಂಗೀಯ ಮದುವೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧಗಳೇರ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಅವರ ಚಹರೆಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಅಮೆರಿಕನ್ ನೀಗ್ರೋಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಶುದ್ಧ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರೂ ಅಲ್ಲ ಅಮೆರಿಕನ್ ವರ್ಣದವರೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರೆಡರ ಮಿಶ್ರ ಸಂತತಿಗಳಾದ ಅವರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಚಹರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೂಲಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಲ್ಪನೆ ಗಡಿ/ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಕರವು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೂಲತಃ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆ ಉದಾರವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾದ ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿವೆ. ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣವು ಸ್ವದೇಶಿತನವನ್ನು ಪುನಃ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಸಂಕರವೇ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭವು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯವು ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣದ ನೆಲೆಯಾದುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೊಡುಗೆಯ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು, ಅದರ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಹೋಗಲು ಬಯಸಬಹುದು. 'ಬ್ಲಾಕ್ ಅಟ್ರಾಂಟಿಕ್' ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕಪ್ಪು ಜನರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಖಿಲ ವಿಶ್ವದ ನಡೆಯು ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಆದರೆ, ಅದೇ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಕೊಡುಗೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಕರಿಯರ

ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿ ನೋಡದಿರಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್‌ನ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಅಚುಬೆ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳು ಹಲವು ನಿಜ, ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳೂ ಇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಂತಸ್ಥ ಗುಣವೆಂದರೆ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದು. ಅಸ್ಥಿರತೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ, ಬದುಕಿನ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಸುಪ್ತ ಭಯ ಅವರನ್ನು ಚಡಪಡಿಕೆಗೆ, ಆತಂಕಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇರುವ ಗುಂಪಿನ(ಅಂದರೆ ತಂತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಜನಾಂಗಗಳು, ದೇಶಸ್ಥರು) ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಯಹೂದಿಗಳು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಘಟನೆಗಳ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕಾಣುವುದು ಇದೇ ವಾಂಛೆ; ತಮ್ಮವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅವರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲ ಸಾಧಿಸುವ ತಹತಹ. ಕರಿಯರ ಬ್ಲಾಕ್ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಂಘಟನೆ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಕರಿಯರನ್ನು ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯಡಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಹಿಂದೂ ಸಂಘಟನೆ, ಅಖಿಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಘಟನೆ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಹರಡಿರುವ ಸಂಘಟನೆಗಳು. ಈ ರೀತಿಯ ಜನಾಂಗೀಯ/ಧರ್ಮೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲ ಒಂದು ತೀವ್ರ ವ್ಯಾಮೋಹದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಲಿ ಬೇಡಾಗಲಿ ಪ್ರತಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗನು/ಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸುಲಭ! ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಆಧುನಿಕರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರು ತಮಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಗುಂಪಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಸಂವಹನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವರು ಹೊರಡುವುದು. ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಶ್ಲೋಕಗಳು

ಕೆಸೆಟ್ ಮೂಲಕ ಅವರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೇಶಿ ಸಮಾಜ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೂರವಿಡಲು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆಯಾದರೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ದೇಶಿಗರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ. ಸಮಾನಾಸ್ತಿಯ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನ ಸಮಾನಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ವೀಡಿಯೋ, ಫೋನ್, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಟ್ವಿಟರ್ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ನವೀನ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಜಾಲಗಳು ಭರವಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಏಕಾಕಿತನ ಕಳಚಿ, ಗುಂಪಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಅಪರಿಚಿತ ಸಮಾಜದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಅನ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಆತಂಕ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ನೋವಿನ ಅನುಭವಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಎನ್ನಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಒಂಟಿತನದ ಭಾವನೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮೀರಲು ಅವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮವರ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಅನುಭವವನ್ನಂತೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಮನೆಯ ಹಂಬಲ. 'ಮನೆಯ ನೆನಪು' ಎನ್ನುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೈದುಕಲ್ಪನೆ. ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರಿಗೆ 'ನನ್ನ ಮನೆ ಮುದ್ದುಮನೆ'(ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪದ್ಯದ ಸಾಲು)ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಜೆಗೆ ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿರಲಾರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆನೆಂಬ ಇಬ್ಬಂದಿಯ ಭಾವ ಸದಾ ಕಾಡುವಂತದ್ದು. ಅವನ ಬದುಕು 'ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದಿರು ಮನೆಯನೆಂದು ಕಟ್ಟಿದಿರು' ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಮನೆ ಬಗೆಗಿನ ಮೋಹ ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಮನೆಯತ್ತ' ನೋಡುವ, ನಾಸ್ಪಾಲ್ಟಿಕ್ ಆದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದು ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಕರಾರು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಇದೊಂದು ಪಶ್ಚಿಮದ ಹುನ್ನಾರ. ಮನೆಯ ಸುಂದರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ಅನೇಕ ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಮರಳಿ

ಹಿಂದಿರುಗುವಿಕೆಯ ತುಡಿತ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಅಂಶವು ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ 'ಮನೆಯ' ಕಡೆಗಿನ ಹಂಬಲ ಎಂಬ ಏಕರೂಪಿ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮ ಅಡಗಿರುವುದು ಒಂದು ಆಕ್ಷೇಪವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು, ಬಿಳಿಜನರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಬೆರೆಯುವಿಕೆಯ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಪುನಃ ತಂತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಮರುಳುತ್ತಾರೆ/ ಮರಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕನಾದುದು ಎಂದು ಈ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಯುರೋಪ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತುಗಳ ಅಂತರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಂತಹ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಕ್ಷೇಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಮತ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವಾದಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಧೋರಣೆ ಇದು. ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದವನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಕೆಲವು ಚಿಂತಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಅಂಶವನ್ನೂ ಬಹುತ್ವದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕೂಟ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಹಂಬಲದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬಹುದೆನ್ನುವ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನು ಈ ವಾದಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಕಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿವೆ. ಹಲವಾರು ಸಂಚಲನಗಳಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವೇ ಒಂದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸ್ಥಿತಿ; ಬಹುತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ ವಿಲಿಯಂ ಸಫ್ರಾನ್ ಎಂಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಣಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಇವೆ :

- 1) ಚದುರುವಿಕೆ
- 2) ಸಾಮೂಹಿಕ ನೆನಪು
- 3) ಏಕಾಂಗಿತನ
- 4) ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚೇ ಎನ್ನುವ ಗೌರವ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾವುಕತೆ
- 5) ಮರಳಿ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಸೇರುವ ಹಂಬಲ, ಸುಪ್ತ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿರುವುದು.
- 6) ಮತ್ತು ಈ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಪೋಷಿಸುವುದು.

(ನೋಡಿ-Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return-William Safran). ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ

ತಾತ್ವಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಹೊಸತನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆ, ದೂರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು, ಔದಾಸೀನ್ಯ ಅಥವಾ ನಿರಸನ ಇಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾವಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು, ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವುದು. ಈ ತೊಯ್ದಾಟ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ವೆರ್ನೋವೆಕ್ ಇವರು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಗಳಿರುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು 1) ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಪವಾಗಿ 2) ಒಂದು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು 3) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಚಲನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ವಸಾಹತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬದಲಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಅನುಭವ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಪ್ರಜ್ಞೆ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಕೂಡ ಹೌದು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಮನಃಸ್ಥಿತಿ; ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಾವನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತೀವವಾಗಿ ಕಾಡುವ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು/ವಿವರಿಸಲು ಸಂದಿಗ್ಧ ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾವವೂ ಹೌದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೀಳರಿಮೆ ಮತ್ತು ಮೇಲರಿಮೆ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಪರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಮಧ್ಯೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗುವ ಕಾರಣದಿಂದ

ಕೀಳರಿಮೆ ಉಂಟಾದರೆ, ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ವಾರಸುದಾರನಾಗುವ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ ಅವರದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ದೇಶದ ಇತರರಿಗಿಲ್ಲದ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದ ವಾಸ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ಸಂತೋಷ ಮೇಲರಿಮೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು, ಬಹುವಾಸಿಗಳಾದ ಕಾರಣ ಸ್ವಭಾವತಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬಗೆಯ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇಗನೆ ಲೀನವಾಗುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ಸಂದರ್ಭ ದೊರೆತಾಗಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ನೆಲದ 'ಬೇರು' ಮತ್ತು 'ದಾರಿ'ಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತ ಮನಸ್ಸು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಚಾಕಚಾಕೃತೆಯು ಡೋಲಾಯಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜಾಗವೇ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟಗಳ ಸಂತೆ ಎನ್ನುವವರಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ದೃಶ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪನಃ ನೆನಪಿಸುವಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೃತಕ ಸೃಜನಶೀಲ ಆಕೃತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಲಾಕಾರರ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪನ್ನು 'ಸೆಲಬಲ್ ಕಮಾಡಿಟಿಯಾಗಿ' ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಾರತಕ್ಕೆ ವಸ್ತು/ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಹುನ್ನಾರವೂ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲೇಬಲ್ಲಿನಡಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜನಾಂಗವೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಗ್ರಾಹಕರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಟೀವಿ, ಈಮೇಲ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಐಫೋನ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈ ಜನರು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೀತಾಶ್ಲೋಕ, ಕುರಾನ್‌ನ ಮಾತು ಇವನ್ನು ಪುನಃ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಗವತ, ರಾಮಾಯಣಗಳು ಅನಿಮೇಷನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಸಹ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಳಜಿಯು ಅದರ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವೇನಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ಇದು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಎರಡು/ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಒಡನಾಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ, ಸಮನ್ವಯದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ದರದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನಿವಾಸಿಗಳು ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸರಕು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಭಾವೋದ್ವೇಗದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕುಂಕುಮ ಇಡುವುದು, ಸೀರೆ ಉಡುವುದು, ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು, ಯೋಗ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಈ ತರಹದ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಅದನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸುವುದು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಕಲಾಟಗಳಾಗಲೀ ತಲ್ಲಣಗಳಾಗಲೀ ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಅನಿವಾಸಿಗಳು ಅಮೂಲ್ಯ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ, ಅವರ ಸ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಬದಲಾವಣೆಗೀಡಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಆಕ್ಷೇಪ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಅನಿವಾಸಿಗಳೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾವರವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಅವರಿಗೆ ಒಗ್ಗದ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಧಾರಣೆಯ ಆಶೆಗಳು ಹೊರನಾಡಿಗರಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮರಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಸರಳ ಎನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಕಾರಣ. ಇದು ಒಂದು ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸರಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ನಿಜವೆಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಈ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ಒದಗುವಿಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗನ್ನು ಅವರ ಸ್ವದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು, ಯೋಗ, ಭರತನಾಟ್ಯ ತರಗತಿಗಳು, ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಮರಳಿಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾನುಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೊರನಾಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡು, ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಡುವ ಗೆಟ್ ಟುಗೆದರ್ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಅಷ್ಟೇನೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ವಿಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವೇದಿಕೆಗಳಂತೆ ತಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪಾಪ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾದುದು ಸಂಘಟಕರ ಹೊಣೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದೇಶೀ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬಿಗಿ ಹಾಗು ಸಡಿಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಹಗುರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಲುಪುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಕನ್ನಡಿಗರು ಹೊರನಾಡಿಗರ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರು ದೂರದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುದ್ದೆ/ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವದೇಶವು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದು. ತಾಯ್ನಾಡು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಚಹರೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಸರಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಇದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಸಡಿಲವಾದ ಹರಹು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ. ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರ-ಅಸ್ಮಿತೆ, ಹುಟ್ಟಿನ ಅಸ್ಮಿತೆ, ವರ್ಣದ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ದ್ರವೀಕರಣಗೊಂಡು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನೇ ಮೀರಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾರವಾದಿ ಚಹರೆ ಬಂದಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ವಿಜಯಮಿಶ್ರಾ ಅವಲೋಕಿಸುವಂತೆ, ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಕೀಯಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೇರುವಿಕೆಯಂತೆ ಕಂಡು ಅವರು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಆದರ್ಶವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಉಜ್ವಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು ಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಇದುವರೆಗೂ ಗಮನಿಸಿದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

- * ಬಹು ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು ಅಥವಾ ಆಂಶಿಕ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು/ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು.
- * ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಕೋಪ, ನೆನಪುಗಳ ಸಹಿ-ಕಹಿ.
- * ನನ್ನ ಮನೆ ಮುದ್ದು ಮನೆಯ ಸೆಳೆತ.
- * ದ್ರವೀಕರಣ.
- * ಚಲಿಸುವ ಮನೆಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು.
- * ಸಂಕರ, ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ.
- * ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗಡಿಗಳ ಬುಡಮೇಲಾದ ಕಲ್ಪನೆ.
- * ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಳಗೆ ಅಂತರ್ ಚಲನೆ.
- * ಸ್ಕೃತಿ ವಿಸ್ತೃತಿಗಳ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆ.
- * ಮೂರನೇ ಜಾಗದ ಕರ್ತೃತ್ವ.
- * ಭಾಷಿಕ ಅಂತರ್ ಚಲನೆಗಳು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು:

:→ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ

→ ಸಂಕರ/ಸಮನ್ವಯ/ಭಾಷಾಮಿಶ್ರಣ/ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪು

ಇವು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು →

- ಬಿಡುಗಡೆ

- ಅಂತರ್ ಪ್ರವೇಶಗಳು, ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.
- ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವರ್ಣಸಂಕರ.
- ಅಂತರ್ ದೇಶೀಯ/ಜನಾಂಗೀಯ/ಭಾಷಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆ.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು/ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿ/ಭಿನ್ನತೆಗಳು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹಾಗೂ ಬಹುವಿನ್ಯಾಸದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇನೋ ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮತದ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡುವಂತಿರುವ ಕೆಲಸವದು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಆರ್ಥಿಕತಜ್ಞರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ತಾಳಿದ್ದಾರೆ; ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅಳೆಯಲು ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಆಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿನ ರೂಪ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಕೊಹೆನ್ ಮತ್ತು ಹಾಲ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ರಾಬರ್ಟ್‌ಕೊಹೆನ್ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವರ್ಗೀಕರಣ ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

- ಬಲಿಪಶುಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ
- ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ
- ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ
- ವ್ಯಾಪಾರಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ
- ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಮತ್ತು
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ.

ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಬಹುದು:

1. **ಬಲಿಪಶುಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ** - ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಹೊರ ದೇಶಾಂತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯೂರೋಪಿಯನ್/ಅಮೇರಿಕಾದ ಬಿಳಿಯರ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸ್ಥಿತಿ. ಇಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ನೇರವಾಗಿ ವಲಸಿಗನಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಯಹೂದಿಗಳು, ಅಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರು, ಆರ್ಮೇನಿಯನ್ನರು ಬಲಿಪಶು ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗಳು. ಇವರ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

2. **ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ** - ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತವು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಕೂಲಿಕಾರರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ತಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರ ಇರುವಿಕೆ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ, ಖಂಡಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯರು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯವು ಈ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಗುಂಪನ್ನು ಬೇರೆ ತಲೆಬರಹದಡಿ ಓದುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗಾಗಿರುವ ಗುಂಪು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಾರದು. ಅವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಂದರಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಗುಂಪನ್ನು ಬೇರೆ ತಲೆಬರಹದಡಿ ಓದುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗಾಗಿರುವ ಗುಂಪು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಾರದು. ಅವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಂದರಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿರುತ್ತವೆ.

3. **ಉಚ್ಚವರ್ಗದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ** - ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ದೇಶದ ನಾಗರಿಕತೆ ತೊರೆದು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ವರ್ಗದಡಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವವರು, ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕರು, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ರಾಜವಂಶಸ್ಥರು ಇವರೆಲ್ಲಾ ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.
4. **ವ್ಯಾಪಾರಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ** - ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿಗಾಗಿ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರಿವರ್ಗ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅನುಕೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ

ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಚೀನಿಯರು ಮತ್ತು ಲೆಬನಾನ್ನರು.

6. **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ** - ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪಲ್ಲಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಇಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಿಶ್ರಣವು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಾರದು. ಭಾಷೆ, ಊಟ, ನಡೆ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಕರಗೊಂಡು, ಸಂಕೀರ್ಣ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ತರಹದ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಲಸೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊಹೆನ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಾಗ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ಚಾಲನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಹೀಗಿವೆ:

- ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ
- ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಇವೆರಡೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳೇ ಆದರೂ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂತರ ಇದೆ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮನೋಭಾವದ ಅಂಶವೇ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆ ಅವರ ವಲಸೆಯು ಒಂದು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಲವಂತದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ನೋವು, ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆ ತೊಯ್ಯಾಟದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಕರಂದ ಪರಾಂಜಪೆ ಅವರು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್‌ನ 'ದಾಳಿಕೋರ' ಮತ್ತು 'ನೆಲಸಿಗ' ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಒಂದು ಬಗೆಯದಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಲಸೆ ಹೋದಲ್ಲೆ ನೆಲೆಸುವ ಮನೋಭಾವ. ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ಒಂದು ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಜುನ್ ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ವಿಧ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವರು. ಅವರ 'ಡಿಸ್ಟಂಕ್ಚರ್ ಅಂಡ್ ಡಿಫರೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಎಕಾನಮಿ' (2008) ಲೇಖನ ಬಹುಚರ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಅವರು ಎತ್ತುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂಕಥನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳೂ ಇದ್ದು ಅವರು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಉಗಮ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಧಿಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗದು. ದೇಶಾಂತರಗಳು ಮತ್ತು ವಲಸೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಬಂಡವಾಳ ಹೊಸ ನೀತಿ, ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇದೀಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ದೊರೈಯವರ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೆಲವು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

- ಜನಾಂಗೀಯ ದೃಶ್ಯ (Ethnoscapes)
- ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ದೃಶ್ಯ (Mediascapes)
- ತಾಂತ್ರಿಕ ದೃಶ್ಯ (Technoscapes)
- ಹಣಕಾಸು ದೃಶ್ಯ (Financescapes)
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೃಶ್ಯ (ideoscapes)

ಅ) ಜನಾಂಗೀಯ ದೃಶ್ಯ - ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಜನರು, ಪ್ರವಾಸಿಗರು, ಗುಳೆ ಬಂದವರು, ದೇಶದಿಂದ ದೂರ ಇರುವವರು, ಅತಿಥಿ ಕೆಲಸಗಾರರು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಇವರೆಲ್ಲಾ ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಆ) ತಾಂತ್ರಿಕ ದೃಶ್ಯ - ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಉ) ಮಾಧ್ಯಮ ದೃಶ್ಯ - ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ಟೆಲಿವಿಷನ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನುಗಳು, ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳು ಮುಂತಾದವು. ಇವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಪ್ಪಾದೊರೈ

ಪುಕಾರ ಅಧಿಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಲು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಅವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಾತ್ವಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ಜನರ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳ ನೋಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡವಾಳ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿಚಾರಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಅರ್ಜುನ್ ಅವರ ವಾದದ ಸಾರ. ಗೋಳೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆಯ ಹೊಸ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನೀಡುವ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸ್ವರೂಪ ಎಷ್ಟು ವಿವರಿಸಿದರೂ ಅದು ಮೂಲದ ಒಡಕಲು ಬಿಂಬ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವು ನೋವಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಒಡಕಲು ಚೂರು ತನ್ನ ಮೂಲ ಆಕಾರವನ್ನು ಅದರ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಾಗವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಗಾಯದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದು ಚೂರಾದ ಹೂದಾನಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ಎಂಬ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಲೇಖಕ. ತನ್ನ ನೊಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಒಡಕಲು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಚೂರಾದ ಹೂದಾನಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸುವ ಅಂಟು ಚೂರುಗಳಿಂದ ಮೂಲಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಚೂರುಗಳು ಒಗ್ಗೂಡುವುದು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಡದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ನೋವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗಾಯಗೊಂಡ ಹೂದಾನಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್‌ನ 1992ರ ನೊಬೆಲ್ ಲೆಕ್ಚರ್, ಯೂಟ್ಯೂಬ್). ಪ್ರಾಯಶಃ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ವಾಲ್‌ಕಾಟ್‌ನಂತೆ ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಾರೂ ವಿವರಿಸಲಾರದೇನೋ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿಯತೆಯದೇ ಸಮಸ್ಯೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆ ಸಂಕರದ ಅಸ್ಥಿತೆ. ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಜಯಮಿಶ್ರಾ ವಿವರಿಸುವಂತೆ, ಅಸ್ಮಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆ ಅನೇಕ ಅಂಶ, ಉಪ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಬಹುತ್ವವು ಅವರಿಗೊಂದು ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವಿಜಯ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತಾವೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮುಜುಗರಕ್ಕೀಡಾಗುವವರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೂಡುಗೆರೆಯ (hyphen) ಸಂಯುಕ್ತ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳಿಂದ ಮುಜುಗರಪಡುವವರು ಎನ್ನುವುದೇ ಸರಿ ಎಂದು ಮಿಶ್ರಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. (New Lamps for Old-Vijay Mishra: Interrogating Post-Colonialism Theory, Text and Context, 1996).

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಹಲವುತನಗಳ ಸಂಗಮ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎನ್ನುವುದು ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಲವಾರು ಜನಾಂಗ, ದೇಶ, ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ. ಅದು ಅನಂತ ಗಣಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನೂ (Permutation and Combination) ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಗಣ (Sets) ಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದೇನೋ. ಮೊದಲನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ **ಅ,ಬ,ಕ** ಇದ್ದರೆ. ಎರಡನೇ ಗಣದಲ್ಲಿ **ಇ, ಬ, ಗ** ಇದ್ದಿತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ ಅವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸೂಚಿಸಬಹುದು. 'ಕ' ಎರಡೂ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶ. ಅದು ಒಂದನೇ ಗಣದ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಗಣದ ಗುಂಪುಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿದರೆ ಗಣದ ಕೂಡುವಿಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅ ಇ

ಬ

ಕ ಗ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗಣಿತದ ವಿವಿಧ ಜೋಡಣೆಗಳ ಗಣಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ಅದು ಹೀಗೆ: ABC ಗುಂಪು XY Z, ಜೊತೆ ಸೇರುವಾಗ -Ax, Ay, Az, Ax, By, Bz, Cx, Cy, XA, XB, XC, YA, YB, YC,

ZA, ZB, ZC, AA, BB, CC, XX, YY,
ZZ... ..

ಹೀಗೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಜೋಡಣೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನಂತ ಜೋಡಣೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲನೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಹಾಸು ಎನ್ನುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದೊಳಗೆ ಸಂಕರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಭವನೀಯತೆಯ ಮಹಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಜೇನ್ ಮಮ್ಮರಿ ಎಂಬ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ವಿದ್ವಾಂಸ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವೇ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿರೋಧಿ (anti-essentialist) ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆಯ ವಿರೋಧಿ (anti-subjectivist) (Diaspora The Australian Experience, p.27). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಡಕಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಂದು ಅಸ್ಥಿತೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಮಿಸುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮೊದಲು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವಂತದ್ದು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಯೂ ಆಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮರನಾಥದ ಹಿಮಲಿಂಗದ ತರ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರ ತಳೆಯುತ್ತಾ, ಆ ನಂತರ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಿಮಪಾತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೆ ಲಿಂಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲೂಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಜೇನ್ ಮಮ್ಮರಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅನೇಕ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದು ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ಹೈಡೆಗರ್‌ನ 'ಇರುವಿಕೆ'ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಸವಾಲು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೈಡೆಗರ್‌ರ ಅಸ್ಥಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಮೆಟಾಫಿಸಿಕ್ಸ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆದರೆ ಅವನ 'ಡಾ-ಸಿನ್' ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದೇ ಎಂಬುದು ಮಮ್ಮರಿಯವರ ಶೋಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಫೆ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಸ್ಥಿತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರರ್ಥ ಅದರೊಳಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ನಾವೂ 'ಅರೆ' ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಅರೆಗಡಿಗಳ ಹಂಗಾಮಿ ದೇಶಿಗರೇ ಆಗಿರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಈಕೆಯ ವಾದ. ಹಂಗಾಮಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರಂತರತೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತೆಯ 'ಅರ್ಥ'ವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬದಲಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಕ್ರಿಯೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯದು. ಭಾಭಾ ಮೂರನೇ ಜಾಗವನ್ನು "ಲಿಮಿನಾಲಿಟಿ" ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಿಮಿಟ್ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಪದದ ನಡುವಿನ, ಸೇತುವೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಆ ದಡದಲ್ಲೂ ಇರದೇ, ಈ ದಡದಲ್ಲೂ ಇರದೆ ಇರುವ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಅದು. ಅನಿವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವದೇಶಿಗನೂ ಆಗದೆ ವಿದೇಶಿಗನೂ ಆಗದೆ, ಹೊಸ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ತಂತಾನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಮಾಪರಮೇಶ್ವರನ್ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯ ತ್ರಿಶಂಕು ಅಸ್ಥಿತೆಯದು. ಎರಡೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಮೂರನೇ ಅಸ್ಥಿತ್ವದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭ ಅದಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೂಡುಗರೆಯ (hyphenated) ಅಸ್ಥಿತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆಫೋ-ಅಮೇರಿಕನ್, ತಮಿಳು-ಕೆನಡಿಯನ್, ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅವರ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳೊಳಗೆ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಅವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ/ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದೊಂದು ತೆರನಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಒಂದೇ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲ. (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಬಿಳಿಯರು ಏಷ್ಯಾ ವಲಸೆಗಾರರೆಲ್ಲಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂತತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಅನೇಕ ಮಿಶ್ರ ತಳಿಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವವು ಬೇರೆ). ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ವಲಸೆ ಬರಲು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಲು ಸಹ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಅವು ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ,ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ವಲಸೆಗಾರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗೆಂಬ ಒಂದು ಅಭಿದಾನ ಸಾಕು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗುಂಪು ಸದಾ ಬಹು ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಕಲಿಸಿಕೊಂಡು ಉಂಟಾಗುವ ಹೊಸ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಗುಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮೊಳಗಿರುವ 'ಅರೆ ಬರೆ' ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕವೇ ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಹಳ ಸಾರಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅಭದ್ರತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಜಗತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಸ್ವದೇಶದ ಅನೇಕ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತವಾಗುವಂತಿರಬಹುದು; ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮನಸೊಪ್ಪುವಂತೆ ತೋರಬಹುದು ಎಂಬ ತಾಕಲಾಟ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರ ವಿಚಿತ್ರ ತುಮುಲದ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ಅವರ ವಲಸೆಯ ನೆನಪು ಭೀಕರವಾಗಿರಬಹುದು. ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲೆಂದು ಅಟ್ಟಾಡಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕರಿಯರು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವರ ನೆನಪುಗಳು ಅವರನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ ವರ್ತನೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ಥಿತೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಡೆದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಪುನಃ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಮರೆತು ಬಾಳುವ ಆತಂಕವನ್ನು ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಜನ್ಮದತ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ (ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ವರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ). ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಹೊಸ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದಿ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದೊಂದು ನಿರಂತರ ಆಗುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಸ್ಥಿತೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದಿಗೂ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಏಕರೂಪಿ ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳು ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ

ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಕೆರೆಬಿಯನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬಿಳಿಯ ಜನಗಳ ಹೋರಾಟದ ಕಥನ ಬೆಳೆದು ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ್‌ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಬಿಳಿ ತೋಗಲು ಬಿಳಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಷ್ಟ ಚರ್ಮ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಆಫ್ರಿಕಾದವರ ತರ ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟಾಗ್ತಿಲ್ಲ. ಮಮ್ಮರಿ ಹೇಳುವಂತೆ 'ನಾವು ಏನಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾವು ಹೇಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯ'. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಕೂಡುಗೆರೆಯಾಚಿನದು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಅಸ್ಮಿತೆ ಅಲ್ಲ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಿಧಾನ, ರೂಢಿ ಅಷ್ಟೇ (John Mummery Being Not-At-Home : A Conceptual Disillusion P-39).

ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನೋಡುವಾಗ, ದೇಶಾಂತರಗಳ ವಲಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹಂತ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಲವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಗುಂಪಿನ ರಾಜಕೀಯ ಒಲವು ಆಯ್ಕೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಗುಂಪು ಇರುವಂತೆ, ಏನೇನೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ, ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಗುಂಪೂ ಅಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಈ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ವೊರಾದಲ್ಲಿ 'ಕರಗುವ ಗಡಿ'ಗಳಿವೆ. ಅವು ದ್ರವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ಕರಗುವ ಗಡಿಗಳೇ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತವೆ; ತಮ್ಮದೊಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆನಪುಗಳು ತೋರಿಕೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳೆಂದು ಬೇರೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆಳದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸ್ವರೀಯತೆ, ಬಹು ಬಿರುಕುಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗನಿಗೆ ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮವರು ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿದ್ದು ಅದು ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಮುದಾಯ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಮೂಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿ/ಮತ/

ಉಪಜಾತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತುರದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶವೇ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸತೇಂದ್ರ ನಂದನ್‌ರಂತಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಂದೊಡನೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಭಾರತಗಳ ಸಂಘರ್ಷಮಯ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಚಿತ್ರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಂದುತ್ವದ ಚಹರೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ. (The Diasporic Consciousness: From Biswas to Biswasghat .P-53).

ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ತಮ್ಮ "Argumentative Indian" ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವಂತೆ, ಇದೀಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ ಮೂಲವುಳ್ಳ 'ಭಾರತೀಯ'ರೆನ್ನುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಿಂತ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಂಘ ಪರಿವಾರವು 'ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ'ಗಳಿಂದ ಹಿಂದುತ್ವದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸೇನ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಭಾವನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ 1980ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಸೇನ್ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಂಪು ಸ್ವದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪು (sect) ಗಳಿಗಿಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮಾಂಧರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಚಹರೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಹರೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ "ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ" ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುವ ಗುರುತುಗಳು ಲಕ್ಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತುಂಬಾ ಪೊಸೆಸಿವ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನದೇ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. (ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯ ಗತಕಾಲಗಳ ಬಗೆಗಿನ) ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚುರುಕಾಗಿರಲು ಇದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ ಉಗ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಹೆಡ್ಡಿಯಂತಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅವನನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಉಗ್ರವಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೆ. ಇಸ್ಲಾಂನೂ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ತಾವು ಆಶೆಪಡುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಹರೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಭಾವ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆಶ್‌ಕ್ರಾಪ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಜೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಯಾವಾಗಲೂ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ವೈರುಧ್ಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಂಪು ಒಂದೋ ಪೌರಾಣಿಕ ಏಕರೂಪದ ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯುವ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಪೌರಾಣಿಕತೆ ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅದು ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಪುವರ್ಕ್ ಹಾಲ್ ಕೂಡಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎದುರಿಸುವ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಾಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಿಲ್ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳ ನಡುವಿನ ಪಯಣ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ; ಒಂದು ನೆನಪಿನ ಧ್ರುವ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಧ್ರುವ, ಈ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಹುಟ್ಟುಸ್ಥಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದೇ? ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟುಸ್ಥಳಗಳು ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತಂಗುದಾಣಗಳು. ಅವರು ಚಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಂತದ್ದು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತೂಗು ಸೇತುವೆಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಅನಿವಾಸಿ ಬರಹಗಾರ್ತಿ ಸುನೇತ್ರ ಗುಪ್ತಾ ಹೇಳುವಂತೆ “ನಾವು ಸದಾ ಕಾಲ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ... ಅದೇ ನಾವೀಗ ಇರುವ ಸಂಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ನಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವಾದ್ದರಿಂದ” (Postcolonial Literature-Justin D. Edwards, P-154).

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಅಂಶ ಎಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಕಾಸವಾಯಿತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಒಂದು ವಾದವಾಗಿ, ಉನ್ನಾದವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಹೇಳುವ ‘ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯ’ಗಳು ಅಮೂರ್ತ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವಂತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಆ

ಅಮೂರ್ತವನ್ನು ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಉದಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕೆದಕಿತು, ಸ್ಥಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು, ದೇಶೀವಾದಕ್ಕೆ ಇಂಬುಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ವಸಾಹತು ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸ್ಫುರಣೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ದೇಶ ಅಥವಾ ಭಾಷಿಕವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ 'ಜಾಗ'ವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತವಾಯಿತು. ಇಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಏನನ್ನು ಧ್ವನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮುಂತಾಗಿ ದೇಶಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಧರ್ಮಗಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ನಾನಾಕಡೆ ಹರಡಿಹೋಗಿ ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಸ ನೆಲಸಿಗರೆಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ದೂರದೇಶಿಕರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅನ್ಯವೆನ್ನಿಸುವ ಭಾವ ಅವರನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಅನ್ಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಥಿರ ಭಾವ, ಸಮುದಾಯ ಭಾವಗಳ ಕೊರತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳು. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಹಿಂದೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಆಂಗ್ಲಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಸಿಖ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಯಹೂದಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು (ಯಹೂದಿಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹಾಗೂ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಕೂಡ) ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಷ್ಟ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಂತೆ ಅಖಿಲ ಜಾಗತಿಕ ಚಹರೆ ಇದೆ. ಇದು ಮತ್ತೆ ರಾಷ್ಟ್ರತೀತ, ಗಡಿಯಾತೀತ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಈ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ವಾದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಭೂಗತವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಇಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಆಯಾಮದಿಂದ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಅತೀವವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಕಾಲದ ಈ ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಕಾರಣವೇ ಅನಿವಾಸಿ, ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ

ಈ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನವು ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ವರ್ಣ, ವಲಸೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕುರಿತು ಹಲವು ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೆಂದರೆ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು, ಚೀನೀಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಇವರೇ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಗುವವರು. ಕಷ್ಟ, ಹಳದಿ ಮತ್ತು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಜನಾಂಗೀಯ ಚಹರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಇವೇ ಜನಾಂಗಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ವಲಸೆಯ ಜಾಗಗಳನ್ನೂ ನೆಲೆಸಿರುವ ಜಾಗಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಮ್ಯಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇವರು ನೆಲೆಸುವ ಜಾಗಗಳು, ಅವರು ಹಿಡಿಯುವ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಎನ್ನುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ಜನಾಂಗೀಯ ವಲಸೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬಹುದಾದರೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ಆಧಾರದ

ಮೇಲೆ ವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಮತ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಜನಾಂಗವೂ ಶುದ್ಧವಲ್ಲ. ಅವು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಕರಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಾಂಗೀಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಒಂದು ಮಿಥ್ ಎಂಬುದು ಇವರ ವಾದ. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂಕರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಪೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲೇ ಜನಾಂಗೀಯ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ಆರಂಭವಾಗುವುದು ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಎನ್ನಿಸುವಂತದ್ದು.

ಆದರೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರಾದ ಹೋಮಿ ಭಾಭಾ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಆಧುನಿಕ 'ಮನುಷ್ಯ'ನ ಕಲ್ಪನೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅ-ಪಶ್ಚಿಮದ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಭಾಭಾ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರು ಪಶ್ಚಿಮದ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯುರೋಪುಕೇಂದ್ರಿತ ಬಿಳಿಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳ ರಾಜಕೀಯವು ಅಮಾನುಷವಾದ ಜನಾಂಗೀಯವಾದವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾಭಾ ಅವರು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಅನುಭವಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಮಾನವ ಅನುಭವಗಳು ಏಕರೂಪಿ ಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಭಾಭಾ ಅವರ ವಾದದ ತಿರುಳು.

ಜನಾಂಗೀಯತೆಯು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆರಂಭವಾದಾಗ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ನೆಲ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರು ಕರಿಯರು ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ನರು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತ ಇದ್ದಿತು. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ತಮ್ಮ ವಸಾಹತು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡ ಬಿಳಿಯರು ಅವರನ್ನು ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ವಸಾಹತು ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಬಿಳಿಯರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸವೆಸಿದ್ದ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳ ಸಂತತಿ ನಾನಾ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಸ್ಪರ್ಶದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂತಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಸಂತತಿಯು ಬಿಳಿಯರ ಜೊತೆ ಬೆರೆತು ಸಂಕರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಮಾಜಗಳು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಂದು/ಕಪ್ಪು ಚರ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಉಳಿದೇ ಇದೆ. ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎನ್ನುವ ದ್ವಿತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ದೇಶಿಗರು ವಲಸೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಅವಮಾನವನ್ನು ಜನಾಂಗೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಘಾಸಿಗೊಂಡ ಅಸ್ತಿತ್ವದವರು ಕಳವಳಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಂದಿನದೊ ಹಿಂದಿನದೊ ಎಂದು ತೋಯ್ದಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವಯೇ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದದ್ದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟ ಗಾಢೆಗಳೇ ಇವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೂರಿಗರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದ್ವಿತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರದ ಕರಿಯರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಚಹರೆಗಳ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮರಳಲು ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಖಿಲ ಜಾಗತಿಕ ಕರಿಯರ ಜಾಲವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೂರಿಗರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಳಿಯರ ಬಣ್ಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವರ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ತಮ್ಮ ಮೂಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಶ್ರಗೊಂಡ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ತಮ್ಮ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಚಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಒಂದು ಹಿಂಸೆಯ ಸಂಕಥನವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಸ್ಥಿರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು, ಚಲನೆಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅದು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೂರಿಗರು ವಿದೇಶಿಯರ ದಯೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ವಲಸಿಗರನ್ನು ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಾಡಿವೆ. ಆ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರವೇಶವು ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಿಗರಿಗೆ ಬೇಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸ್ನೇಹಶೀಲತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನೋಡದೆ, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೂರಿಗರ

ಮೇಲೆ ಅಸಹನೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಿರಂತರ ಘರ್ಷಣೆಗಳು, ಅಂತಃಕಲಹಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ನೆನಪಿನ ಎಳೆಗಳು

ಸದಾಕಾಲವು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಜಾಗಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸ್ಥಳಗಳು, ಮನೆ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರುವ, ಬೇರೂರಿರುವ ಸ್ಥಳ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳೇ ಅವರ ಜಾಗಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಮನೆ'ಯೆಂಬ ಭಾವ, ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ 'ಸರಿದಾಡುವಂತಹ' ಕಲ್ಪನೆ. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ 'ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ' ಕವಿತೆ ಕೊಡುವ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತತೆ, ಸಾಗಿಸುವಿಕೆಯ ಇರಿಸುಮರಿಸುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ವಲಸಿಗರು ಈ 'ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ' ಚಾಪೆ, ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಜುಗರವಿಲ್ಲದೇ ಜೀವನ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪಲ್ಲಟವೇ ಆಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ತೇಲುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಮೂಲ ಮನೆಯ ಹಂಬಲ ವಿಪರೀತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ದಿ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಡೀಸ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂದರೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕುರಿತ ಸಂಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪ, ಹಾಗೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮತ್ತು ಅತಿಥೇಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ/ ಸಮಾಜಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಎಂದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟದ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬೇಡುವಂತವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಿಂತಕರಾದ ವಿಜಯಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಫ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ತಾಯಿಗರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಶಿಶುವು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಜಾಗವನ್ನು ಹಂಬಲಿಸಿದರೂ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕಡಿಮೆ

ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ವಿರಹ ಎನ್ನುವುದು ಚಿರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾನ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಮೊದಲ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮನೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟವರು ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಶುರುವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿವರಣೆ ಮನೆಯ ಜೊತೆ ತಳಕುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಅಕಳಂಕವಾದ ಪವಿತ್ರ ಭಾವವನ್ನಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆತಿಥೇಯ ನಾಡಿಗರಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇವರಿಕೆಯ ಭಾವವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಆತಿಥೇಯರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಿಲ್ ಅವರ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಹಂಬಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು:

ನಾನಿಲ್ಲಿ ಸಾಯಲಾರೆ, ಮಾಂಕ್‌ಟನ್ನಿನ ಈ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ

ನಾನಿದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಪದೇಪದೇ

ಜನ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ನನ್ನ ದೇಹವ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು

ಹಿಮಾಲಯದ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

ಕೆನಡಾ, ಈ ಒರಟು ಕೆನಡಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಧ್ವನಿತವಾಗುವ ಅರ್ಥ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಚಲಿಸುವ ಹಡಗಿನಂತೆ; ಚಲಿಸುತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕುವ ಕ್ರಮ. ಮನೆ ಎಂಬುದು ನೆನಪಿನ ಗಣಿ. ಮನೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ನೆನಪು, ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂವೇದನೆ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣುವಂತದ್ದು. ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ಜೀವನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ಜಂಗಮರೂಪ.

ಎಲಿಯಟ್‌ನ ವೇಸ್ಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸಾಲು ನೆನಪಿನ ಮಿಶ್ರಣದ ಸಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ (mixing memories with desire). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜೀವದಳಿಯುವುದೇ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ, ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ಪ್ರದೇಶದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬದುಕು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಸುಂದರ ನೆನಪುಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಕಹಿ ನೆನಪುಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸವಿಯುವ ಅಥವಾ ಮರೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಮೂಲಕವೇ ನೆನಪುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಾಲ್ಜಿಯಾ ಅಂಶ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರು ಎರಡು ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ವಲಸೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಎನ್ನುವುದು ನೆನಪುಗಳ ಧಾರಾವಾಹಿ. ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಮನೆಯ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲ, ಅವು ಚಲಿಸುವ ನೆನಪುಗಳು, ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ನೆನಪುಗಳು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಜಾಗದ ನೆನಪು ಹೊತ್ತ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾದ ತವಕ, ತಲ್ಲಣಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಮುಂದೆಂದೂ ತಾವು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಮರಳಿ ಸೇರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಆಶಾಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರು. ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗ, ಮದುವೆ, ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಳ ತೊರೆದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತವರು ತೊರೆದು ಬಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ತವರಿನ ಹಂಬಲ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಡುವ ವ್ಯಾಮೋಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತವರು ನಾಡಿನ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪುನಾ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಜೀವನದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಗುಣ. ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಅನ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಪರಿಚಿತತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಅಪರಿಚಿತತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಹಂಬಲವನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ವಾಸಿಸಬೇಕಾದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಕೆಯ ಸಂಚಾರಿ ಭಾವದವರಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ

ಹುರುಪು ಇರುತ್ತದೆ. ಹೊಸದಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಂಬಲ ಮತ್ತು ಹಿಂಜರಿಕೆಗಳ ಇಬ್ಬಗೆಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯನ್ನುವ ನೆನಪು ಕಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೇ.

ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಮನೆಯ ಹಂಬಲ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೂ ಆ ಭಾವತೀವ್ರತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಕೆಲವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ತಾವು ಬಂದ ಜಾಗವನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಅನ್ನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಾಡು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಮಧುರ ಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲವಾರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಿಂತಕರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, ಗಲಭೆ, ಧಂಗೆ, ಅರಾಜಕತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅಂತಹ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮರೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸೂಕ್ತ. ಮರಳಿ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶೆಗೆ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತಕ್ಕಿಂತ ವಾಸ್ತವವೇ ಗಟ್ಟಿ ಎನ್ನುವ ಧೋರಣೆ ಇವರದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದೇ ಸಂಗತಿ ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇವರಿಗಂತೂ ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಇಂತದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಅರ್ಥಹೀನ ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತತ್ವವನ್ನೇ ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಸಕು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಸಂವೇದನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಆದರ್ಶಮಯವಾದ ಸುಂದರ ಪ್ರಪಂಚ. ಆದರೆ ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳ ವಾಸ್ತವ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ಕೋಮುವಾದ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಘರ್ಷಮಯವಾದ ಗುಂಪುಗಳ ಕ್ರೋಧೀಕೃತ ರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಅತಿಥೇಯ ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿನ ವಾಸ್ತವ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ತಾಯ್ನಾಡು ತನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯ 'ಸಾಮರಸ್ಯದ' ಐಕ್ಯತೆಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಇಂದು ನಿಲುಕಲಾರದ ಜಗತ್ತುಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲಗಳು ದೂರದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ವೆಟೋರ್ವೆಕ್ ಎಂಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿಧ್ವಾಂಸ ವಿವರಿಸುವಂತೆ

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಳೀಕರಣ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಸಂಪರ್ಕಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಗಳು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಿರುವಾಗ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ತಾಯ್ನಾಡು, ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಹಾಗೂ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳೆಂಬ ತ್ರಿಕೋನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿತ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಆಗುವಂತಹವು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಹ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಮೀಪ ಮತ್ತು ದೂರ ಕೋನಗಳು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಗತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂತೆಯೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಗತ್ತುಗಳತ್ತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಬಂದಾಗ ಅದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕವುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿದತೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇರಿ ಲೂಯಿಸ್‌ಪ್ರಾಟ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸಳ ಪ್ರಕಾರ ಜಾಗತೀಕರಣವು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಂದು ಪರಿಚಿತವಲಯಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ. ಆ ಜಾಗ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತಕ ಸ್ವಿಜರ್ಸ್ ಹಾಲ್ ಕೂಡಾ, ಜಾಗತೀಕರಣವು ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ತರುವ ಕ್ರಿಯೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ವೈರುಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರತಿಫಲನವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಗೀಳಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿದೆ. ಮನೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಆರಾಧಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅತಿಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಧಾಳಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಭ್ರಮೆಯ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸರಕು ತುಂಬಿರುವ ಗುಜರಿಯಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ನೆನಪು ಭಾಸವಾಗತೊಡಗಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕಟಿಯಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದುಂಟು.

ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ

ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಒಗ್ಗೂಡುವುದು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಗುರುತಿನಿಂದ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ/ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳೂ, ಅನ್ಯನೇಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗುಂಪಿನ ಚಹರೆಯನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಕೂಡಾ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾಹಕ. ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವ ಭಾಷಿಕರು ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಡಿನಾಡಿನ ಭಾಗಗಳು, ಕಾಲೊನಿಗಳು, ಪೌರಾಡಳಿತ ಭಾಗಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂತಹ ಜನರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ, ಹೆಟೆರೋಗ್ಲಾಸಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆರ್ಥಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನವು ಹಲವು ಭಾಷಿಕರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದು ಬೆನಿಡಿಕ್ಟ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಊಹಿಸಿದ್ದು ಮೂಲತಃ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೆಂದು. ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಪ್ರಚೋದಿತವಾಯಿತು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆನಂತರ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೇಗೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರರಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮತ್ತೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕಾಲಿಡುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷಿಕವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ವಂಶದಂತೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು(ಇಡಿಯೊಲೆಕ್ಟ್, ಡಯಲೆಕ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ಭಿನ್ನತೆಗಳು) ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ಭಾಷಿಕ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನ್ನು ಮೀರಿ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅನ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದ

ತಲೆಮಾರಿನವರು ವಿದೇಶಿ ನೆಲದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಾಯ್ನುಡಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಎರಡನೇ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಯೂರೋಪಿನ ವಿವಿಧ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಲಸೆ ಬಂದ ದುಡಿಮೆಗಾರರು ತೀವ್ರತರದ ಭಾಷಾ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ನವೋದಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಣ ತಿಕ್ಕಾಟ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆ.ಎನ್, ಭಾಷೆ-ಹಂಪಿ, ವಿ.ವಿ, ಪು.48.). ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಏಕಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ (ಕೆ.ಎಸ್. ನಾಗರಾಜ್ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ, ಹಂಪಿ, ವಿ.ವಿ. ಪು.334).

ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾಗಿ ದ್ವಿಭಾಷಿಕತೆಯು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು ಹಲವು. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾದ ವಲಸೆಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ದೇಶಕೂಟಗಳು, ವಿದ್ಯೆ (ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ವ್ಯಾಪಾರ, ಅಂತರ್‌ವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾ ವಿಸ್ತರಣೆ (ಡೈಗ್ಲೋಸಿಯಾ) ಉಪ ಭಾಷೆ H & L ಡಯಾಸ್ಕೊರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿವೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಟೆ, ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ(ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಭಾಷೆ' ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು). ಡಯಾಸ್ಕೊರಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕರಣ (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಲಿತ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭಾಷಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು: ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕರಿಯರು ಮತ್ತು ಬಿಳಿಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಭಾಷಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ? ಗಡಿಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬಹುಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು

ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ಸಹ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಂತಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಡಯಾಸ್ಕೋರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಯೂರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇವು ಪ್ರಾಯಶಃ ಜನಾಂಗೀಯ-ಭಾಷಿಕ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ'ಗಳು ಎಂಬಂತಿದ್ದು, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಉಪಾಯದಂತಿತ್ತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೇರಿಸಲು ಎರಡಕ್ಕೂ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಉಪಕರಣ ಎಂದರೆ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧಿಕಾರ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತುಳಿಯಲು ಅಧಿಕಾರ ನಡಸಲು ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಯೂರೋಪಿನ ವಸಾಹತುಕೋರರ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯರೊಂದಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರ macro ಗುಂಪು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯ ಮುಖಾಮುಖಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ವಿಸ್ತಾರ ಬಹುದೊಡ್ಡದಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು, ಇದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಿದ್ಯಮಾನವೂ ಹೌದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಸ್ಪಾನಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳೇ ಕಾಲೊನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಭಾಷೆಗಳು. ಇವು ಆಯಾ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಮೇಲ್‌ಸ್ತರದ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಇವು ಬಲವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿರುವು. ಇವುಗಳನ್ನು ದೇಶಿಗರು ಕಲಿತು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ ಬರಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯವೂ ಆಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ನೆಲೆಗಳ ಜನರು/ಸಮುದಾಯಗಳ

ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವಾಗ ಅನುವಾದ ಎನ್ನುವುದು ಅನುಸಂಧಾನದ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯದ ಅನುಭವಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಪರಿಚಿತ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸುಲಭ ಭಾಷೆಯ ಅನುವಾದ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಭಾ, ಗಾಯತ್ರಿ ಸ್ವೀವಾಕ್ ಅನುವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಿನ್ನ ಭಾಷಿಕ/ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳ ಅನುವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತದ್ದು. ಭಾಭಾ ಇದನ್ನು ಕಾಲದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ವಸಾಹತುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡ ಜನರು ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರೇ ಸಂಕರ ತಳಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಭಾಭಾ ಅವರು ಅನುವಾದ & ಅನುಸಂಧಾನಗಳ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ನೋಡಿ ಭಾಭಾ ಲೇಖನ- Cultural Diversity & Cultural Difference).

ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಬಂದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಭಾಷಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಂಶ. ವಸಾಹತುಕಾರರ ಭಾಷೆ ಅಧಿಕಾರದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಬಾಲ್ತ್ವನ್ ಗುಂಪಿನ ಭಾಷೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಾದವು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾಷೆ ವಸಾಹತುಕಾರರ ಮತ್ತು ಸಬಾಲ್ತ್ವನ್ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಚಲಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡರ ಸಂವಹನದ ಸಂದರ್ಭಗಳಾದರೂ ಉದ್ದೇಶ, ಪ್ರತಿರೋಧ ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇವರಿಬ್ಬರು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಸಹ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಪ್ಪು ಜನರ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್/ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು

ಭಾಷೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕರಿಯರು ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಈಗ ಯುರೋಪಿನ ಭಾಷೆಯೇ. ಆದರೆ ಕರಿಯರು ಬಳಸುವ ಯುರೋಪಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಯರು ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಕರಿಯರ ಆರೋಪ. ತಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕಪ್ಪು ಬರಹಗಾರರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಕ್ಷೇಪದ ಹಿಂದೆ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಯುರೋಪಿಯನ್ ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯದ ಬಗೆಗಿನ ಆಕ್ರೋಶ ಹಾಗೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಿಕ ಕರಿಯರನ್ನು ಹೊಸ ಕೀಳುತನದ ಧೋರಣೆಯೊಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವೂ ಅಡಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಭಾಷೆಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹದ ಹಿಂದೆ ಜನಾಂಗೀಯ, ವರ್ಗೀಯ, ವರ್ಣೀಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಲ್ಲ ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದನಿಯಿತ್ತಿದ್ದು ಆಫ್ರೋ-ಅಮೇರಿಕನ್ನರು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಆರಂಭವಾದ ಬ್ಲಾಕ್‌ಅಟಾಂಟಿಕ್ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಜನರ ಭಾಷೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್/ಫ್ರೆಂಚ್ ಆಗಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಚಿನುವಾ ಅಚುಬೆಯಂತಹ ಲೇಖಕರು ನಾವು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಪ್ಪು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಅದಕ್ಕೂ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗದು ಎಂದರೆ, ಗೂಗಿಯಂತವರು ಭಾಷಾ ನಿರ್ವಹತೀಕರಣದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ವಹತೀಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ/ಪೂರ್ವಿಕರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಅಥವಾ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಒತ್ತಡವಂತೂ ಸದ್ಯ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲದ ಬರಹಗಾರರ ಮುಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಹೊಸ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳತ್ತ ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಭಾಷೆಯ ಸಂಕರವು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ಮಿಶ್ರತಳಿಯ ಭಾಷೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೋಲ್ ಎನ್ನುವುದು ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ವಸಾಹತುಕಾರರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಾಷೆ. ಈ ತರದ ಸಂಕರ ಭಾಷೆಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸತೊಡಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭಿಮತ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಜನಾಂಗವು ತನ್ನ ಮೂಲ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ

ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಸಮಾಜಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯವು ಇನ್ನೊಂದರ ಜೊತೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರದ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಒಡನಾಡುವಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ದೇಶ, ಖಂಡಾಂತರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಆಂತರಿಕವಾಗಿಯೂ ಘಟಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗಡಿನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಬರಿಯ ಗಡಿನಾಡು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಒಳನಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಅಧಿಕವಾದುದರಿಂದ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಡಿನಾಡಿಗರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಹಿಡಿಯಲೆಂದು ತಮಿಳರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹಿರಿಯೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಭದ್ರಾವತಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು. ಹಾಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಉಳಿದವು. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ತಮಿಳರು, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಂತರದವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ತಮಿಳು-ಕನ್ನಡ ಎರಡಕ್ಕೂ ಪರಿಚಿತರಾದರು. ಇವರು ಬಳಸುವ ತಮಿಳು ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಆಯಾ ಭಾಷಿಕರು ಬಳಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಎರಡನ್ನೂ ಸಂಭಾಳಿಸುವಂತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ. ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜನರಿಗೆ ತುಳು ಕೊಂಕಣಿಗಳ ಉಪಭಾಷೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಕನ್ನಡಿಗರಾದರೂ, ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ತುಳು/ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು. ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋದ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹೊರಬಳಕೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ ನೆಲಸಿಗರ

ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಗುಂಪಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ/ಹಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಇವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರಾಗಿ ಮರಾಠಿ/ಹಿಂದಿಗಳನ್ನು ಕೌಶಲಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇವರು ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರೂ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಲಾಭ ತಂದುಕೊಡುವಂತದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎರಡನೇ, ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ಮೂಲದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ, ಕನ್ನಡದ ನೆಲ ಉಳಿಯಿತು. ಮುಂಬೈ ದೇಶಿಕರಾದ ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಹೆಚ್ಚಿನಂತ ಕುರುಹುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದಿ ತಾರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲದವರು. ಅಂದರೆ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನವರು. ಅವರ ಮನೆಮಾತು ತುಳು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹೊರಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ತುಳುವಿನ ನಂತರ ತಕ್ಷಣದ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಅಂಶ ಅವರ ಮಗಳಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಮನೆಮಾತು ತುಳುವಾದ್ದರಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಮನೆಮಾತಾದ ತುಳು ಹತ್ತಿರದ ಭಾಷೆ. ಆಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆ ಹಿಂದಿ ಅಥವಾ ಮರಾಠಿ ಆದಕಾರಣ ಆಕೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ನಂಟು ಆಕೆಗೆ ದೂರಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಆಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ನಟ ಗುರುದತ್ತ ಅವರ ತಾಯಿ ವಾಸಂತಿ ಪಡುಕೋಣೆ ಅವರದು. ಆಕೆ ಕನ್ನಡದ ಆದ್ಯ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಲೀ ಮನೆಯವರಿಗಾಗಲೀ ಕನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ಏನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಈ ಕುಟುಂಬಿಕರಿಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರು ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಸದಿರುವುದೇ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಮನೆಮಾತಿನ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಆಯ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ತುಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮುಂಬೈ ಭಾಷಿಕರು ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯ ನಂತರ ಮನೆಮಾತಾಗಿರುವ

ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೆಂಬ ನೆಲದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೋ ಅದರ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಭಾಷೆ ಮರವೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕೂದಲು ಸೀಳುವ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು ವೈರುಧ್ಯ. ಆದರೂ ನಿಜ.

* * * * *

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವೆ? ವಸಾಹತೋತ್ತರವೇ?

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಎರಡೂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕೂಸು. ಈ ಎರಡೂ ವಾದಗಳ ಚಿಂತಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂತಮ್ಮ ವಾದಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಹಾಯ್ದಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಹಾಯುವಿಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕೂಡ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಆಶ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಗ್ರಿಫಿತ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟಿಫಿನ್ ಮುಂತಾದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪದವನ್ನು ಯೂರೋಪಿನ ವಸಾಹತೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ತಳಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೂಚಕಪದ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಾರ್ಥ ಒತ್ತಾಯದಿಂದಲಾಗಲಿ, ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಜನರು ತಂತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಲ್ಲವೇ? ಈ ಚಿಂತಕರು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹೀ ನೀತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಯೂರೋಪಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಯೂರೋಪಿನ ವಸಾಹತು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯಿತು. ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಅವರ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ತಳವೂರಿದರು. ಕೆಲವರು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರಾದರೂ ಅನೇಕರು ತಾವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು ಎಂದು ಈ ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತೀಕರಣದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಬೃಹದ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ವಲಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಅವರು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರತೊಡಗಿದ್ದು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತ ಮುಗಿದು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲ ಆರಂಭವಾದಾಗ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು, ಗುಲಾಮರಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತು ಭಾಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪದೇ, ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ಕರಾರಿನ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲತೊಡಗಿದರು. ಭಾರತ, ಚೀನಾದಂತಹ ಏಷ್ಯಾಖಂಡದಿಂದ ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ತಂಡಗಳು ವೆಸ್ಟ್‌ಇಂಡೀಸ್, ಮಲಯಾ, ಫಿಜಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದವು. ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಘಟಿಸಿದ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು.

ವಸಾಹತುಕಾಲ ಯಾವಾಗ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಸಾಹತೀಕರಣಗೊಂಡ ಕಾಲದಿಂದ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಲವು ಹೊಸ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಹಿಂಚಾಚು ಮುಂಚಾಚುಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂಬ ಆತಂಕ ಅವರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಅಂದರೇನು? ಅದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು? ಅಥವಾ ಎಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ?— ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೂಡ.

1990ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಚರ್ಚೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕರದ (hybridity) ಬಗ್ಗೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಹೋಮಿಭಾಭಾ, ಗಾಯತ್ರಿ ಸ್ಪೀವಾಕ್, ಪಾಲ್‌ಗಿಲೊರಿ, ಸ್ಪುವರ್ಟ್‌ಹಾಲ್ ಮುಂತಾದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಕರದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅವು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒದಗಿಬಂದವು. ಅಲ್ಲದೆ 1990ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಜಾಗೃತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಭಾಭಾ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಕೃತಿ 'ಲೋಕೇಶನ್ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರ್' 1994ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಭಾ ಮಾಡಿದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಕರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ವತ್‌ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಹೋಮಿಭಾಭಾ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಭಾ ಅವರ 'ಹೈಬ್ರಿಡಿಟಿ' ಕಲ್ಪನೆ (ಸಂಕರ/ಮಿಶ್ರ) ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಭಾ ಅವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮನುಷ್ಯ ಜನಾಂಗಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯವಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಭಾಭಾ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಂದರೆ ವಸಾಹತು ನೆಲೆಯೂರುವಿಕೆ. ಅಧಿಕಾರ ಚಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಕರವು ವಸಾಹತುಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ವಾದ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಸಂಕರವನ್ನು ಹಿಂದು ಬಹುತ್ವದ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದಲ್ಲಿ (Post modern) ದ್ರವೀಕರಣದ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಚಲಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಕಲ್ಪನೆ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ಭಾಭಾ ಇವೆರಡರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಂಶಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದವು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸ್ತರದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಹಜ ಎಂಬ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅದನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದವೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಭಾಭಾ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೆರಡೂ ಸಮಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅನುಭವಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಸಿಗಲಾರದವು. ಅವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ನೋಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಭಾ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಲಸಿಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಧಾರೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸದಾ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿರಚರನವಾದಿ ಡೆರಿಡಾನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಹೊರಗೂ ಅಲ್ಲ, ಒಳಗೂ ಅಲ್ಲದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೇ ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ಅದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಅದು "ಮೂರನೇ ಭಾಗ", 'ನಡುವೆ ಸೇರುವ ಜಾಗ'. ಏಕೆಂದರೆ "ಹೊರಗೆ" ಎಂದಾಗ, ಅದರ ವಿರೋಧ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ "ಒಳಗೆ"

ಎಂಬುದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಎರಡರ ಭಾಗವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಭಾಗವು ಎರಡರ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿದ್ವಾಂಸ ರಾಬರ್ಟ್‌ಯಂಗ್‌ನ ಹೇಳಿಕೆ ಭಾಭಾ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿದೆ.

ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ನರು ಯೂರೋಪಿಯನ್ ತಳಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ, ಯೂರೋಪಿಯನ್ ತಳಿಗಳನ್ನೇ ಸಂಕರಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆತಂಕ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆತ್ತು. ಮೇಲು ಕೀಳಿನ ಮನೋಭಾವ ಇರುವ ಮಿಶ್ರಣದ ಆತಂಕವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು ಯುಗಧರ್ಮ ಎಂದು ಇಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಬರ್ಟ್‌ ಯಂಗ್ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಿಶ್ರತಳಿ/ಸಂಕರವನ್ನು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದನೆಯತ್ತಿದ್ದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನೆಲಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಜನರ ಗುಳೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣದ ನೀತಿಗಳು ಸಂಕರದ ಅರ್ಥಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಸರಕುಗಳ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿನಿಮಯವೇ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮನ್ವಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂತೋನಿ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ತಮ್ಮ 'ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ಗ್ಲೋಬಲೈಷೇನ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಹ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಪದವಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹುಪಾಲು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಕಥನ ಹುಟ್ಟುವುದು ವಸಾಹತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪರಿಣಾಮಗಳಾದ ವಸಾಹತೋತ್ತರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಸಂಕರವಾದವು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದಿ (essentialist) ನಿಲುವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನಾಂಗೀಯತೆ/ಜನಾಂಗೀಯ ಶುದ್ಧತೆ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳಿಗೆ ಅದು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ವೈರುಧ್ಯ ಎಂದರೆ ಮಿಶ್ರಜನಾಂಗವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗದ ಕಾರಣ ಹೊಸತೊಂದು ಪರಿಭಾಷೆ, ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟು, ಹೊಸ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ರೂಪಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅದು ಎದುರನೋಡುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತು ಗೋಳೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕರವು

ಒಂದು ಒಪ್ಪಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಣ್ಣ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಪೌರಾತ್ಯ ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪೆಪ್ಪಿ, ಕೋಲಾ, ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್ ಚಿಕನ್ ಇವು ಬಳಸುವ ವ್ಯಾಪಾರೀ ತಂತ್ರಗಳು ಬಹುತೇಕ ಇದೇ ಬಗೆಯವು ('ದಿಲ್ ಮಾಂಗೇ ಮೋರ್' ಎನ್ನುವ ಫೋಷಣೆ ಭಾರತದ ಸಂವೇದನೆಯ ಪ್ರತೀಕ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೋಲಾಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ). ಅರೆ ಬರೆ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕಂಪೆನಿಗಳ ತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಯಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರದಂತೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿ ವ್ಯವಹಾರ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಆಧುನಿಕ ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಸಂಕರದ ಪರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕರವು ಏಕರೂಪತೆ, ಆಧುನೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೊಸದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಭಾಷೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಕರವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಕರವನ್ನು ಈ ಕಾಲದ ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಾದ ಮುಂದೊಡ್ಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮಾತ್ರ. ಸಂಕರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಬಗೆಹರಿಸಿ ಪೂರೈಸುವಂತದ್ದಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದೇ ಇವೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕತೆಗಳ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರದ ಹಲವು ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಸ್ಟಿಚ್ (Pastiche) ಎಂಬ ಹಲವುತನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವ ಪದವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅನೇಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೇಗೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಭಾಗವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದ ಭಾಗವೂ ಹೌದು.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಸಂಕರವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿಭಿನ್ನ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಸೇರುವಿಕೆಗಿಂತ ಬಹು ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಚಲಿಸುವ ನೆಲೆಗಳ/ಸ್ಥಾನಗಳತ್ತ ಗಮನ

ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಮಹಾಕಥನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಂಚು, ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಕಥನಗಳನ್ನು ಅದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಹ ಒಂದು ನೆಲೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುದೈವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುದೈವಗಳುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದನಿಗಳನ್ನು ಭಾಭಾ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಸಹ ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಚಲಿಸುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಎಂದರೆ, ಆ ಏಕರೂಪ ಆಕೃತಿಯು ಬಹುಸ್ವರೀಯ, ಬಹುದನಿಗಳಿಂದ ಮರುಪ್ರತ್ನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿದೆ. ಆ ಭಿನ್ನತೆಗಳ ಕಂದರವನ್ನು ತುಂಬಲು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದ ವೈರುಧ್ಯಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದವು ದ್ರವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತೆಂಬುದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಉದಾರವಾಗಿ ನೋಡುವ ಮನೋಭಾವ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಬಯೋಲಾ ಬೆಸಮ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪೀಟರ್ ಮಾರ್ಕಲಾರೆನ್ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕವಾದ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ನೀರಾ ಯುವಾಲ್ ಮುಂತಾದವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭೇದಕ ರಾಜಕೀಯ. ಅದರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಏನೆಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕತೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು. (ಅವು ಲಿಂಗ, ವರ್ಗ, ಧರ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಯಾವುದೇ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ) ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಬಹುತ್ವದಲ್ಲಿ, ಜಂಗಮಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಜನಾಂಗೀಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಹನೆಯೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಲಸೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದು

ಕರಗುತ್ತಿದೆ ; ಕರಗಬೇಕು ಎಂದು ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ(Race, Nation and Ethnicity-Kathleen Kerr, p.384: Literary Theory and Criticism).

ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ದ್ರವೀಕರಣದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ರಾಜಕೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಅರಾಜಕತೆಗೆ ದೂಡುತ್ತದೆ. ನೈತಿಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಯಾರು, ಯಾವಾಗ ಎತ್ತಬೇಕೆಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಡಪಂಥೀಯರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಡೆರಿಡಾನ್ deference (ಮುಂದೂಡುವಿಕೆ) ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಪುವರ್ಚ್‌ಹಾಲ್ ಎಂಬ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ವಿದ್ವಾಂಸ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಡೆರಿಡಾಗೆ ಅರ್ಥವು ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆ ಕೂಡಾ ಮುಂದೂಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇರವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆ ನಿರ್ಣಯಗೊಳ್ಳುವಂತದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಪುವರ್ಚ್ ಹಾಲ್ ತನ್ನ 'ಕಲ್ಚರಲ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಮತ್ತು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ' (1990) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಸ್ಮಿತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಅಸ್ಮಿತೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅಸ್ಮಿತೆಯು ಸಮುದಾಯಿಕ ಭಾವಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡು, ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಹೊಂದಿದ ಪರಸ್ಪರ ಪರಂಪರೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಾಧ್ಯವಿರಬಹುದಾದ ಗುಂಪು. ಎರಡನೆಯದು ಅಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಆತಂಕ ಮತ್ತು ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ವೈರುಧ್ಯವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಸದಾ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ಮಿತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ಪುವರ್ಚ್ ಹಾಲ್ ಇದಕ್ಕೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಕರಿಯ-ಬಿಳಿಯ, ಕೇಂದ್ರ-ಅಂಚು, ವಸಾಹತುಕಾರ-ದೇಶಿಗ ಎಂಬ ದ್ವಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವಿಪುಟಗಳು ಆಫ್ರಿಕಾ, ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತೀಯರು, ಚೀನೀಯರು, ಲೆಬನಾನೀಯರು ಸಹ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವಿಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಮೂಲ & ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ನಿರಚನವಾಡಿದ ಡೆರಿಡಾನ್ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಹೊರ-ಹೊಳಗೆ/ಒಳ-ಹೊರಗೆ ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ಮುಂದೂಡುವಿಕೆ) ಇಡಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅನಿತಾ ಮಣ್ಣೂರು ಮತ್ತು ಜಾನಾ ಇವಾನ್ಸ್ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ (Postcolonial Literature-Justin D.Edwards).

ಸ್ಪುವರ್ಟ್‌ಹಾಲ್‌ನ ಇನ್ನೊಂದು ವಾದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತ್ಯಗಳ ಅಥವಾ ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಅಸ್ಥಿತ್ಯಗಳು ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಥನಗಳು ಹಾಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಧಾತುಗಿಂತಲೂ, ಅಸ್ಥಿತ್ಯಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಸ್ಥಾನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು. ಹಾಲ್ ಹೇಳುವಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿತ್ಯಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವೇ. ಅಲ್ಲಿ ಅತೀತವಾದ ಹುಟ್ಟಿನ ನಿಯಮವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಸ್ಥಾನ ಸೂಚಿ-ಆಗ್ರಹ/ ಆತಂಕವೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಕಥನದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗ. ಹಾಲ್‌ನ ವಾದವು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ದೇಶಾಂತರ, ಜನಾಂಗೀಯಾತೀತ, ಭಾಷಾತೀತ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಜಿಗಿತವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶದಿಂದ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು, ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ/ದೇಶಗಳ ನಾಗರಿಕ ಸಂಹಿತೆಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಿಳಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವಂತಹ ಅಂಶ. ಇವನ್ನು ಹಾಲ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಪುವರ್ಟ್‌ಹಾಲ್ ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾದ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣವಾದ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಭಿನ್ನತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜೊತೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಡೆರಿಡಾನ್ ನಿರಚನವಾದಿ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ದೊರೈ ಅವರಂತೆ ಅಂತೋನಿ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಕೂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಗೋಳೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪಲ್ಲಟ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಇಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲಾಟವು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ನೋಟದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ. ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಈ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿದ

ದ್ವಿತ್ವದ ಮಾದರಿ (ಅಂದರೆ ಕರಿಯ-ಬಿಳಿಯ, ವಿದೇಶಿ-ದೇಶಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನಾನು-ನೀನು ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಕೊಡುಗೆರೆಯಲ್ಲಿ 'ನಾನು' ಮೊದಲು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಆ 'ನಾನು-ನೀನು' ಜಾಗಗಳ 'ಮಧ್ಯ' ಅನುಸಂಧಾನ ಉಂಟಾಗಿರುವುದೇ ದ್ವಿತ್ವವು ಒಡೆಯಲು ಕಾರಣ ಎಂದು ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೊಸ ಮಂಡನೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪಾಲ್‌ಗಿಲೋರಿ ಅವರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ದ್ವಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಭಾ ಹೇಳುವ 'ಮಧ್ಯಂತರ ಸ್ಥಿತಿ'ಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಗಿಲೋರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗಿಲೋರಿ ಸಹ ಇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳ ದ್ವಿತ್ವವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆಂದೇ ನಂಬುತ್ತಾನೆ. ಗಿಲೋರಿಯ ತನ್ನ ಸಹ ವಿದ್ವಾಂಸರಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬಹುದೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನೂ ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಭಾಭಾ ಹೇಳುವಂತೆ ವಸಾಹತು ಪ್ರಜೆಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತನಾಗಿರತ್ತಾನೆ. ಭಾಭಾ ವಾದದ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಅಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಆನಂತರ ಒಳಮುಖಿಯಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಜೊತೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಭಾಭಾ ಅವರ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುವುದೆಂದರೆ, 'ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ' ಮತ್ತು 'ಕಲ್ಪಿತ ಮನೆ' ಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಭಾಭಾ ಕೂಡ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಏಕರೂಪಿ ಚಿಂತನೆ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ದನಿ ಎತ್ತುತ್ತಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳುಭಾವವುಂಟಾಗಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿರುವ ಏಕಕೇಂದ್ರಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವಸಾಹತುಕಾಲದ ಕೀಳು ಅರ್ಥಗಳು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಬರಿಯ ನಂಬಿಕೆ, ಸ್ಥಳದ ಬಗೆಗಿನ ನಾಸ್ತಾಲ್ಜಿಯಾ, ಅದರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದುದಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಭಾಭಾ ವಾದ.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಗಿ

ನೋಡುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊಸಾಯಿಕ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬುದು ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ಮಾತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಹೌದು ಎಂಬುದು ದೊರೈ ಅವರ ವಾದ (Postcolonial Literature-Justin D.Edwards, 215). ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಸಾಹತೀಕರಣವೇ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮೂಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಅವತರಣಿಕೆ ಎಂದೂ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾಗೃತಿಗಳೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವುದು ವಸಾಹತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಆಶಿಷ್ ನಂದಿಯಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದು ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಉದಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (The Intimate Enemy-Ashis Nandy). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಪದ ಲೀಲಾಗಾಂಧಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಅದು ವಸಾಹತುಕಾರ, ವಸಾಹತು ಪ್ರಜೆ, ವಲಸಿಗ ಮತ್ತು ಮೂಲ ನೆಲಸಿಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತದ್ದು ಮತ್ತು 'ಪರಸ್ಪರ ರೂಪಾಂತರ'ಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತದ್ದು (Postcolonial Theory-Leela Gandhi). ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಆಯಾಮಗಳು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಗಳು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯಾಗಲೀ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಾಗಲೀ ಚರ್ಚೆಗೆ ಇನ್ನು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಲಸೆಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳತ್ತ ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು

ಅಮಿತೋವ್ ಫೋರ್ಷ್ ಅವರ 'ದಿ ಹಂಗ್ರಿ ಟೈಡ್' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ರೂಪಕದಂತಿದೆ. ಗಂಗಾನದಿ

ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ಸುಂದರ ಬನದ ತಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲೆಗಳ ಚಲನೆಯಂತೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಹೊರಹೋಗುವ ಒಳಗೆ ಬರುವ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು ಹೊರ ಒಳಗೆ ಸೇರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಪ್ರವಾಹದ ಒಂದು ಆವರಣವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರವಾಹದ ಸೆಳವಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಡಿಯ ಹೊರಗೆ ಗಡಿಯ ಒಳಗೆ ಬರುವ ಹೋಗುವ ಜೀವಸೆಳೆತ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಆಗಿದೆ.

ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸುವಂತಹ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸುವ ಹೋಮಿಭಾಭಾ ಯಾವುದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚರಿತ್ರೆ ಅಥವಾ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಭಾಭಾ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸಿಗ ಜನಾಂಗವು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕೂಡುಸುಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅದೂ ಅಲ್ಲದ, ಇದು ಅಲ್ಲದ ಮೂರನೇ ಜಾಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಸಂದರ್ಭವೇ ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಟ್ಟೋಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ವಿನ್ಯಾಸ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ವಲಸೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮಾದರಿ ಸರಳ ರೇಖಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಮಕಾಲೀನ ವಲಸೆಗಳು ಈ ನೇರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವಂತವಲ್ಲ. ಬಹುತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು, ನಿರಂತರ ಚಲನೆಗಳು, ಅಂತರ ಗಡಿಗಳ ಜಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. (ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಐಪಿಎಲ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೈತಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಮೊದಲು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಆಟವಾಗಿತ್ತು. ದೇಶಿಗರ ಅಭಿಮಾನ ಕ್ರಿಕೆಟಿನ ಹೊಡೆತಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಐಪಿಎಲ್ ಆಟಗಾರರನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಟಗಾರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಸಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಂದ ಆಟ ಆಡಿಸುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಆಟಗಾರರ ಕೌಶಲ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತ ತಂಡ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಜೊತೆ ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿ

ಆಟ ಆಡಿದ್ದರೂ ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ಆಸ್ತ್ರೇಲಿಯಾದ ಆಟಗಾರರ ಜೊತೆ ತಂಡದ ಜೊತೆ ಆಟಗಾರನಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಮಾಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರ ಸೂಚನೆ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ).

ಇಂದಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾತೀತ, ಗಡಿಯಾತೀತ ಎಂದೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿದರೂ ಅದು ಸಾಲದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎನ್ನುವ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಡಿಲ ಪದವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಾತೀತ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗಡಿಯಾಚೆಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೆನಿಸಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಜನರ ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಖಿಲ ಜಾಗತಿಕ ಜಾಲವಾಗಿ (ಬ್ಲಾಕ್ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಚಲನೆ) ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದಾಗಿನಿಂದ ಕರಿಯರನ್ನು ಒಂದು ದೇಶಸ್ವರಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತ ಕಪ್ಪು ಅಸ್ಥಿತ್ವವೇ ಮುಖ್ಯ.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗಳು ಕೂಡ ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತವೆನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕರಗುತ್ತಿರುವ ಗಡಿಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗಿವೆ. ಒಂದೆಡೆ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಿಂದ ಕರಗುತ್ತಿರುವ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಕಲಹ/ಅಂತರ ಕಲಹಗಳ ಕ್ಷೋಭೆ ಇವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯ ಆಚೆ ಉಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬಿಲ್ ಆಕ್ರಾಫ್ಟ್ ತನ್ನ 'ಹೋಮ್ ಮತ್ತು ಹೊರೈಯಾನ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 'ಯಾತ್ರಿಕ ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೆ? ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿಸಲಾದ ಭೂಮಿ ಯಾವಾಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?' ಇವು ಪ್ರಾಯಶಃ ಉತ್ತರಿಸಲಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ 'ಗಡಿಯಾಚಿನ ಬದುಕು' ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ

ಅಂದರೆ ಆಚೀಚೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಿಳಿಯುವಂತಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ (ಫೋನ್, ವಿಡಿಯೋಫೋನ್ (2ಜಿ, 3ಜಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸ್ಯಾಟ್‌ಫೋನ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಟೆಲಿಟರ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್‌ಗಳ ಉಪಯೋಗ ಹಾಗೆಯೇ ಏರೋಪ್ಲೇನ್, ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮ, ಜಾಗತಿಕ ಚಲನೆಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿತವೋ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಗಡಿರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಧುನಿಕವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಗಡಿಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವೇ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅವು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಆಗಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ರಾಷ್ಟ್ರಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಅಂಶ. ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವರು ಮತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವುಳ್ಳವರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮೂಲತಃ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದುದು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುವುದೇ ಬೆನಿಡಿಕ್ಟ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಹೇಳುವಂತೆ “ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯ” ಒಂದೇ ಆಶೋತ್ತರವುಳ್ಳ ಜನರ ಸಮುದಾಯ/ ಗುಂಪು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ಅದು ಎಂದು ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಚಲಿಸತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇನ್ನೂ ಉಜ್ವಲವಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವರು ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಮೂರ್ತವೆಂಬ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾ ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ಮೊದಲು ಕನಸು, ಆನಂತರ ಆಶಯ, ಗುರಿಗಳಾಗಿ ಅದರ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟತ್ತನೇ ಶತಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಹೂದಿಗಳು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಭಾವ ಜಾಗೃತಗೊಡಿತು. ಆನಂತರ ಜನಾಂಗೀಯತೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕನಸೊಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರ

ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ವಾಸ್ತವದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಜ್ಜಾದರು. ಇದೊಂದು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮರಳುವಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಯಹೂದಿಯರ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಮರುವಲಸೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪೌರಾಣಿಕ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಮನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿತ್ತು. ಈ 'ಮರು ವಲಸೆ'ಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಲ್ಪನೆ ಮರಳಿ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಂಬಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಾಚೆ ಅವರ ಮರುವಲಸೆಯನ್ನು ಅದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದೇ ಆಧುನಿಕತೆಯಾಗಿರುವಾಗ, ಗಡಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಲಿ ಹಾಕಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಯಾರಾದರೂ ಇಚ್ಛಿಸಲಾರರು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜಾಲಗಳು, ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಾಜಕಾರಣ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಲನೆ ವಾಪಸು ಮನೆಗೆ ಮರಳುವ ವಾಂಛೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ, ಏನಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಂತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಬದುಕಿನ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಅಪಾಯವು ಇದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗೆಗೆ ಸೆಳೆತ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಹೊಸದರ ಬಗೆಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ತುಡಿತಗಳಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಸನಾಡು ಎನ್ನುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎಂಬ ಭಾವ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಹಳೆಯ ಭಾವಗಳೆರಡೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜಗ್ಗುಟಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೀಗೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದಷ್ಟು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಯು ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವಲಸಿಗ ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ನಾಡು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಡು ಎನ್ನುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪುಲ್ಲ ಕುಮಾರ್ ಮೊಹಂತಿ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, 'ಮಾವಿನಮರ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಸೀಡಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪೈನ್ ಮರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ' (Prafullfa Kumar Mohanty, Diasporic Literature,

www.chakadolaacademy.org/Diasporic/.20 Literature.doc).

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ನಂತರ ತನ್ನ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶದ ಜೊತೆ ಸೇರಬೇಕೆ? ಸೇರುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಬೆರೆಯುವಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ವಲಸಿಗ ಮತ್ತು ಆತಿಥೇಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ರಾಜಕಾರಣವು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಸ್ವದೇಶ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹೊಸ ವರ್ಗ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಇರುವಿಕೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ, ಅನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿ, ವಿದೇಶಿ ನೆಲಸಿಗರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಆತಂಕಗಳು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೋತ್ತರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳುಳ್ಳ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿಗರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿನಿಮಯ ತುಂಬ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿರಲೂ ಸಾಧ್ಯ. ರಾಜಕಾರಣದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ವಲಸೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಗಳು ಆತಿಥೇಯರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು. ಪರಿಣಾಮ, ತಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಲು ಬಿಡಬಾರದೆಂಬ ಹಟ ಅವನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಆಗ ವಲಸಿಗರ ಮೇಲೆ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಹಲ್ಲೆಗಳಾಗಬಹುದು. ಒಬಾಮಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕಿತರಾದ ಸುದ್ದಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಜಿ.ಎನ್. ಮೋಹನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರ್, ಬೆಂಗಳೂರ್ಡ್ ಎನ್ನುವ ಪದಗಳು ಅಮೇರಿಕನ್ನರಿಗೆ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತದ್ದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನವರಿಂದ ಅಮೇರಿಕನ್ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ (ಪುನರಾವಲೋಕನ 2011, ಪು.483). ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನ ಯಹೂದಿ ವರ್ತಕ ಷೈಲಾಕ್ ಬೇರೊಂದು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದ

ವಲಸಿಗ. ಅವನು ಅನ್ಯಸಮುದಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವನು ಯಶಸ್ವಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ದೇಶಿಗರಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಂತಹ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ಭಾವವುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವರೆಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಕೂರಿ, ಜಿಪುಣ ಎಂಬ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ದೂರವಿರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸುವಂತೆ ದೇಶಿಗರ ವರ್ತನೆ ಇದೆ. ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯವು ಅನ್ಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಆತಂಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ, ಅದನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲುವ ಯಶಸ್ಸಿನ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ/ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು “ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ” ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಸಂಕರದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥಿರ ಭಾವವಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಕರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ತನ್ನ ಹಳೆ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರಲ್ಲಿ ಒಂದು ‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೊರೆ’ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅದು ಸದಾ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯದ ಎರಡನೇ, ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಳೆಯ ಭಾವ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಜನಾಂಗೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮರೆತು ಅತಿಥೇಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಲೆಮಾರುಗಳ ತಳಮಳ ಕಾಲಸಂವೇದಿಯಾಗಿದ್ದು ಯುಗಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢವಾದ ಮೇಲೆ, ತಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೊದಲು ಕಾಲಿಟ್ಟ ದಿನ, ಕಾಲವನ್ನು ಸ್ಮರಣೀಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ/ಸಮಾಜಗಳೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಜನಾಂಗೀಯ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿದರೂ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸದುದ್ದೇಶಗಳಿವೆ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗೆಗಿನ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಒಳಗಿನ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಒಂದು ಸುಖದಾಯಕ ಪ್ರವಾಸೀ ಅನುಭವದಂತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಂಡರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ (ಅದರಲ್ಲೂ ಬಲವಂತದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರಿಗೆ) ಅದೊಂದು ದುಃಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಬಹುದು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢವಾಗಿ ಸುಖ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಅವರ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ, ಅನ್ಯವರ್ಣೀಯರಿಗೆ, ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಿಧಿ ತಂದ ಆಯ್ಕೆಯೋ ಎಂಬಷ್ಟು ಕಠಿನ ಅನುಭವಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಾದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರನ್ನು ಕಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಅಸಹನೆಯ ಅಲೆಯೊಂದು ಏಳುತ್ತಿದೆ. 'ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವವರು' ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕುಹುಕವಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಒಂದು ಸುಖದಾಯಕ ಅನುಭವವೇ ಅಥವಾ ದುಃಖದಾಯಕ ಅನುಭವವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಎರಡೂ ಹೌದು ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಚೆಕಾಫನ 'ಚೆರಿ ಆರ್ಚರ್ಡ್' ನಾಟಕದಂತೆ ದುರಂತ ಮತ್ತು ಸುಖಾಂತ್ಯಗಳ ಹೊರಳುಗಳು ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಉಳಿವಿನ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತಮಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಅಥವಾ ತಮಗೆ ಅನುವಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅವರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ-ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಸುಭಗತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ಯ ಸಮಾಜ/ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತಟಸ್ಥ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ದೂರ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕೇವಲ ಅಶಾಶ್ವತ ಅಥವಾ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನುವ ಧೋರಣೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂತದ್ದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತವು. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ಸಹ ಈ ಒತ್ತಡಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗುಂಪಿಗಾಗುವ ಲಾಭ ಏನು? ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಏನು ಲಾಭ ಸಿಗಬಹುದು? ಎಂಬ ಕಡೆ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಹರಿದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ತೆರನಾದ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದಲೇ

ದೂರವುಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮದ 'ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ' ಮತ್ತು ಉದಾಸೀನದಿಂದ 'ದೂರ ಸರಿಯುವಿಕೆ' ಎರಡೂ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಎರಡು ತೊಯ್ಯಾಟಗಳೇ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಥಿರ ಭಾವ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಬಲದಿಂದ ಹೊರನಾಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸುಲಭ ಎಂಬ ಭಾವ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏನಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಂದು ಮತೀಯ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅತಿ ಜಾಗೃತರಾಗಿರುವುದೇ ಅವರ ಉನ್ನಾದಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಎಲ್‌ಟಿಟಿಇ ಸಂಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವದೇಶದ ತಮಿಳರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊರನಾಡ ತಮಿಳರಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಉನ್ನಾದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ/ಹಿಂದು ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉನ್ನಾದದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಲೇ ಅವನ್ನು ಸ್ವದೇಶದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಡಿಪಾಟಲು ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉಗ್ರವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಅವಲೋಕನಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

* * * * *

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು

1. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯರು

ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಕಾಲವಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫಾರಿನ್ ರಿರ್ಟನ್ಡ್ ಎಂಬ ಪದ ಭಾರೀ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡುವಂತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಂತರ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದ ದಾಸ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮಾದರಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ 'ಫಾರಿನ್ ರಿರ್ಟನ್ಡ್' ಅಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ 'ಫಾರಿನ್ ಸೆಟ್ಲ್ಡ್' ಎಂದು(ಮೊಬಿಲೈಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು.21). ಈ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾದುದರ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇಂಡಿಸ್ಟೊರಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಲಸೆಯ ಚಲನೆ ಇಂದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಾಲ ಎಂದರೆ 1980ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಕೊಟ್ಟಂತೆಲ್ಲ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. 1990ರ ಆನಂತರ ಈ ವಲಸೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಬೆರೆತು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಭಾರತೀಯರು ವಲಸಿಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಂದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಸರಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇಂದು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ 87ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕ ಅಮಿತೋವ್ ಫೋರ್ಷ್ ಪ್ರಕಾರ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಭಾರತೀಯರ ವಲಸೆ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾಂತರವಾಗಿದೆ. ಇದೀಗ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ 'ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಗಿನ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೇ. ಇದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುತೇಕರು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉನ್ನತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯರು ಮೂಲತಃ ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರೇ ಇಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆ ಇರಲಿ ಆಧುನಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಘಟಿಸುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಭಾರತದಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗಳಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಆಗಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಅವರನ್ನು 'ಭಾರತೀಯತೆ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದೇ ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿವರಿಸಲಾಗದ ಆದರೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಂಗತಿ. ಇನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಒಳಗಾಗುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಹುಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಭಾರತೀಯತೆ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರಿಗೆ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ(ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಇರುವ ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು) ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿವರಣೆಯಾದ 'ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಎಂಬ ಸಾಲು ಹೊರದೇಶಿಗರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂದಿಗ್ಧದ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಎನ್ನುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು 'ಭಾರತೀಯ' ಎಂದು ತಾವು

ಭಾವಿಸುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಬರೆಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಜಕಾರಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗತೊಡಗಿದೆ. ದೇಶಿಗರು ಹಾಗೂ ಹೊರದೇಶಿಗರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಲ್ಲ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾತುರವಂತೂ ಸದ್ಯ ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣ ನೋಡುವ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸಿಗುವ ಆಯಾಮಕ್ಕೂ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಬರುವ ಆಯಾಮಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಇದರಾಚೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. ಈ ಆಯಾಮದಿಂದ ಸಿಗುವ ಫಲಿತಗಳೇ ಬೇರೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರು ನೆಲೆಗಟ್ಟುಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲವು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ದೊರೆತಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ತಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯತೆಯ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಅವು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇಂದು ತನ್ನ PIO (People of Indian Origin) ಮತ್ತು NRI, ಅನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ತನ್ನ ರಾಜನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ನೋಡಬಯಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಉತ್ತೇಜನವು ಸ್ಟೇನ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಾವಿಕರಿಗೆ ಆಯಾ ದೇಶದ ರಾಜರುಗಳು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ' (Persons of Indian Origin) ಎಂಬ ಪದವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಈ ಪದ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಾನ್ವಿತವೂ, ನಮ್ಮದೆನ್ನುವ ಭಾವವನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತದ್ದೂ ಆಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಗುಂಪಿನವರಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ತುಡಿತ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್‌ರವರಿಗೆ ನೊಬೆಲ್ ಬಂದಾಗ, ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪೌರತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ' ಎನ್ನುವ ಪದದ ಮೂಲಕ ಅವರ ನೊಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನದ

ಸಂಭ್ರಮ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ನಾಸಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಸುನಿತಾ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್, ಕಲ್ಪನಾ ಛಾವ್ಲಾ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು ನಮ್ಮದೆನ್ನಿಸಿದವು. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿಯುವುದು ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವೀ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗುವುದು, ಬಾಲಿವುಡ್ ನಟ/ನಟಿಯರು ಹಾಲಿವುಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಗಿಟ್ಟಿಸುವುದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಇಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು 'ಭಾರತೀಯರ'ನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಲಿವೆ. PIO ಮತ್ತು NRI (Non Residents of India)ಗಳು ಇಂದು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಅವರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಅನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಗೌರವ, ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಅದು ಯಾವು ರೂಪದ್ದು? ಹೊರಗಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿರುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದರೂ ಅವರ ಒಳಗಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು (ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು) ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮ್ಯಾಪನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಭಾರತೀಯ ತಮಿಳರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಡಾಪಿಯೋದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿಭಾಷಿಕರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್, ಸುರಿನಾಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಿದ್ದಾರೆ, ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೋಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ಖರು ಇದ್ದಾರೆ ಇವರನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭಾರತೀಯರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರೂ, ಅವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರ, ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರ, ಕೊನೆಗೆ ಜಾತಿ/ಧರ್ಮ ಪರಿಸರಗಳು ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳತ್ತ (Hyphenated identity) ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲಸಿದವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಅನುಭವಗಳಿಗೂ, ಹಲವು ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುವ ವಲಸಿಗರ ಅನುಭವಗಳಿಗೂ ಭಿನ್ನತೆ ಇದ್ದು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಬಂದವರು ವಲಸೆ ಬಂದ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಆಫ್ರಿಕಾದ ದಂಡೆಯಿಂದ, ಬ್ರಿಟನ್, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅಮೇರಿಕಾಗಳತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಭಾರತೀಯತೆಯ

ಅಂಶ ಅವರ ಚಹರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಇವರ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಅಸಂಗತವೆನಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ “ಭಾರತೀಯ” ಎನ್ನುವ ಪದ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಡಿಲವಾದ ಪದ. ಅದನ್ನು ಬಳಸುವವರು ಭಾರತೀಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳ ಕಡೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆನಿಂತಿರುವ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಸಹ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಂತೆ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕರೂಪ ವಾದುದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳವನ್ನು ಹೋಲುವ ಅಸ್ಥಿತೆ.

ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ, ಜೆಂಡರ್, ಭಾಷೆ-ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಒಳ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಹುದನಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಅರಾಜಕವೆನ್ನುವಂತೆ, ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ತಂತುಗಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ದಾರಗಳ ಎಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸುಗೆ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತೋ ಹಾಗೆ, ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಏಕಮುಖವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಕಥನ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಮತ್ತು ಆನಂತರದ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಳು ಬಲವಂತದಿಂದ ಆದವು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕೂಲಿಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅದಕ್ಕೆ ‘ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳು’ ಎಂದು ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಾರಿಷಸ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್, ಗಯಾನ, ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ದ್ವೀಪಗಳಾದ ಜಮೈಕಾ, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಲಸೆ ನಡೆಯಿತು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕರಾರು ಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಾಳಾಗಿ ಕರೆತಂದಿದ್ದು ಬ್ರಿಟೀಷರು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದು ಗುಜರಾತಿನ ವಣಿಕ ವರ್ಗ. ಗಾಂಧಿಯವರ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ವಾಸ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಅವರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವಂತಹವು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ

ಭಾರತೀಯರು ನೆಲೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಲ್ಲಿನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದ ಭಾರತೀಯರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಳಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಾಡಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಕಡೆ ಒಲವು ತೋರಿಸಿದರು. ಈಗ ಅಂದಾಜು 1.7 ಮಿಲಿಯನ್ ಭಾರತೀಯರು ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರ ಪಯಣ ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಗ್ರಾಫ್ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸುದೇಶ್ ಅವರ ವಿಭಜನೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹಂತವನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ 1970 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಎಣ್ಣೆಯ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದಿರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಏಷ್ಯನ್ನರು ಕೊಲ್ಲಿರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ವಲಸೆಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನೆರೆಹೊರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಪೂರ್ವಬಂಗಾಳದಿಂದ ಮಾನವ ವಲಸೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಆಂತರಿಕ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಹೊರ ವಲಸೆಗಳೆಂದು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ವಲಸೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಲಸೆ ಎಂದು ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ವಲಸೆಗಳು ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳಾದರೆ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಭಾರತದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದವರು ಕೌಶಲವುಳ್ಳ ವೃತ್ತಿಪರರಾದ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಷ್ಟೇನೂ ಕೌಶಲಪೂರ್ಣರಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಕಡೆ ಚಲಿಸಿದರು. ಆಂಗ್ಲೋ-ಇಂಡಿಯನ್ನರು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಕಡೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು.

ಭಾರತೀಯರು ಯಾವ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವರ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡವಂತೂ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಗುಂಪು ಭಾರತೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆಯಂತೆಯೇ ಹಲವುತನಗಳದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳ ಗುಂಪು ಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಭಾರತೀಯರು ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ದ್ವಿತ್ವದ ವಲಸೆಗಳನ್ನು (ಒಂದನೇ ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸೆಗಳು) ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲು ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ಭಾರತೀಯರು ತಾವು ಹೋದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಲಿಲ್ಲ. ಪುನಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ವಿಸ್ತೃತಿಗೆ ಸರಿದವು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪುಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಹೋದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಭಾರತೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆಯು ಮಸುಕಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯತೆಯ ಚಹರೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಸ್ಥವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಈ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಭಾರತೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ 'ಮನೆಗೆ ಮರಳುವಿಕೆ'ಯ ಹಂಬಲವಾಗಲೀ ತಹತಹವಾಗಲೀ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪೂರ್ವಜರ ನೆನಪುಗಳು ಕೂಡಾ ಸದಾ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಮುಸುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆಯು ಮರೆವೆಗೆ ಸಂದಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸುವುದು ಇದೊಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಆ ಪದದ ಅರ್ಥ, ಭಾವಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದ ಭಾರತೀಯ ವಲಸಿಗರನ್ನು ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಗುವುದೇ ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವರು ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳಾಗಿ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ವಿಲಾಯತಿ ಪ್ರಯಾಣ ನಿಷಿದ್ಧವಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಈ ಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗವೇ ಹೆಚ್ಚು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸದೃಢತೆ, ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಿಗುವ ಮನ್ನಣೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಿದೇಶಿ

ಪ್ರಯಾಣದ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗವು ವಿದೇಶವಾಸಿಗಳಾಗಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದವು. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂತತಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಚರಿತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಚರಿತ್ರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ವಲಸೆಯ ಚರಿತ್ರೆ. ನೋವು, ಅಪಮಾನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಪ್ಪುಜನರ ರೀತಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ ಆದರೂ ಅವರ ನೋವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸತ್ವವನ್ನು ಅವರು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯ ಅಹಮಿಕೆಯೇ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಾ ಭಾರತೀಯ ಶಿಷ್ಟವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಇದೆ. ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಒಂದು ವೈರುಧ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಭಾರತೀಯತೆ' ಎನ್ನುವ ಅಂಶವೇ ಮಸಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಿರಂಜನ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ದಾಟಿದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ (ಇವರನ್ನು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತೆ, 'ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾದ ಸಂಗೀತ, ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೂ ..ಉಹಂ, ಭಾರತ ನಮಗೆ ವಾಸ್ತವವಲ್ಲ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಪನೆಯಷ್ಟೆ. ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಬಂದ ಜಾಗ ಅದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆ ಇದೆ, ನಿಜ..' (ಮೊಬಿಲೈಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು.34).

ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಳು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದವರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳ ಅಂದಾಜು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಾ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಹರೆಗಳೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಈ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ವಿದೇಶಿಯರಂತೆಯೇ ಭಾರತ ಒಂದು ಕೊಳಕು ಜಾಗವಾಗಿ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ದೇಶವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಬೇಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕವಾದ ಸುಂದರ ಭಾರತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗವೇ ಇದೆ. ಇವರು ಭಾರತೀಯತೆಯ ಕುರುಡು ಆರಾಧಕರು. ಇವರ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹಿಂದೆಂದೂ ಬದುಕಿದ ಸುಂದರ ಕ್ಷಣಗಳ ಭಾರತವು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಿತ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ವೈರುಧ್ಯ. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಹಿಂದೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಧೋರಣೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಸಂರಚನೆಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯತೆಯ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಧೋರಣೆಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಕೂಲಿಕಾರ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಛಾಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ವಲಸಿಗ ಕೂಲಿಕಾರರ ಚರಿತ್ರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಫ್ರಿಕಾ ವಲಸಿಗರ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವಂತದ್ದು. ವಸಾಹತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋದ ಭಾರತೀಯರಿಗೂ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋದವರಿಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ, ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಬಂದ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರು ವಲಸಿಗ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಸಾಹಸಗಾಢೆ ಹೂವಿನ ದಾರಿಯದಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುದೇಶ್ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಫ್ರಂ ಶುಗರ್ ಟು ಮಸಾಲ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ನವೀನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, 'ಇಷ್ಟವಿದ್ದೋ ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಕರಾರಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗವು ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ವಸಾಹತುಗಳಾದ ಫಿಜಿ, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ಮಾರಿಷಸ್, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಮಲೇಶ್ಯಾ, ಸುರಿನಾಮ್, ಗಯಾನಗಳಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 1830ರಿಂದ 1917ರೊಳಗೆ

ವಲಸೆ ಬಂದದ್ದು ಮೊದಲ ಹಂತ, ಎರಡನೆಯ ಹಂತವು ಬಂಡವಾಳೋತ್ತರ ಅಥವಾ ಆಧುನೀಕೋತ್ತರ ವಲಸೆ. ಈ ವಲಸೆಗಾರರ ಕೇಂದ್ರ ನಗರಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವರು ನಗರೀಕೃತ ನೆಲೆಗಳ (Metropolitan) ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಬಂದವರು. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಕೆನಡಾ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಬ್ರಿಟನ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳು (From Sugar To Masala: Sudesh Mishra). ಈ ವಿಭಜನೆಯು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಂದ ವಲಸೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಲುವಾಗಿ (ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ನಿಗು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇದೆ) ಇವನ್ನು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದ ವಲಸೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಅನೇಕವಾದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೂ ಜಗತ್ತಿನ ಕೈಗಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರಿತ್ರೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ವಲಸೆಗಳಿಂದ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರರು 1873ರಿಂದ 1916ರ ವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಕರೆತರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 30,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನ ಭಾರತೀಯರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಉಳಿದವರು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು. ಸದ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಭಾರತೀಯ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅರ್ಧ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟಿದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಗುಂಪನ್ನು ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಅಮೆರಿಕಾದ ಭಾಗ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಭಜನೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ ಹಳೆಯ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳು ಜೀವಂತವಿರುತ್ತವೆ, ಮನೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಆಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ತುಂಬಾ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಒಳಗೊಳಗೇ

ಹಲವಾರು ಬಿರುಕುಗಳುಳ್ಳ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅಮೆರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣ, ವಿಡಿಯೋ, ಫಿಲಂಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಂತೆ ಆದರೆ ಸಂತ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವವರು. ಇವರೇ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂತದ್ದು. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಎಂದು ವಿಜಯ್‌ಮಿಶ್ರಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಭಾಗಿಸುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಇಂಡಿಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಏಕರೂಪಿಯಾದುದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಸಹ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎನ್ನುವುದು. ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಂದಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತು ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಹ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಇವುಗಳೊಳಗೆ ಇರುವ ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳು, ಅವುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಮುದಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸಹ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆನಿಂತರೂ, ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳುವ, ಅಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಸಹ ಚಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಜೀವನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತಹ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರುವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಭೂತಕಾಲದ ನೆನಪುಗಳು ವಿಸ್ಮೃತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ, ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಮನೋಭಾವ ಮೊದಲ ಹಂತದವರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗೆಗಿನ ಹಂಬಲ, ತಾಯಿ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಾಗಿವೆ. ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೋಭೆ, ಒಂಟಿತನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ

ಸ್ಥಿತಿ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರು ಇಂದು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನೇಕ ಸಂಘಗಳು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವ ಬಿಂಬವನ್ನು ಅವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಒಮ್ಮೆಗೆ ಆದ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಲಸೆಯಲ್ಲ ಅಥವಾ ದೇಶ ತೊರೆದು ಹೋಗಲೇಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೊಲೆ, ಬೆದರಿಕೆ, ಕ್ಷಾಮಗಳಂತಹ ಕಾರಣಗಳು ಇತರೆ ಜನಾಂಗಗಳ ವಲಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಶುರುವಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಇಂದಿನ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ವೃತ್ತಿಪರ ಕುಶಲಿಗಳ ವಲಸೆಯ ತನಕ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸಫ್ರಾನ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಇಂಡಿಸ್ಟೋರಾ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಚರಿತ್ರೆಯಿದ್ದು, ಮಧ್ಯಸ್ಥದಾರನ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ. ಹಾಗೂ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ರೂಢಿಸುವ ಲಕ್ಷಣವು ಅಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದಿಯ ಚಹರೆಯೂ ಅದಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅತೀ ಸರಳೀಕೃತಗೊಂಡಿದೆ.

ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಕಥನವನ್ನು ಒಡೆದಿದೆ. ದೇಶಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ತಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿದರೆ, ವಿದೇಶಿ ವಲಸೆಗಾರರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಕಥನವು ನಗರೀಕರಣದಿಂದ, ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಇಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವುದು ಭಾರತೀಯರೇ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ನೋವಿನ ಪೊರೆ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಂವೇದನೆ.

ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ

ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲರು, ಡಚ್ಚರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು

ಆಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿನ ವಸಾಹತು ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತಾದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಕಾರರ ವಲಸೆ ಭಾರತದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಫಿಜಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಮಾರಿಷಸ್, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ಗಯಾನ, ಸುರಿನಾಮ್, ಜಮೈಕಾ, ಮಾರ್ಟಿನಿಕ್, ಕ್ಯೂಬಾ, ಪ್ಯುರ್ಟೊ ರಿಕೊ, ಬಾರ್ಬಡೋಸ್, ಸೇಂಟ್ ಕಿಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ನೆವಿಸ್, ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಆಂಟಿಲಸ್, ಬಾರ್ಬುಡಾ, ಗ್ರೆನೇಡಿಯನ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೂಲಿಕಾರರ ವಲಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಯಿತು. ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಮತ್ತು ತಮಿಳು ದ್ರಾವಿಡ ಗುಂಪಿನ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರು. ಇವರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರೆಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಉಪಭಾಷೆಗಳಾದ ಭೋಜ್‌ಪುರಿ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ, ತಮಿಳುಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಕುರುಹುಗಳು ಅಳಿಯುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ, ಅವರ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನಂತೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಗಾಹಿಲೋಪ್‌ನಂತಹ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತಕಾರರು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೂಲ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಮೂಲವು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೊಳಗಾಯಿತು.

ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆನಡಾ, ವೆಸ್ಟ್‌ಇಂಡೀಸ್, ಫಿಜಿ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಲಂಡನ್, ಯುರೋಪುಗಳೆಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ದೇಶಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಭಾರತೀಯತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ರೂಪ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಇಂಡಿಸ್ಟೋರಾದಲ್ಲಿ ಕೆನಡಾ-ಭಾರತೀಯರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಏರಿತು. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಥವಾ ಇಂಡೋ-ಕೆನಡಿಯನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ

ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಇಂಡಿಯನ್ನರು ಇರುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಈ ರೀತಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಪದವು ಕೆರಿಬಿಯಾದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅವರನ್ನೂ ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರು, ಬೌದ್ಧರು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪಂಜಾಬಿಗಳು, ಗುಜರಾತಿಗಳು, ತಮಿಳರು, ಬಂಗಾಳಿಗಳು ಕೆನಡಾದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಬಿಳಿಯರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಹುಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹುಜನಾಂಗೀಯ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾದಾಗ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅನೇಕ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೂ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಗೆಯಾಡುವ ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಅಲ್ಲಿನ ವಲಸಿಗ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಶೋಷಣೆ, ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿತಂತ್ರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಕಹಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಅಂಚೆಗೆ ಸರಿದ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಹೋರಾಟಗಳೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೂ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಿಖ್ಖರು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಿಂದ ಸಿಖ್ಖರು ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು. ಕೆನಡಾದ ಮೊದಲ ವಲಸಿಗರಾದ ಇವರು ಕೆನಡಾದ ಬಿಳಿಯರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಾಂಗೀಯ ಕಿರುಕುಳಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಕೆನಡಾ ತನ್ನ ಬಿಳಿನೀತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ವಲಸೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ತನಕ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಈಗೀಗ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಎಡ್‌ಮಂಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಿಖ್ಖರು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಿಂಗ್‌ಡೇಲ್' ಎನ್ನುವ ಉಪನಗರವೇ ಬ್ರಾಮ್ಮಾನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಲಸೆಯು ಸಿಖ್ಖರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರು ಅನುಭವಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಇತರೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ವಲಸಿಗರ ಅನುಭವಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ವಲಸಿಗರು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ತಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಲಾಕ್ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್(1970)ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರೋ-ಅಮೆರಿಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಮೂಲದವರು ಅದೊಂದು ಶಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂದು ಕರೆದು ಅದರಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡರೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಜನ ಕಷ್ಟ ಅಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ 'ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಆದರೆ ಬಹುಪಾಲು ಈ ಹಕ್ಕುಮಂಡನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರಿಗೊಂದು ಅಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಆಫ್ರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಐಡೆಂಟಿಟಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಿರಂಜನ ಅವರು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗಳು ಈ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಸಂಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ(ಮೊಬಿಲೈಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು. 34)

ಭಾರತೀಯರು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುಪಾಲು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುರೋಪು, ಅಮೆರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ಅವರ ವಲಸೆಯ ಚಲನೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡಾ ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳು, ಭೋಜ್‌ಪುರಿ ಹಿಂದಿ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಆಡುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರದು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಘಂಚನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ ಸಿಖ್ಖರು ಮತ್ತು ತಮಿಳರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಲಸೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಲಸೆ ಇವೆರಡೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಗಿದೆ. ತಮಿಳರು ಮಲೇಶ್ಯಾ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಿಖ್ಖರು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಾಳತೋಟದ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ ಸಿಖ್ಖರು ಆ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗುತ್ತಲಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಗಣಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಔಷಧಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಪಾರಮ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ವರ್ತಕ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ, ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಾನ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದವರು ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗಣಕಯಂತ್ರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಅಮೆರಿಕಾ ಭಾರತೀಯರತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ. ಲಂಡನ್, ಕೆನಡಾ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಭಾರತೀಯರದೇ ಘೆಟ್ಟೊಗಳಿವೆ. ಅವರದೇ ಆದ ಉಪನಗರಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯ 'ವಾಸನೆ'ಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಬಗೆಗೆ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಹಲ್ಲೆಗಳು ಆಗೀಗ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಜನಾಂಗೀಯ ಹಲ್ಲೆ ಪ್ರಕರಣಗಳು. ಪ್ರಬಲಗೊಳ್ಳುವ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ನಿಲುವು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವಾದವು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಬುಕೊಡುವಂತೆ ನಾವು, ನಮ್ಮವರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಅಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅಸಹನೆಯ ಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವ ಬೃಹತ್ ಜಾಲ

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣಗಳಾದರೂ ಏನು? ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಹಾವಾಡಿಗರ, ಮಾಟಗಾರರ ದೇಶವೆನಿಸಿದ್ದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವುದೇಕೆ? ಈ ಅಲೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮವೇ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿರುಚಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯೇ? ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಗತಿ. ಬೇರಾವ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳೂ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಧಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿಯುವ ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಾಗಲಿ ತನ್ನ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮದಿಂದಲಾಗಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಅವರಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬುದರ ಸುತ್ತ ಇಂದು ದಿವ್ಯ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಸಹ ಬೆರಗಿನಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸರಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಸರಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಬೆನಿಡಿಕ್ಟ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಹೇಳಿದಂತೆ, "ಲಾಂಗ್ ಡಿಸ್ಟೆನ್ಸ್ ನ್ಯಾಷನಾಲಿಸಿಂ" (ದೂರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ) ಅಥವಾ "ಈ-ಮೇಲ್ ನ್ಯಾಷನಾಲಿಸಂ" (ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಿರಂಜನ, ಮೊಬೈಲೈಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು.21). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಭಾರತೀಯರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಾದ ವಿಮಾನ, ಮೊಬೈಲು, ವೀಡಿಯೋ ಫೋನು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ವೈರುಧ್ಯ ಇದೆ. ಸಮುದ್ರೋಲ್ಲಂಘನವು ಧರ್ಮಲಂಡತನ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸನಾತನ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯರು ಕಳಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಧಾರ್ಮಿಕ ತಿರುಳು ಅನುಪಯುಕ್ತ ಎನ್ನಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಅವರು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಲ್ಲ. ಅವರೊಳಗಿನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಬೇರುರೂಪದ ಶೋಧನೆ, ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು (ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರು) ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮದೆಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವರ್ತಮಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂತೆಯೇ ಇರುವಂಥದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಎಂದೊಡನೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಭಾರತಮಯ ಸಂಘರ್ಷಮಯ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಚಿತ್ರ ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ತಮ್ಮ 'ಆರ್ಗ್ಯುಮೆಂಟೇಟಿವ್ ಇಂಡಿಯನ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಪಂಥೀಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ (ಪು.73). ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಭಾವವಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯೂ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಸೇನ್ ಪ್ರಕಾರ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಸ್ವದೇಶಗಳ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಧೋರಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸೇನ್ ಪ್ರಕಾರ 1980ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ ಉಗ್ರವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಡೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೂಲಭೂತವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಿಂದುತ್ವವಾದವು ಸಹ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಎಲೆನಾಬಾಲ್ ಕೆರ್ಕಾಫ್ ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ವರ್ಗವು ಹಿಂದುತ್ವ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಳಗಿನಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಭಾರತೀಯ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಅನುಭವಗಳು ಇತರ ಹಿಂದೂ ವಿದೇಶಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಎಂದರೆ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಹೊರಗಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಎಂದರೆ ಅವರು ಶಂಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ

ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಇಂದಿನ ವಾರಸುದಾರರು ನಾವು ಎಂಬ ಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಅವುಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳೊಂದಿಗೆಯೇ ವಲಸೆ ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಟೀಕೆ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬರುವುದುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಹಲವುತನಗಳ ಸಂಗಮದಂತೆ ಎನ್ನುವ ಚಿತ್ರ ಮೂಡುವುದಾದರೂ, ಅದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಕೋಮುವಾದದ ಚಹರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಎರಡು ತೆರನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಒಂದು, ಭಾರತವೆಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಆಕ್ಷರಶಃ ಬಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಔಪಚಾರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾರತವೆಂಬ ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು. ಭಾರತವು ಘೋಷಿತ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಉದಯಿಸಿದ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಓರಿಯೆಂಟಲಿಸ್ಟರು ಬೆಳೆಸಿದ ಭಾವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯತೆಯ ನಿರ್ವಚನವು ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಹಾಕಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ದೇವರುಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದು 'ಕೇಸರಿಕರಣ'ದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಉನ್ನತತೆಯು ಬೇರೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಾವವುಳ್ಳ ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಭಾವವುಳ್ಳ ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದುತ್ವವನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತರಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತೀಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಉಗ್ರವಾದಿ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೂಲಭೂತ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಕಾರಣವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಇವರು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ರೀತಿ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಲಾಭದ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಅದು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಲೆ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಾಲಿವುಡ್ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲದ ಬೇಡಿಕೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಿಯ ಭಾರತೀಯ ವೀಕ್ಷಕರಲ್ಲ, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಹಕರಿದ್ದಾರೆ. ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ರಜನೀಕಾಂತರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಶಾರೂಕ್ ಖಾನ್, ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈ ಅವರಿಗೆ ಯುರೋಪಿನಾದ್ಯಂತ ವೀಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿನಿಮಾ ಜನಪ್ರಿಯ ಗೀತೆ, ನೃತ್ಯಗಳು ಇಂದು ಭಾರತೀಯ ಆದರ್ಶಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ವಿದೇಶಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯರ ಸಿನಿಮಾ ತಯಾರಿಕೆ, ಯೋಗ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಲಿವುಡ್ ಸಿನಿಮಾಗಳು, ಸಿನಿಮಾ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಕಿಯರ ಮೇಲೆ ಹೂಡುವ ಹಣ ಇಂದು “ಸಾಗರೋತ್ತರ” ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟೇ ಮಾಡುವಂತದ್ದಾಗಿದೆ. ಉದಾರೀಕರಣದ ಲಾಭವನ್ನು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಉನ್ನತ ಸಮಿತಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕಳೆದೊಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ (90ರ ದಶಕ) ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಹೊಸ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎನ್ನಬಹುದು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ, ಹೊರನಾಡ ಭಾರತೀಯರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲಿನ ಅದರ ದೃಷ್ಟಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಾನಾಗಿಯೇ ಒಂದು ನೀತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ಎನ್ನವುದಕ್ಕಿಂತ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಲಾಭ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸರ್ಕಾರ ಇದರತ್ತ ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಿತ್ತಿರಬಹುದು. ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪವಿತ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿದೇಶಗಳು ಇಂದು ಅದೇ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಿನಿಮಾ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ವೀಡಿಯೋ ಅಲ್ಪಗಳನ್ನು, ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ

ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡ ಭಾರತೀಯರು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಣಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲವು ಯೋಚನೆಗಳು ಕೂಡ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಊಂಕ್ ತಮ್ಮ 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊರನಾಡ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. "ಹೊರನಾಡ ಭಾರತೀಯರ" ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂ/ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ ಎಂದಾಗಲೀ, ದ್ವಿಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯುವಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. "ಹೊರನಾಡ ಭಾರತೀಯರು" ಎಂದಾಗ ಅಮೆರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ, ಡಾಲರ್/ಯೂರೋಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಸಿರಿವಂತರಾಗಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರನ್ನು ಅದು ಆದರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಕುರೂಪೀ ಮುಖವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವೇ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿದೆ. ಬದಲಾದ ಜಾಗತಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಕಾರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಉನ್ನತ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಗರೋತ್ತರ ಖಾತೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಉದಾರವಾದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಹೊರನಾಡ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಉನ್ನತ ಸಮಿತಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೈಕಮಿಷನರ್ ಅಥವಾ ತತ್ಸಮಾನ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ

ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಕಲಿಸುವ ಶಾಲೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಗಳ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸಮಿತಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಮಿತಿ (Indian Council for Cultural Relations - ICCR) ಗಳಂತಹ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುನ್ನಡೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸಮಿತಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ NRI(Non-Resident Indians) ಮತ್ತು PIO (Person of Indian Origin)ಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ NRI/ Expatriate ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ದೇಶದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವಂತಹವರು. PIO ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜೀನುಗಳು ರೂಪಿಸಿದ ಚಹರೆಯಿಂದ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸರ್ಕಾರ PIO ಗಳನ್ನು 'ಭಾರತೀಯ' ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರುಗಳು ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ದಾಟಿರಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ..

2003ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ (9ರಿಂದ11) ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಸ್ವದೇಶ) ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆ ಇರುವ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಬೆಸೆಯುವುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತವನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಅನಿವಾಸಿ, ವಲಸಿಗ ಭಾರತೀಯರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಚಾಚಿತು. ಇದು ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಕಂದರವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅವರ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಹೊಸ ನೀತಿಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆ ಹೊಳೆದಿದ್ದು ಚೀನೀ ಮಾದರಿಯಿಂದ. ಸುಮಾರು 55 ಮಿಲಿಯನ್ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿದ ಮಾದರಿಯನ್ನೇ ತಾನು ಅನುಕರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಆಲೋಚಿಸಿತು. ಉದಾರೀಕರಣದ ನಿಯಮಗಳು ಸಹ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದವು.

ಭಾರತೀಯರೊಳಗೆ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿವೆ. ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಳಹದಿಯುಳ್ಳ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ಜಾತಿಯ/ಧರ್ಮೀಯ/ವರ್ಗೀಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಒದಗಿ ಬರುವಂತಹವು. ಅದನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದರೆ, ವಿದೇಶಿ ಭಾರತೀಯರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ರೂಪಿಸುವ 'ಭಾರತೀಯತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು, ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಏಕತ್ವದ ಮಾದರಿಯಿಂದಲೇ. ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅವರು ತಾಯ್ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಭಾರತೀಯ ಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಉದಾರ ಮಾನವತಾವಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು-ಇವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾದರಿ. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕ್ರಿಯೆಯು ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಬಿಂಬವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವೆಂಬ ನೋವಿನ ಕಥನ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳನ್ನು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಂತದ್ದು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಿಗಿಂತ ಇದೊಂದು ನೋವಿನ ಕಥನವಾಗಿ ಸಂಕಥನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದೇಕೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಗೆಂದು ಹೊತ್ತುತಂದ ಬಲವಂತದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಲಸೆಗಳು, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರ ವಲಸೆಗಳು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ನೋವಿನ ಅನೇಕ ಪದರಗಳೇ ಇವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಥನದ ಹಿಂದಿವೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ನೋವಿನ ಸಂಕಥನ ಈ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬಲವಂತದ ಕ್ರಿಯೆ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕರಿಯರು ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದು, ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು

ಹೊಸ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಲವಂತದ ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ವಾಂಛೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಅಳಿಸಲಾರದ ಸಮುದಾಯದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿತು. ಅವರ ಜೀವ ನಿಜಕ್ಕೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನತ್ತ ತುಡಿಯಿತು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ರಘು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆನಪುಗಳು ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನೋವಿನ ಅನುಭವವೇ ಅವರ ಅನನ್ಯತೆಯಾಗಿ ಇಂದು ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದೇಶಿಗರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧ, ಮೌನ/ ಉದಾಸೀನತೆ, ಆಸಕ್ತಿ-ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಭಾವಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿರೋಧ ಅಥವಾ ಉತ್ಸಾಹಗಳೆರಡೇ ದೇಶೀಯರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಹೋದ ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಒಂದು ಬಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಅವರು ಆಂತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತಿಥೇಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಳಿಯರೂ, ಉಚ್ಚವರ್ಣೀಯರೂ, ಉಚ್ಚವರ್ಗೀಯರೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಂತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಕರಿಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಸಹಜ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮಗಿಂತ ಮೇಲೆ ಎನ್ನಿಸಿದವರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ, ತಮ್ಮದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವ ಮನೋಭಾವ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆತಿಥೇಯರು ಇವರನ್ನು ಒಂದು ಅಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನೋವನ್ನು ಈ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲಾರದ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಿಗರಿಂದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತೊಯ್ಯಾಟದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರ ವಿರುದ್ಧ ಆಕ್ರೋಶವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. 1) ಕಪ್ಪು ಜನರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೊದಲ ಹಂತ 2) ಆನಂತರದಲ್ಲಿ (1834ರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ನಿಷೇಧದನ್ವಯ) ನಡೆದ ವಲಸೆ. ಇದರಾಚೆಗೂ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂಕಥನ ಬೆಳೆಸಲು

ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವರು ವಲಸೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಒಂದು ಹಂತವಾದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಜನರು ಅನ್ಯ ಜನಾಂಗೀಯ/ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೊಸ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮುಖ್ಯ ಹಂತ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಹಿಂದೆ, ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒಂದು ಚರಾಸ್ಥಿಯ ಸಮವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೋಮನ್ನರು, ಮೊದಲ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸಮಾಜಗಳು, ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್, ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಆಚೀಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುಲಾಮರ ಮಾರಾಟ ಅವರ ಸೇವೆಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ದೈವಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಕಾನೂನನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದರ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭದ ದೃಷ್ಟಿಯಿತ್ತು. ಹದಿನಾರು ಮತ್ತು ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡವು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಮೆರಿಕಾ ಹೊಸದಾಗಿ ಉದಯಿಸಿದ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಖಂಡವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯು ಮೇರೆ ಮೀರಿತು. ಚರಿತ್ರೆಯ ಈ ಹೊರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಈ ಚರಿತ್ರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರು ಇತಿಹಾಸ ಚಕ್ರದ ಅಡಿಭಾಗವಾಗಿ ಹೊರಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುಬಹುದು. ತಿರುಗಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದರೂ ಅವರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಚೈತನ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ/ಪಯಣ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಖಳನಾಯಕರೆಂದರೆ ಬಿಳಿಯರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರೇ ಯುದ್ಧಕೋರರಾಗಿ, ಗುಲಾಮರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರಾಗಿ ಬದಲಾದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಳಗಿನ ಶತ್ರು ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಸಂಕಷ್ಟ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಖಂಡಾಂತರದ ಚಲನೆ

ಪ್ರತಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಚಲನೆಯ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಡೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಹಿಂದೆ ಯುರೋಪಿನ ಬಿಳಿಜನರ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಲಾಲಸೆಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವರು ಹಿಡಿದುತಂದ ಕಪ್ಪುಜನರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಿಳಿಯರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಹಲವು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಬಿಳಿಯರ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಫ್ರೋ-ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಆಫ್ರೋ-ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಕೆನಡಿಯನ್, ಆಫ್ರೋ-ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಅಮೇರಿಕಾ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಗುಲಾಮ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳ ಸಾಕಣೆಯಿಂದ. ಆಫ್ರೋ-ಅರಬ್ಬರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಲಸೆಯ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಅರಬ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದ ಕರಿಯರ ಗುಲಾಮಿ ವಲಸೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಸಿದ್ದಿಗಳು ಸಹ ಗುಲಾಮ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆಫ್ರಿಕನ್ ವಲಸೆಯ ಮುಖ್ಯ ಜಾಗಗಳೆಂದರೆ ಅಮೇರಿಕಾ (ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ), ಯೂರೋಪಿನ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು, ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಜಾಗಗಳು. ಆದರೆ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿರುವುದು ಅಮೇರಿಕಾ. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡ ಕರಿಯರು ಆಫ್ರೋ-ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಅಂಟಿಲ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಕರಿಯರ ವಲಸೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಕುಖ್ಯಾತವಾದ ಬಲವಂತದ ವಲಸೆ ಇಡೀ ಕರಿಯರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು 'ಬ್ಲಾಕ್ ಅಂಟಿಲ್ಲಾಂಟಿಕ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಗುಲಾಮಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದವು.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನೇಕ ಖಂಡಾಂತರಗಳ ವಲಸೆ. ಈ ವಲಸೆ ಅನೇಕ ಹಂತಗಳದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವಿಕೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಅಮೆರಿಕಾದವರೆಗೆ, ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಯುರೋಪಿನವರೆಗೆ, ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾದವರೆಗೆ, ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಏಷ್ಯಾದವರೆಗೆ ಅದರ ಚಲನೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಶಗಳು

ಹಾಗೂ ಅದು ನೆಲೆಯೂರಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲಗಳ ವಿಸ್ತಾರ ವಿಫುಲವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತದ್ದು, ಒಂದೊಂದು ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಹುರೂಪಗಳು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಏಕರೂಪದಿಂದ ನೋಡಲು ತಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕರಿಯರು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಲಸೆ ಬಂದಿರುವವರು. ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ ಕರಿಯರು ಮತ್ತು ಚೀನಿಯರ ವಲಸೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವಂತದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆಫ್ರೋ-ಅಮೆರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಅಮೆರಿಕಾ ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ದೂರದ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದು ಕರಿಯರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಲಸೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ದಿಸೆಯಿಂದ ಕರಿಯರು ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಜೀವಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಮೆರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕರಿಯರು ಉತ್ತರಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಅಮೆರಿಕಾದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಭಾರೀ ಗುಂಪುವಲಸೆ. 1970ರ ನಂತರ ಈ ವಲಸೆಯ ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತೆ ತಿರುವುಮುರುವಾಯಿತು. ಪುನಃ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮರಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ವಲಸೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ನಡೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕರಿಯರು ಮೊದಲ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ಗಯಾನ, ಅರಬಿ ಮುಂತಾದ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳ ಕಾಲ ಸರಿದು ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಕಾಲ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂನಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಭಾರಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡಿತು. ಕೆರಿಬಿಯನ್ನಿನ ಕೆಲಸಗಾರು ಆರ್ಥಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಲಸಿಗರಾಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಂತರಿಕವಾದ ಚಲನೆಗಳು ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದಾಚೆ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ, ಕ್ಯೂಬಾ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕರಿಯರ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನಂತರ ಮೊದಲ ಯುದ್ಧದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಘಾಸಿಗೊಂಡ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೂಲಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ

ತಕ್ಕಂತೆ ಕೂಲಿಗಳ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು ಬೇಡಿಕೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಮೂಲಕಾರಣ ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚಿಗುರಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕರಿಯರು ಬಲವಂತದಿಂದ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಕರಿಯರ ಎರಡೂ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೂಲಿ/ಕಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ನೆಲೆಯೊರಿದ್ದಾರೆ. ಕರಿಯರು ನೆಲೆಯೂರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲೆಡೆ ನೆಲಸುವಿಕೆಯ ಕುರಿತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಲ್ಯಾಟಿನ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿಯರನ್ನು ಭೇದಭಾವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಆಳವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ಸಹಕಾರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಜನರ ಮೇಲಿನ ಭೇದಭಾವನೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೇ ಎದ್ದುಕಾಣುವಂತಿತ್ತು. ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅರ್ಜೆಂಟೀನ್ನರು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು! ಬ್ರೆಜಿಲ್, ವೆನಿಜುಯೇಲಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು 'ಬೂದುಚರ್ಮ ಹೊಂದಿದವರು' (brown- skinned) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೈಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಪೂರ್ವಿಕರಲ್ಲಿ 60% ಜನ ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗವಾದ ಕೋಬ್ರು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರರು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಕರವು 'ಆಫ್ರೋ-ಮೆಸ್ಸಿ' ಎಂಬ ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ದೇಸಿ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಮಿಶ್ರತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉಗಮದಿಂದ ಕರಿಯರ ಬದುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳಾದವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ, ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ಕೆನಡಾಗಳತ್ತ ವಲಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕರಿಯರು ಮನೆಗೆಲಸದವರಾಗಿ, ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ ಮಧ್ಯ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ವಸಾಹತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಬಹುತೇಕ ಏಷಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಏನೋ ಈ ಎರಡು ಯೂರೋಪಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಕೆಲವರು ನೇರವಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಎರಡನೆಯ, ಮೂರನೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ

ವಲಸೆಗಾರರಾಗಿ ಬಂದವರು. (ಅಂದರೆ ಅವರು ಮೊದಲು ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ವಸಾಹತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಬಂದವರು).

ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜನಾಂಗೀಯವೆ?

ಆಫ್ರಿಕಾ ವಲಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ಒಂದು ತರ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ನಡೆದು ಬಂದ ಕ್ರಮ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಾದರಿಯ ಶುದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದೇ? ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಜನಾಂಗೀಯತೆ' ಎನ್ನುವುದು ಸಂಕರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ಪ್ಯಾಸ್ಪೀಚ್' ಸಮುದಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದ ಎತ್ತಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಚಹರೆಗಳಿಂದ ಅನುವಂಶಿಕ 'ಜನಾಂಗೀಯತೆ'ಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಠಿಣ ಎಂದು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವರ್ಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಲಸೆಯನ್ನು/ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಬಣ್ಣಗಿಟ್ಟು ಸಂಕರಗೊಂಡ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ವಲಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸುವುದು-ಎರಡೂ ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ನೋಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಜನಾಂಗೀಯತೆ. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು ಜನಾಂಗೀಯತೆಯಿಂದ ದೂರ ಇಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಳಿಯರು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಳಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಖಿಲ ಆಫ್ರಿಕಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕಟ-ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಎರಡೂ ಇವೆ.

ಕಪ್ಪು ಅಸ್ಮಿತೆ ಎಂಬ ಅಖಿಲ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹು

ಆಫ್ರಿಕನ್ನರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಬೇಕೆಂಬುದು ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮಹದಾಶೆ. "ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ"ಯನ್ನು ಅದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಆಫ್ರಿಕಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರಿಯರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಲು ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿತು. ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕರಿಯರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ

ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಅಖಿಲ ಆಫ್ರಿಕಾದ ನಕಾಶೆಯೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಳು ಅವರ ಅಸ್ಥಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಳತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದವು.

ಬ್ಲಾಕ್ ಅಂಟಾಂಟಿಕ್ ಎನ್ನುವ ಕರಿಯರ ದೇಶಾತೀತ ವಲಸೆಯ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೂ ಚಾಲನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇದರಿಂದ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ 'ಕಲ್ಪಿತ' ಎನ್ನಿಸಿತು. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಪರಿಚಿತ ಅಪರಿಚಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾವು ಸಹ 'ಪರಿಚಿತ ಅಪರಿಚಿತತೆ'ಯನ್ನು ತರುವ ಪ್ರದೇಶವೇ ಆಗಿತ್ತು. ವಲಸೆಗಾರ ಕರಿಯರು ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು ವಲಸೆಯ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಮ್ಯು ಬರಹಗಾರ ಕಾರ್ಲೆಲ್ ಫಿಲಿಪ್ಸ್‌ರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರರಿಗೆ "ಮನೆ" ಎನ್ನುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಹೊರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. (Justiin D. Edwards (P-151- Diaspora (chapt)). ಜೊತೆಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮ್ಯು ಅಸ್ಥಿತೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಲಸೆಯ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ಅಸ್ಥಿತೆ ಎರಡೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆರಡೂ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತವು. ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕರಿಯರು ಈಗಾಗಲೇ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರಳಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಕರಿಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅಸ್ಥಿತೆ, ನೆನಪು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕತೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೂಲಸತ್ವವನ್ನು ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲದ ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸುವ

ಯತ್ನ ಅಪ್ಪಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಖಿಲ ಅಪ್ಪಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಕನಸನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಅಂದರೆ ಅದರೊಳಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಉಪ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಉಪ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಳ ಹಂತಗಳನ್ನು ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ದಿಟ್ಟ ನಾಯಕತ್ವದ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಅ) ಗುಲಾಮೀಪದ್ಧತಿಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಹಂತ.

ಆ) ಕಪ್ಪು ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳವಳಿಗಳು, ಹೋರಾಟಗಳ ಹಂತ.

ಇ) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಮೂರನೆಯ ಹಂತ.

ಕಳೆದ ಮೂರ್ದಶ ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಅಪ್ಪಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಹಾದು ಬಂದಿದೆ.

ಅಪ್ಪಿಕಾದ ಚರಿತ್ರಕಾರ ಮೈಖೆಲ್ ಗೋಮೇಜ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಕರಿಯರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ, ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಸೂಚನೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಶ್ರಮ, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಧರ್ಮ-ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇವೆ (Reversing Sail-A History of The African Diaspora-Michael Gomez, P. 176). ಕರಿಯ ಹೋರಾಟಗಳು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲವಾಗುವೆ. ಅವರ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಗೋಮೇಜ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಚಿಗುರಿದ್ದು ಮಾರ್ಕಸ್ ಗಾರ್ವೆಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ UNIA (Universal Negro Improvement Association and African Communities League' ಸಂಘದಿಂದ (1914) (ಪು-177). ಜಮೈಕಾದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಂಘಟನೆ "ಮರಳಿ ಅಪ್ಪಿಕಾಕ್ಕೆ" ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಶ ಪ್ರೇಮದ ಮರುಯಾನದತ್ತ ತಿರುಗಿತು. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು. ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಇ.ಬಿ ಡ್ಯೂಬಾಯಿಸ್ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಆಗಮನ ಅಖಿಲ ಅಪ್ಪಿಕಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಆಯಾಮ ಒದಗಿಸಿತು. ಅಪ್ಪಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಡ್ಯೂಬಾಯಿಸ್ ಅವರ ಕೇಂದ್ರವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಅಖಿಲ ಅಪ್ಪಿಕಾದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ಕ್ಲಾಂಪ್ ಕ್ರೂಮ್ಪ್, ಬೈಡನ್, ಹೆನ್ರಿ ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟ್ರ್

ರಾಬರ್ಟ್ ಲವ್, ಸಿ.ಎಲ್.ಆರ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದರು. ಅವರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸಂರಚನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಲಸೆಗಾರರು ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದು ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ- (ಅ) ಧರ್ಮ (ಆ) ಭಾಷೆ (ಇ) ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿ). ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ಯೂರೋಪಿನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ಇಸ್ಲಾಂಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆಫ್ರಿಕನ್ ವಲಸೆಗಾರರು, ಅನ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಆಯಿತು. ಅವರ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಿಲಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕನ್ ವಲಸೆಗಾರರು ಜುಡಾಯಿಕ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಗಳ ಸಂಮಿಶ್ರ ರೂಪವನ್ನು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗಾಗಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಮೇಲುಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಲಸೆಗಾರರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಸಹ ರೂಪಾಂತರಗಳೊಡನೆ. ಧ್ವನಿ ಏರಿಳಿತಳು, ಸಂರಚನಾ ಪಲ್ಲಟಗಳು (Accent, distortions) ಮೂಲಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವಂತವು. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಈ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಬಹುವಾಗಿ ಘಟಿಸಿವೆ/ಘಟಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಭಾಷೆಗಳ ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೂಡ ದೇಸಿ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಸಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈಗ ಇದೊಂದು ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗೆಯ ಕಸಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು (ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ).

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಚಲನಚಿತ್ರ, ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಹೊಸದೊಂದು ಪಾಪ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಪ್ಪುಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ಗುಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರೂ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರದಿರುವುದು ಕಪ್ಪು ಪಾಪ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಕೇಳಿಬರುವ ಜಾರ್ಜ್ ಸಂಗೀತ ಕರಿಯರು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆ. ಓಪ್ರಾ ವಿನ್‌ಫ್ರಾ ಶೋ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತವಾದ ಅಮೆರಿಕಾದ ರಿಯಾಲಿಟಿ ಶೋ ಕರಿಯಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಜಾಕ್ಸನ್‌ನ ನೃತ್ಯ ಕೂಡ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಕಪ್ಪು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಪರ್ಯಾಯ

‘ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ’ಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಹಳೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಗಾಯಗಳನ್ನು ನೆನೆದು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಅಲೆಯನ್ನೇ ಕಪ್ಪು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಸಿಎಲ್‌ಆರ್ ಜೇಮ್ಸ್, ಬಂದಾ, ಪಾದ್‌ಮೋರ್ ಮುಂತಾದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟ ಎಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಮೈಕಾ, ಗಯಾನಗಳಿಂದಲೂ ಬರಹಗಾರರು, ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. (ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದಿ ಸ್ಪುವರ್ಟ್‌ಹಾಲ್, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಅಚುಬೆ, ನಾಟಕಕಾರ-ಕವಿ ಸೊಯೆಂಕಾ ಇವರು 1950ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರು), ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಚೊತೆ ಸೌಹಾರ್ಡ್ ಭೇಟಿ/ವಲಸೆಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಿರಿಯ ಲೇಖಕರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೋಕವನ್ನು (ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ) ತಮ್ಮ ಪರಿಚಿತವಲಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಮೀಟು.

ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವಲಸಿಗ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು

ವಿದೇಶೀ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಪಡೆದರು. ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅರಾಜಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸ್ವದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು, ಕೊಡಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಲೋಚನೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿ

ಬಿದಿರಿನ ಹೇಗೆಯಂತೆ ಕೋದುಕೊಂಡಿರುವ ಚೀನೀಯರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನನ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೊಳೆಯುವ ಎಷ್ಟೋ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಚೀನೀಯರಲ್ಲಿ 'ವಲಸಿಗ ಪ್ರಜ್ಞೆ'ಯೊಂದು ಒಳಗೇ ಇತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಅವರ ವಲಸೆಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ನಡಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಚೀನಾ ಏನನ್ನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಪೌರ್ವಾರ್ಥ್ಯ ಅನನ್ಯತೆಯ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯವು ಅದರ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತದಾದ್ದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಹಸಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಸ್ತರಣೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಪ್ರಭಾವವು ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಚೀನಾ ಹೊರಜಗತ್ತಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಪೌರ್ವಾರ್ಥ್ಯ ಸತ್ವದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜೀವನಶೈಲಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಕುತೂಹಲವೂ ಇರುವ ಕಾರಣ ಅವರ ವಲಸೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಚೀನಾ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ದೇಶಿಗರ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಜನಾಂಗೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತನ್ನ ಚಹರೆಗಳಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಜನಾಂಗೀಯ ಚಹರೆಯುಳ್ಳದ್ದು. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರಂತೆ, ಚೀನೀಯರಿಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಹರೆಗಳಿವೆ. ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳದಿ

ಜನರಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ(ಹಳದಿ), ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ(ಕಪ್ಪು) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ(ಕಂದು) ಎಂದು ಬಣ್ಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಈ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಎನ್ನಿಸಿವೆ.

ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಜನಾಂಗೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ವಲಸೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಒಪ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. PRC(People Republic China) ಸಾಗರೋತ್ತರ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು 'ಹೈವೈ ಹುಅರೆನ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಚೀನಿ ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗುರುತಿಸುವ ಹೆಸರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಚೀನೀ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾನ್ ಜನಾಂಗೀಯರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಗರೋತ್ತರ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರೆಂದರೆ ಹಾನ್ ಸಮುದಾಯವೆ ಎಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಚೀನಾ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಭಾರತ ಎರಡೂ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಲಸಿಗರನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಏಷ್ಯಾದ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಈ ಎರಡು ದೇಶಗಳಿಂದ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆಯು ಚೀನಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ಗೊಮೆರ್ಝ್ ಎನ್ನುವ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಚೀನಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅವರ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ, ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು, ಭವ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸತ್ವ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯ ಬಹುಜನಾಂಗೀಯತೆಯುಳ್ಳ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಜನಾಂಗಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿ (ಚೀನೀ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು, ಭಾರತೀಯ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು) ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಾಗಿ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಚೀನಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸುಮಾರು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಚೀನೀಯರ ವಲಸೆಯನ್ನು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಂತೆಯೇ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ವಲಸೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಲಸೆಯು ಪೊರೆ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ ಅಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿಪರ, ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲಿಗಳಾದ ಚೀನೀಯರು ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನೇ ಅಲುಗಾಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 1980ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಉದಾರೀಕರಣದಿಂದ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚೀನೀಯರ ವಲಸೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಮಂಗೋಲಿಯಾ ಚಹರೆಯುಳ್ಳ ಚೀನೀಯರು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕರು ತಾವು ನೆಲೆಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂತತಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಲಸೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಚೀನೀಯರ ವಲಸೆ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆಂತರಿಕ ಯುದ್ಧಗಳು, ಬಂದ ಬರಗಾಲಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ನಡೆದಿದ್ದು. ಚೀನಾದ ಒಳಗಿನ ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವೂ ಅವರನ್ನು ವಲಸೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಚೀನಿ ವಲಸೆಗಾರರು ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಂತೆ ಕೂಲಿಕಾರರು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಸಮುದಾಯದವಾಗಿದ್ದರು. ಚೀನೀಯರ ವಲಸೆ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಭಾರತಗಳಿಗಿಂತ ತುಸು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹವು. ಈ ದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಯರು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್ನುಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ಆಫ್ರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಏಷ್ಯಾಗಳಿಂದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಸಿದರು.

ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಕಾಲಿಕ್ಕಿದವರು ಎರಡು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೂಲಿಕಾರರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ನಿಷೇಧ ಕಾನೂನು ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಿಯರನ್ನೂ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಿಳಿಯರಿಗೆ ಈ ಶಾಸನ ಹೊಡೆತ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಅಗ್ಗದ ಏಷ್ಯಾ ಜನರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೂಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ತರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒದಗಿದ್ದು ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಚೀನೀಯರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿಯುವ ಜಾಯಮಾನದವರು. ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ

ಆಶೆಯಿರುವುದು ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲದ, ತೀರಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಚೀನಿಯರನ್ನು ಕೂಲಿಗಳನ್ನು ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ ಮಾರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು 'ಹಂದಿಗಳ ಮಾರಾಟ' (mai zhu zai) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅವರು ಬದುಕು ಅಸಹನೀಯವಾಗಿತ್ತು. 1979ರಂದೀಚೆಗೆ ಚೀನಾ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಮಾನವ ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಣಯದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಭಾರತೀಯರು ಹಾಗೂ ಚೀನೀಯರು ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸು ಸ್ಥಳೀಯರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ವಲಸಿಗರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 11 ರ ದುರ್ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಚೀನೀಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಹೊರದೇಶಿಗರನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಚೀನಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಹೇಯವಾದ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಚೀನೀಯರು ಸ್ಥಳೀಯರ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದು ಆಗ್ನೇಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ. ಚೀನೀಯರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯವಹಾರ ಜಾಲಗಳು ಹಾಗೂ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಕರು ಇಬ್ಬರೂ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಅಸೂಯೆಯಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಡೊನೇಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಚೀನೀಯರ ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಈ ಆಗ್ನೇಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎದುರಿಸುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಸುವಂತಿದೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ನೀತಿಯನ್ನು ಭಯಾನಕವಾಗಿಯೆ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಎರಡು ದೇಶಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲಿಕ ವಲಯ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ವರ್ಣಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರ 'ಬಿಳಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ನೀತಿ'(White Australian Policy of 1901) ಒಂದು ಜನಾಂಗೀಯ ನೀತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಂತೆಯೇ ಚೀನೀಯರನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲು ಆ ಭಾವನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶಗಳ ಜೊತೆ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿಯೂ ಚೀನೀಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಾಂಗೀಯ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗನ್ನೇಹಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ

ಬಗ್ಗೆ ನಿಲುವು ತಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ಸಾಧಿಸುವ ಯಶಸ್ಸು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಚೀನಿಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವತಃ ಇತರರೊಡನೆ ಬೆರೆಯುವ ಗುಣ ಕಡಿಮೆ. ಆದಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನವರ ಜೊತೆಗೆ ಇರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಈ ಸ್ವಭಾವವೇ ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತದ್ದು. ಇವರ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾವು ಬೆರೆಯದ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರದು ದೊಡ್ಡ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ಗುಂಪಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಯುರೋಪಿನ ಚೀನಿ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ಗುಂಪುಗಳು ಸೇರಿ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ 2ರಿಂದ 3 ಮಿಲಿಯನ್ ಚೀನೀಯರು ಯುರೋಪಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 800ಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಾವು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚೀನೀಯ ವಲಸೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದವರಾದರೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವಂತಹ ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬರುತ್ತಿದ್ದು ಮನೆಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವುದು, ಸಾಮಾನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಗರೋತ್ತರ ಚೀನಿವರ ಎಂದರೆ (ಇವನನ್ನು ಗಮ್ ಸಾನ್, ಸಾಗರೋತ್ತರ ಅತಿಥಿ) ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವನ ಕೈಹಿಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಸದೃಢವಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆಂಬಲ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. (ಫಿಲಿಪ್ ಯಾಂಗ್, ಚೈನೀಸ್ ಕೂಲಿ ಟು ಚೈನೊ ಕ್ಯೂಬನ್, ಪು.125, ಚೀನೀಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೊಪಿಡಿಯಾ). ಚೀನೀಯರಿಗೆ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಒಂದು ಸಾಧನವೇ ಹೊರತಾಗಿ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಅವರ ಗುರಿ ಏನಿದ್ದರೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಿಕರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ, ನೆಲದ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವವರು. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಹೇಳುವಂತೆ, '(ಮರದಿಂದ) ನೆಲಕ್ಕೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಎಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬೇರಿಗೆ ಮರಳುತ್ತವೆ'. ಈ ಭಾವನೆ ಅವರ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿದೆ.

ಚೀನಾ ಡಯಾಸ್ಕೊರಿಗರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ದೇಶದಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ದೂರ ಇರುವವರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ

ತಾಯ್ನಾಡು ಎನ್ನುವುದು ದೂರ ಸರಿದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಚೀನಿಯರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅತಿಥಿಗಳಂತೆ ಇರುವವರು(sojourners) ಹಾಗೂ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು (huaqiuao-travellers) ಎಂಬ ಪದಬಳಕೆಯು ಅವರನ್ನು ವಲಸೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಚೀನಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಪೂರಕವೆನ್ನುವಂತೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ಚೀನಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ತನ್ನ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇತರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಚೀನಾ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ತುಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಯಾಹೂ ಸರ್ಚ್ ಎಂಜಿನ್ ಮಾಡಿದ ಜೆಝಿ ಯಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಡೇವಿಡ್ ಫಿಲೊ ಹಾಗೂ ನೊಬೆಲ್ ಪಡೆದ ಡೇನಿಯಲ್ ತ್ಸುಇ , ಸ್ಪೀವನ್ ಚು, ಲೀ ಯುವಾನ್ ಟಚ್ಚೆ ಮತ್ತಿತರು ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು (ಚೀನೀ-ಅಮೆರಿಕನ್ನರು) ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿರುವುದು ಚೀನಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ರೇ ಚೋ ಎನ್ನುವ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಚೀನೀಯರ ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು 'ನಾಲೆಜ್ ಬ್ರೋಕರ್ಸ್' ಎಂದು ಕರೆದು ಇವರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ದೇಶದೊಳಗೂ ವಿದೇಶದೊಳಗೂ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಚೀನೀ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. (ನೋಡಿ, ಚೋ ಲೇಖನ; ಅಗೆನೆಸ್ಟ್ ದ ಲ್ಯೂಯಿಸ್ ಆಫ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮೈನಾರಿಟಿ ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್, ಚೈನೀಸ್ ವಿಮೆನ್, ಅಂಡ್ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್ ಹೆಜಿಮನಿ. ಥಿಯರೈಸಿಂಗ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಸಂ.ಜಾನಾ ಈವಾನ್ಸ್ ಬ್ರೈಯಿಲ್ ಎಟ್ ಆಲ್). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಪುಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಚೀನೀ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದೊಳಗೆ ಹುದುಗಿರುವ ಯಜಮಾನಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಾಜಗಳು ಸಹ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ(ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚೀನಾ, ಭಾರತದಂತಹ) ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನೆಲದೊಳಗೆ ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಪ್ರಜೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಚೀನಾ ಚಲನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದ ಚೀನೀ ವಲಸೆಯು ಕರಾವಳಿ ತೀರದ ರೈತರಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲೆದ್ದ ರೈತರು ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನೆಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೊರಟರು. ಇದಾಗಿ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಚೀನಾದೊಳಗೆ ಆಂತರಿಕ ಕಲಹ, ಕ್ಷೋಭೆಗಳು ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ಮತ್ತೆ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕೈಗಾರಿಕೆಕರಣ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಪಾನ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಯುರೋಪುಗಳ ಕಡೆ ಅವರ ಗಮನ ಹರಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಮೊದಲು ಸ್ವಾಗತವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಗೆ ಚೀನಿಯರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಚೀನಿಯರ ವಲಸೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಸುಮಾರು 130 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನಿಯರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಇಟಲಿ ದೇಶಗಳು, ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ರಷ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವಾಂಚಲ ರಷ್ಯಾ, ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಂಗೋಲಾ, ನೈಜೀರಿಯಾ, ಟಾಂಜೇನಿಯಾ, ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್‌ಎ ಹಾಗೂ ಕೆನಡಾ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಪೆರು, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ವೆನಿಜ್ವೆಯೇಲ, ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ಮಲೇಶಿಯಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಸಿಂಗಾಪುರ, ವಿಯೆಟ್ನಾಮ್, ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್ ಮುಂತಾದವು ಹಾಗೂ ಸಾಗರೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಹಾಗೂ ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಹೀಗೆ ಚೀನಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮ್ಯಾಪ್ ಅನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಚೀನಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅ)ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಬಂಧ ಆ)ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ಇ) ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿ-ಈ ವಲಸೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಚೀನಿಯರು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಚೀನಿಯರು ವಲಸೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಹಾಗೂ ಏಷ್ಯಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಮಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶಗಳಿಗೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ವಲಸೆಗಾರರ ಗುಂಪುಗಳು ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ನ್ಯೂಯಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ಕೆಲ ದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ಪೆರು, ಪನಾಮಾ ಹಾಗೂ ಕೆಲ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋಗೆ ಹೋದವು. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಲಸೆ

ಮುಂದುವರೆದು ಚೀನೀಯರು ಮಧ್ಯ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದರು. ರೈಲ್ವೆ ಹಾಗೂ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲೆಂದು ಅಮೆರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಹೋದವರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂತತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದರು. ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ವಲಸೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತಿವೆ. ಚೀನೀಯರು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಇತರೆ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಚಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ಯುರಿಟೊ ರಿಕೊ, ಅಮೆರಿಕಾ ಹಾಗೂ ವರ್ಜಿನ್ ಐಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಕೆನ್ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಂಟೊನಿಸ್ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೆಂದು ವಲಸೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ವಲಸೆಯು ಆಗ್ನೇಯ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸದೃಢವಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ತೈವಾನ್, ಹಾಂಗ್ ಕಾಂಗ್ (ಎಸ್ ಎ ಆರ್) ಮತ್ತು ಸಿಂಗಾಪುರಗಳು ಚೀನೀಯರ ಹುಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಜಾಗಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿವೆ.

ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ದೇಶಗಳು ಪ್ರೀತಿ-ದ್ವೇಷಗಳ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತವೆ. ಇಂಡೊನೇಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವ ಚೀನೀಯರನ್ನು 'ಪೆರನಾಕಾನ್ ಗುಂಪು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇಂಡೊನೇಷ್ಯಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಚೀನೀಯರಿಗೆ ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಚೀನೀಯರು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳೀಯರ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಭೇದಭಾವವು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಚೀನೀಯರನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗಿಂತ ಆರ್ಥಿಕ ಮುನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಚೀನೀಯರೇ ಕಾರಣ. ಇಂಡೊನೇಷ್ಯಾದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಅಂದರೆ, 1998ರವರೆಗೆ, ಚೀನೀಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲ ನೀತಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಮೆರಿಕಾ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ವಲಸೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿತ್ತು. ಚೀನಾದಿಂದ ಬರುವ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರು ಆಂತರಿಕವಾದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಚೀನೀಯರು

ಪ್ರವಾಹದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರತೊಡಗಿದ್ದರು. ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚೀನೀಯರ ವಲಸೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೈಲ್ವೆ ಕೆಲಸ ಹಾಗೂ ಗಣಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಚೀನೀಯರನ್ನು ಆನಂತರ ಈ ದೇಶಗಳು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕೆನಡಾ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆನಡಿಯನ್ ಫೆಸಿಫಿಕ್ ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೆಂದು ಚೀನೀಯರಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು ನಂತರ 1923ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅವರ ವಲಸೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. 1902ರಿಂದಲೇ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದ ಬಹುಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ಕ್ರೈಸಿಸ್ ಅವರನ್ನು ವಲಸೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. 1960ರವರೆಗೆ ಕೆನಡಾ ಜನಾಂಗೀಯ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಾದ ನಂತರ ತನ್ನ ಭೇದಭಾವಗಳ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿತು.

1990ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚೀನೀ ಕಂಪನಿಗಳು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡವು. ಇಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಚೀನೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳಾದ ಅಂಗೋಲಾ, ರುಾಂಬಿಯಾ, ಮೊರುಾಂಬಿಕ್, ಟಾಂಜೇನಿಯಾ, ಸೆಚೆಲಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೆಂದು ಹೋದ ಚೀನೀಯರು ಇಂದು ಆಫ್ರಿಕಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಆಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಆದ ನಂತರ ಚೈನಾದ ನೀತಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಗಳು ಅವರದಾದವು ಎಂದು ಟಾನ್ ಚೀ ಬೆಂಗ್ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ(ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪು.65).

ಚೀನಾ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಸಾಗರೋತ್ತರ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರ ಗುಣವಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ನಡೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅವರೆಂದೂ ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಹೊಕ್ಕುಳಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡೆವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯು ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರ ಜೊತೆಗೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ, ಆಶಾಭರಿತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಚೀನಾ ಸರ್ಕಾರವು

ದೇಶಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರು ಚೀನಾವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಎಂಬಿಸಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚೀನೀ ವಲಸೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಚೀನಾದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದ ತರುವಾಯ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಚಹರೆ ಬಂದಿತೇ ಹೊರತು ಮೂಲತಃ ಚೀನೀಯರು ಜನಾಂಗೀಯವಾದ ಕುಲಮೂಲೀಯವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂಗತಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಚೀನೀಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಚೀನೀಯರು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದ ಚೀನೀಯರು ಸಾಗರೋತ್ತರ ಚೀನೀಯರು ಎಂಬ ಸರಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿರುವುದರಿಂದ ಇತರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಕರ ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳು ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚೀನೀಯರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಳವಾದ ಚೀನಾ ಎಂಬ ದೇಶವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರವು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಭವವು ಸಹ ಕಡಿಮೆ. ಚೀನಾ ತನ್ನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಣ್ಣಿಂದ ತನ್ನ ದೇಶದ ಸುಂದರ ಸತ್ವಗಳನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮನದುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂಲ ಸತ್ವಗಳಾದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿ, ಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು, ವಾಸ್ತು, ಸೌಂದರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಹ ತನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಭಾಗವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಗಿ ಅದು ಚರ್ಚಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ತೈನಾಮೆನ್ ಘಟನೆಯು ಚೀನೀಯರಿಗೆ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಆಘಾತ ನೀಡಿದ ಘಟನೆ. ಹೊರದೇಶಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಆಘಾತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ತನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೊರದೇಶಿಗರಿಂದ ನಡೆಯುವ ಹಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡುವ ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಮೈಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೃಪಾಪೋಷಿತ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನ್ನಿತರ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಆದರೂ ಚೀನಾದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಹಟ ಇವುಗಳು ಚೀನೀ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಬದಿಯಿಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಬೇರೆಯಾಗದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು ಚೀನಾಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನ, ಧನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

* * * * *

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕಲ್ಪಡಿಸ್ಕೋಪ್ ಸ್ವರೂಪದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿಭಾಗಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತತ್ವವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿವೆ. ಯುರೋಪಿನ ಈ ದೇಶಗಳೇ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳು ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯುರೋಪಿನ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಿಶೇಷಾಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ತರುತ್ತಿವೆ. ಇಂದು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಶಾತೀತ, ಭಾಷಾತೀತವಾಗಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಎಂಬ ವಾದವಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವಾನುಭವವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸುವುದಾದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಅನೇಕತೆಯ ದನಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನವು ಆಗಬೇಕಿದೆ.

ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರೆಲ್ಲ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರೇ? ವಿದೇಶ ಸಂಜಾತರು ಮಾತ್ರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತಿಗಳೇ? ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ 1990ರ ದಶಕದಿಂದ ಈಚೆಗಿನ ವಲಸಿಗ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ

ಬರಹಗಾರರೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ದೇಶಾಂತರಿಗಳು, ಪ್ರವಾಸಿಗಳು, ವಲಸಿಗರು ಇವರನ್ನು ಸಹ ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದೇ? ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಭಾಷಿಕ, ಧರ್ಮೀಯ, ಜಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಚರಿಸುವರು ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದಾಗ ಎದುರಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು- ಅದು ಯಾವ ದೇಶದ್ದು? ಮತ್ತು ಯಾವ ಭಾಷೆಯದ್ದು? ಎಂಬುವು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂವೇದನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಂವೇದನೆಗಳು ಹರಳುಗಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ರುಚಿ ಹುಡುಕುವುದೆಂದರೆ ಕಸಿ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೂಲ ಹಣ್ಣಿನ ರುಚಿ ಹುಡುಕಿದಂತೆ. ಸಂಕರಗೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸ್ಪರ್ಶವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಪುರಾಣ, ನಂಬುಗೆಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಲನೆಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವದೇಶದ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲದೆ ವಲಸೆಯ, ಕ್ಷಣಿಕ ವಾಸದ ಅನುಭವಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪರದೇಶಿಗರಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇರುಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದು ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ಹೂ ಹಣ್ಣುಬಿಡುವ ಮರದಂತೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ದೇಶ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸತ್ವ ಇರುವುದು, ' ಇಲ್ಲಿರಲಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ' ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವ ಭಾವವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾನ್ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಒಂದೆಡೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರಿಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಈ ವಿಸ್ತಾರ, ಅಗಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರದೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳಿಗೆ ಕಾತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಿಲ್ ಆಶ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ತಮ್ಮ 'ದಿ ಎಂಪೈರ್ ರೈಟ್ಸ್ ಬ್ಯಾಕ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ

ದ್ವಿತ್ವಗಳೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಚಿಂದಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ(ಆಶ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಪು.218).

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿವರಣೆ ಹೇಗೆ ಸರಳವಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಡಲು ತೊಡಕಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಪದರಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಮಾನದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ತಲೆಮಾರುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸುವುದಾದರೆ ಅ)ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಸ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರಹಗಾರರು ಆ) ವಿದೇಶೀ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು, ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಗುಂಪು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಗುಂಪು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡವರು. ಬೇರುಗಳ ಹಳಹಳಿಕೆ, ನೆನಪುಗಳು, ನಾಸ್ತಾಲ್ಜಿಯಾ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇರುಗಳ ನೆನಪು ಬಹುತೇಕ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಸರಿದಿರುತ್ತವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಾವು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವವರು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೇಶಾಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶಾಂತರದ ಅನುಭವಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಅದು ವ್ಯಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿಯ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂದಿಗ್ಧದ ವಿಷಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಬದಲಾವಣೆಯು ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ನೆನಪುಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶಾಂತರ ಹೋದವರು ನೆನಪುಗಳಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಮುಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಡು ಮತ್ತು ದೇಶಾಂತರದ ಸ್ಥಳ ಎರಡರ ನಡುವೆ ಅವನು ತೊಯ್ಯಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವೇ ಅವನ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪರಿಸರ ಅವನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದರೂ ರಾಬರ್ಟ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ 'ದಿ ರೋಡ್ ನಾಟ್ ಟೇಕನ್' ಪದ್ಯದ ಆಯ್ಕೆಗಳಂತೆ ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲಾರದ, ಒಂದನ್ನು ಬಿಡಲಾರದ, ಇನ್ನೊಂದರ

ಮೋಹ ತೊರೆಯಲಾರದ ತೋಯ್ಯಾಟ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಕೀಯ ಭಾವಗಳು ದಟ್ಟಿಸಿ, ವಿಷಾದವನ್ನು ಸಾಂದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಪರದೇಶಿಗರಾಗಿ ಬದುಕುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗಿಗೆ ಸದಾ ತಾವು ಪರಕೀಯರಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬ ಭಾವ ಆಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಿಷಾದದ ಭಾವ ಅದನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿಸಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಲಸೆಯ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ, ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಎಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳ ಆಂತರಿಕ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಅವು ಮಸಕಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ. ಆನಂತರದ ತಲೆಮಾರಿನವರು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮರುಕಳಿಸುವ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳಿಗಿಂತ ವಾಸ್ತವ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಿರಣ್ ದೇಸಾಯಿ ನಡುವಣ ಇರುವ ತಲೆಮಾರಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ವಲಸೆ ಹೋದವರ ಮೂರನೇ ನಾಲ್ಕನೇ ತಲೆಮಾರು ಇಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದೆ. ವಿಜಯ್ ಮಿಶ್ರಾ, ಸತೇಂದ್ರ ನಂದನ್ ಮುಂತಾದವರು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು. ಇವರು ಒಂದು ವರ್ಗವಾದರೆ, ನಿರಂತರ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದ ನೈಪಾಲ್, ಅಯ್ಯರ್ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಚಹರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಎಂಬುದು ಸದಾ ಚಲಿಸುವ ಸಂಕೇತ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಲಸೆಯ ಅನುಭವಗಳು ಗಡುಸಾಗಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಜಾಗತಿಕ ವಲಸೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಜಕೀಯದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗಿಗೆ ಮೊದಲ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಶಿಶುಗಳಾದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲೇಖಕರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಸ್ತವ

ರಾಜಕಾರಣದ ಕಥನ ಮತ್ತು ಸಂಕಥನಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಯಂ ವಲಸೆ ಬಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ರಚಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪಿನ, ಅದರ ಬೇರುಗಳ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿದರೆ, ರಾಜಕಾರಣದ ಬಲಿಪಶುಗಳಾದವರು ರಚಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ನೆನಪುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಲವಂತದ ವಲಸೆಯ ನೆನಪುಗಳುಳ್ಳವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವು ಅವರ ಸಂವೇದನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿದರೆ ವರ್ತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯ/ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಲೇಖಕರು ತಲೆದಂಡದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಲ್ಮನ್ ರುಷ್ಡಿಯವರ ತಲೆದಂಡದ ನೆನಪು ಇನ್ನೂ ಹಸಿಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ತಸ್ಲೀಮಾ ನಸರೀನ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಕೆ ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಓಡಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜೀವಭಯ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ. ರುಷ್ಡಿ ಹಾಗೂ ತಸ್ಲೀಮಾ ರೀತಿಯ ಲೇಖಕರು ಮೂರನೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು (ತಾವು ಹಿಂದೆ ಸೇರಿದ) ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಅನ್ಯದೇಶಿಗರಿಗೆ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಸ್ವದೇಶಿಗರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂಬಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಅವರು ಮಾಡುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಅಥೆಂಟಿಕ್ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅನ್ಯದೇಶಿಗರ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರ ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಾಗ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಇಂತಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳುಳ್ಳ ಲೇಖಕರ ಬಗ್ಗೆ ಕಟುವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರುಷ್ಡಿ, ನಸರೀನ್‌ರಂತಹ ಲೇಖಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಜವೂ ಇರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಗಲಾಟೆ, ಗಾಸಿಪುಗಳಿಂದ ಅವರ ಕೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ 'ಹೈಪ್' (ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ) ಸ್ವಕೀಯತೆಯ ಅಹಮಿಕೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಸಂಗಮ ಅಥವಾ ಸಂಕರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅದರೊಳಗೆ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ಸೊಲ್ಲು

ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿನ ಮೂಲದ ಕೆನಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರಹಗಾರ ಮೈಕೇಲ್ ಒಂದಾತ್‌ಜೆ 'ದಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪೇಷಂಟ್'ದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಜನಾಂಗೀಯ ಹಿಂಸೆ ತೀವ್ರ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿವೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸಂಘರ್ಷಮಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ತಳಮಳಗಳು. ಆಫ್ರೋ-ಅಮೆರಿಕನ್ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಾಣುವ ಒಳತೋಟಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಧಾತುವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಂತದ್ದು. ವರ್ಣ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತದೆ? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಘರ್ಷಮಯ ನೆನಪುಗಳು ಹಾಗೂ ತಾವು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ನೆನಪುಗಳು ಎರಡೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ನೋವಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತವೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಗತಚರಿತ್ರೆಯ ನೋವು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವಿಸಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೇದಭಾವದ, ದೂರೀಕರಿಸುವ ಬದುಕುಗಳು ನೋವಿನದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದು ಸ್ಫೋಟಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಬಹಳ ಕಾಲ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಒಂಟಿತನದ ಕಹಿಭಾವ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಅವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲೇಖಕರನ್ನು ಸಿನಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಕೆಲವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲೇಖಕರು ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಸಿ ಹಸಿಯಾದ ಭಾವಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹಜ ಎಂದೇ ಅವರು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆ ಮೇಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಆಪಾದನೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಎನ್ನುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅನುಭವ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ತಾಯ್ನಾಡುಗಳು ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳು. ಇಂತಹ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂವೇದನೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಾದ.

ಆದರೆ ಇದು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಸರಿ. ದೇಶ, ತಾಯ್ನಾಡುಗಳ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳು ಎಲ್ಲಾ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದು ಅನುಮಾನ. ಮೊದಲನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ವಂದನದ ಗುಣ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಊಹಿಸಲಾರದ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯುವ ಯತ್ನ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪಾಪ್ ಸಾಹಿತ್ಯ(ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ) ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವರೇ ಅಧಿಕ. ಈ ಭಾವನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಗಿಮಿಕ್ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಅನುಭವಗಳೆಂದು ತಾವೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿ, ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ಅಲೆದಾಟ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳವಿವರಣೆ, ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ಇದನ್ನು ಬಂಡವಾಳವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇತರೆ ಬರಹಗಾರರ ಆರೋಪ. ಇದು ನಿಜವಿರಲೂಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಾರ್ಸಿಸಿಸ್ ಬಿಂಬದ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಜಾಗಗಳು ಬಹುತೇಕ ಕಾಸ್ಮೊಪಾಲಿಟನ್ ಮೆಟ್ರೊಪಾಲಿಟನ್ ಜಾಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಕಾಣುವ ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತು ಅದೇ ಆದ ಕಾರಣ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹವಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗ ಬರಹಗಾರರು ಬಂಡವಾಳಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ನಗರಗಳನ್ನು ಅವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ರಂಜನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಬಿಡಬಹುದು. ವಿವರಗಳೇ ತುಂಬಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಧಾತುವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪೇಲುವಾಗಿಬಿಡಬಹುದು.

ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಓಡಾಡುವ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ತೊಡಗುವುದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಪೋಲಾಗಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂಬಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಬರಹಗಾರರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿದ್ದು, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ನಿರೂಪಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ತುಲನೆ ಇವು ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಂತ್ರಗಳೆಂಬಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ವದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಸವಾಲು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸರಳೀತ ಎನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಒತ್ತು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಲದೇಶಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಬರಹಗಾರರ 'ದೇಶ'ವು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದರ 'ಕಾಲ' ಮಿಥೋಪೋಯಿಕ್ ಆಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೀಸುಗಾಲು ಹಾಕಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮ್ಯಾಪುಗಳು ಮುಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್, ಥಾಮಸ್ ಹಾರ್ಡಿ ಮುಂತಾದವರು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತವು. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ವಾಸನೆ ಹೊತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ, ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಹಾರುವ ಮೋಹನ ಮುರುಳಿಯ ಗುಂಗು ಇರುವ ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ಬರಹಗಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂರಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ರೀತಿ. ಅದರ ಒಲವು ಕೂಡ ಅಂತಹ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆಡೆಗೇ. ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ವಿಕ್ರಂ ಸೇಟ್ ಅವರ 'ಎನ್ ಈಕ್ವಲ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್' ಕಾದಂಬರಿ ನಡೆಯುವುದು ಇಟಲಿ ಲಂಡನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತನೊಬ್ಬ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರೇ ಇಲ್ಲ! ಹೀಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ; ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ರೀತಿ ಎರಡೂ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಿಗಿತಗಳು ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯವು. ಅವರು ಜಾಗತಿಕ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ್ದು. ಅವರ ಕಥನಗಳು ನಡೆಯುವುದು ಸಹ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಲನೆಯ ಮ್ಯಾಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೆ, ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಲನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಯಾನ್‌ವ್ಯಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಓದುಗರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಜಗತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರೊಳಗೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವೂ ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಕೂಡ. ಕಲ್ಪಿತ ವಾಸ್ತವ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವ ಎರಡೂ ಆದ ತಾಯ್ನಾಡು ಹಾಗೂ ಅದರ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪಾತ್ರಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದು ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೀ ಕಥನಗಳು, ಅಲೆದಾಟದ, ಸಾಹಸೀ ಕಥನಗಳು(ಪಿಕಾರಸ್ಕ್) ಜಾಗ ಪಡೆದಿವೆ. ಹೆಸರಾಂತ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲೇಖಕರಾದ ನೈಪಾಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಸಿರು ಭಾಗ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವರ ಪ್ರವಾಸೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಕ್ಷಾಂಶ ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಗೋಳದ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ವೈರುಧ್ಯ ಎಂದರೆ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾದ ವಾಂಛೆಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ, ಒಳಗೊಳಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ/ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಕಸಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಒಂಟಿತನ, ಖಾಸಗಿತನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಿ ಅವಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಜಾಲಿಗರ ವಲಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ

ಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರ/ರ್ತಿ ತನ್ನ ಅನುಭವ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮೂಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ/ಳೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೇ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ ಕೆದಕುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಕುತೂಹಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಥನಗಳು ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಎನ್ನಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಗತ ಚರಿತ್ರೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟೋಣಕ್ಕೆ ಆಕರವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅದು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವದ ದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿ, ಅತಿರಂಜಿತವಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನಿಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದಂಗೆಗಳು, ಗಲಭೆಗಳು, ಕೋಮು ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ಆಂತರಿಕ ಯುದ್ಧಗಳು ನಿರಂತರ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಾಹದಲ್ಲಿ ಇವರು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸ್ವೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣ ಎರಡೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆದಿವೆ. ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು 'ಚಟ್ಟಿಫಿಕೇಷನ್' ('chutinification') ಎಂದು ರುಪ್ಪಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದೊಂದು ಸಂಮಿಶ್ರ ನೆನಪುಗಳ ತಾಣವಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶವಿಭಜನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಸಹ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ವಾರಸುದಾರರು.

ಕೌದಿ ಸಂವೇದನೆ

ವಿಭಿನ್ನ ದೇಶ, ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರಹಗಾರರು ವಿದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನುಸಂಧಾನದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರಗಳು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ

ಇರುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರನ ಸಂವೇದನೆ ಕೌದಿಯಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ 'ಚಿಟ್ಟಿ' ರೂಪದ್ದು. 'ಚಿಟ್ಟಿ' ಎನ್ನುವುದು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಮಿಶ್ರ ಸಂಗೀತ (ಮೂಲತಃ ಇದು ಭಾರತೀಯ ಪದ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಮಸಾಲಾ ಮಿಶ್ರಣದ ತಿನಿಸು. ಇದನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಸಂಗೀತದ ಹೆಸರಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಅದು ಮಿಶ್ರ ಎಂತಲೇ). ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹದಗೊಂಡಿವೆ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಿಶ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ಮಿಶ್ರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಕೌದಿ ಆಕೃತಿ, ಕೌದಿ ಸಂವೇದನೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂವೇದನೆ ಎನ್ನುವುದೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಎನ್ನುವುದೇ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳುಳ್ಳ ಬರಹಗಾರರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಯಾವ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆಯೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಅಸ್ಥಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡುಗೆರೆಯ (Hyphenated identity) ಸವಾಲು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಯಾವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ಥಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲ ಅಸ್ಥಿತೆಯು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಊಹೆಯೇ ಹೊರತಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಎನ್ನಲು ಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎರಡು ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಈ ಎರಡು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಬರಹಗಾರನ ಕೆನಡಾ ಸಂವೇದನೆ ಅಥವಾ ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದೊ ಅಥವಾ ಹೋಮಿ ಭಾಭಾ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವು 'ಎಲ್ಲೂ ಸೇರದ ನಡುವಿನದು' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕೊ ಎನ್ನುವುದು

ಸಮಸ್ಯೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿರುವ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಬಹು ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತೀಯರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ಥಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೇಲಾಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ರಾಶಿ ಅದರ ಓದುಗರ ಮುಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಅನೇಕ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರಗಳೂ ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಲಸೆಗಾರರು ತಾವು ನೆಲೆಸುವ ದೇಶದ/ದೇಶಗಳ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಕಲಿತರೂ ಅದು ತದನಂತರ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒದಗುವಂತಿರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಲಿತು, ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಅವಕಾಶವುಳ್ಳ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಲವುತನದ ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ತೀರಾ ಸಹಜವಾದ ಸಂಗತಿ. ಅನೇಕ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಮೂಲದ ಕಪ್ಪು ಬರಹಗಾರರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಹೀಗೂ ಆಗಬಹುದು. ಅವರ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಕೋದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಭಾಷೆಗಳ ಅನನ್ಯತೆಯೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಓದುವ ಓದುಗರಿಗೆ ಭಾಷಿಕ ಚಲನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅವು ಹಿಡಿಯಲೆತ್ತಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಲನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಫುಲವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹುಪಾಲು ದೇಶಗಳು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಣ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರಬಲವಾದ ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಬಹುಶಃ ಈ ರೀತಿ

ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಕ್ರಮವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇವೆರಡು ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ). ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಲಬೆರಕೆಯದು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ಆಭಾಸವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಲವುತನಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಮುದಾಯ/ವ್ಯಷ್ಟಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಸಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಪದಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪಿಜನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೋಲ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಧ್ವನಿ, ಸಂರಚನಾ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಮೂಲಭಾಷೆಯ ಪದಗಳ ನುಸುಳುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷಾಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅನ್ಯಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಭಾಷೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷಿಕವಾದ ಅಸಮಾಧಾನವು ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ಹರಳುಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಭಾಷಿಕರು ಸಂಖ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಪ್ರಬಲರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗ ಭಾಷಿಕರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಕವೇದನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕರೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಐರಿಷ್ ಲೇಖಕರು ಈ ಭಾಷಿಕ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಐರಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಈ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾರವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಬಿ. ಯೇಟ್ಸ್, ಬೆಕೆಟ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಜಾಯ್ಸ್, ಸಿಂಗ್, ಡೈಲಾನ್ ಥಾಮಸ್, ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೀನಿ, ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದರೂ ಅವರ ತುಡಿತ ಐರಿಷ್ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೋಶದ ಕಡೆ. ಇದನ್ನು ಜಾಯ್ಸ್ನ ಯೂಲಿಸಿಸ್ ಮತ್ತು ಡಬ್ಲಿನರ್ಸ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಗೆಗಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿಂಗ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯೇಟ್ಸ್ ಅವನಿಗೆ ಐರಿಷ್ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದ ಒಳ ತುಡಿತವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಬರಹಗಾರರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು

ಐರಿಷ್ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದು ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕದ ಭಾಷೆಗಳ ಲೇಖಕರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತುಡಿತ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಗದ್ಯದ ಒಲವುಳ್ಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪ್ರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಲತಃ ಗದ್ಯರೂಪಿ. ಕಥನಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಗದ್ಯ ಬರಹಗಳಿಗೆ (ನಾನ್ ಫಿಕ್ಷನ್) ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಲವು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಗಳಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿಸ್ತೃತ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಗದ್ಯದ ಹರಹು ಬೇಕು. ಆತ್ಮಕಥೆ, ಪ್ರವಾಸೀ ಕಥನ, ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಥನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶೈಲಿಯ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಅದು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಥನಗಳ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿಕ್ರಂ ಸೇಠ್‌ರಂತಹ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಪದ್ಯದ ಬಳಕೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಅಥವಾ ವಲಸಿಗ ದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಿಥಿಕಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ(ಇಲ್ಲಿ ರುಷಿಯ 'ಸೆಟಾನಿಕ್ ವರ್ಸಸ್' ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆ ಕೂಡ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಲವು ದೇಶಗಳನ್ನು ಹಾದು, ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಸಮುದಾಯವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮಿಶ್ರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ತಕ್ಕನಾದ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾದ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಮೂಲದವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂತಲೆ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪಿಜನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೋಲ್‌ಗಳು ಅವರ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷಣ. ಇದು ಒಂದು ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಿಧಾನ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನಗಳು ಆದಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂತೆ ಅವನ್ನು ಹೆಣೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ತಂತ್ರಗಳಾಗಿ ಇವು ಪರಿಚಿತ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಭಿನ್ನ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಅನನ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ 'ಹೊಸದಕ್ಕೆ' ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲ; ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರಿಗೆ ಕಾತುರ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಲಿಂಗಕಾಮದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಂಗತಿ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪ್ರೇಮ ಕಥನಗಳ ಸಲ್ಲಾಪ ಬಿಟ್ಟು ಸಲಿಂಗಕಾಮದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ(ಸೇಟ್, ಮಿರೇಷಿ ಮುಂತಾದವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು). ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರೂಪಗಳಾದ ಧರ್ಮ, ಮದುವೆ, ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಟವೂ ಅವರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಜಾಗದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಡಕಾಡುತ್ತಾರೆ. ರುಷ್ಷಿಯ 'ಸೆಟಾನಿಕ್ ವರ್ಸಸ್' ಹೇಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಗುಣಗಳು

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆದಿದ್ದು ವಸಾಹತೋತ್ತರವಾದ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ವಾದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ವಾದಗಳ ಪಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು. ಭಾಭಾ, ಸ್ವೀವಾಕ್, ಗಿಲ್ರಾಯ್, ಸ್ಪುವರ್ಟಿ ಹಾಲ್ ಮುಂತಾದವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಗಳು ವಸಾಹತು ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದರೂ ಅವು ವಿಭಿನ್ನವಾದ ದೇಶಕಾಲಗಳ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವದ ವರ್ಣಸಂಕರ, ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಾದದ ಬಿಳಿಯ-ಕರಿಯ, ಆಳುವವ-ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ದ್ವಿತ್ವಗಳನ್ನು ಮೀರುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವುದು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಲನೆಯು ಸದಾ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವಂತದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವಗಳು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೊಸ

ಹೊರಳು. ಅವು ಹೊಸ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ, ಹೊಸ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಡಯಾಸ್ಪೂರಾವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಯತ್ನ. ಡಯಾಸ್ಪೂರಾಕ್ಕೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಯತ್ನ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಂರಚನೆಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಅವುಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ, ಇತಿಹಾಸದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಾದರೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಜಂಗಿರಿಕೊಂಡವರ ನೋವು, ಏಕಾಕಿತನ, ಹಪಹಪಿತನ, ಅಸ್ಥಿರ ಭಾವ ಇವು ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದೇಶಗಳು ಬದಲಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಾಲದ ಅಂತರ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಂದಿಗ್ಧವೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾದ ನಿರಂತರ ಜಂಗಮಶೀಲತೆಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ತತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ವಿಮರ್ಶಕರ/ಓದುಗರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಡಯಾಸ್ಪೂರಿಗ ಸಾಹಿತ್ಯಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊಸ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಂವೇದನೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದಾದ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಎಂಬ ಭತ್ತಿಪದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಓದುವುದು ಸವಾಲಿನ ಸಂಗತಿ.

ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಚರ್ಚೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಕೇಳಬಂದಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದವು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನೆನಪುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ಹಂಗಿದೆ. ವಲಸೆ ಬಂದವರಿಗೆ ತಾವು ಬಂದ ಜಾಗದ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಮಕಾಲೀನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವರು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಕೂಡ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ತಡವುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾದಂತೆ ಬದುಕುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದಲ್ಲಿನ ಪ್ಯಾಸ್ಪೀಶ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದ ಭಾಗವಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ.

- ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರಗಳು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ಬೇರು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಸಿ ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮರಳುವಂತವು ಎಂಬ ವಾದ ಎದ್ದಿದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರ ಅಥವಾ ಅರೇಬಿಯನ್ ನೈಟ್ಸ್ ಕಥನಗಳ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನಗಳ ಮಾದರಿ ಅವುಗಳದ್ದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಇವನ್ನು ಪುನಾ ಶೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸ ಜೀವ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಈ ವಾದದ ತಿರುಳು.
- ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಾನಪದೀಯ ಆಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದದ ಮಾಯಾವಾಸ್ತವದಂತಹ ತಂತ್ರಗಳು ಕಲ್ಪನಾ ಕಥನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬೆಸೆಯುವ ರೀತಿಯದು. ಭಾರತೀಯ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.
- ಇವು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಎನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಳು ಸಿದ್ಧಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ, ತರ್ಕದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಬರಹಗಾರರೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಿರಲೂಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ನುಸುಳಬಹುದು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ.
- ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದ ಮುಖ್ಯ ತಂತ್ರವಾದ ಮೊಸಾಯಿಕ್ ಅಥವಾ ಪ್ಯಾಸ್ಪೀಶ್ ಎನ್ನುವ ತುಂಡುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಅನುಭವಗಳ ಹರಹು ಕಾರಣವಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ರುಷ್ಟಿ ಬಳಸುವ 'ಚಟ್ಟೀಕರಣ' ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ. ಅನೇಕತೆಗಳ ಸಂಮಿಶ್ರ ರೂಪದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಳ ಧಾತು ಸತ್ಯ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತೀವ್ರತೆ ಇಂದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಭವಗಳು ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ತಾಜಾತನ ಮಾಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವವರುಂಟು. ಅದರ ಅನುಭವಗಳು ಮಿತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಸೂಚನೆಯೂ ಇದಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅನುಭವಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊರಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದ ಮೌನದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು. ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತಿಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಾಚೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ 'ಸಾಹಿತ್ಯಿಕತೆ' ಮತ್ತು 'ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತಿಯತೆ'ಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಅದು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಕರಂದ್ ಪರಾಂಜಪೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ದುರಾದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಸಾಮಾನ್ಯದರ್ಜೆಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದು ಮಹಾನ್ ಅಥವಾ ಅನನ್ಯವೆನಿಸುವಂತಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಿಂದ ಬಂದವು ಎಂದು. ಈ ಅತಿರೇಕವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಏರಬಾರದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದೆ ([www.makarand.com/acad/Interrogating Diasporic Creativity.com](http://www.makarand.com/acad/InterrogatingDiasporicCreativity.com)). ಇದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಾರಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅ) ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು-ಬಹು ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ವಿಶ್ವ ರೂಪ ಆ) ಸಂಕರ ಇ) ಆತಿಥೇಯ ದೇಶಗಳ ಅನಾದರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ) ವಿದೇಶಿ ನೆಲದ ಪರಿಸರವು ಪುನಃ ದೇಶಿ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳತ್ತ ಕಡೆ ಆಸಕ್ತವಾಗುವುದು. ಉ) ಹೊಸದರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ಊ) ವಿಧ್ವಂಸಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಋ) ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂರಚನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮೌಲ್ಯ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎ) ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು

ಒಡೆದು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಏ)ದೇಶಕಾಲಗಳ ವೈದೃಶ್ಯ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಭಾ ತರದ ಚಿಂತಕರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದವರು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೊಳಗಾದವರು, ಅಸ್ತಿತ್ವರಹಿತರು, ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು, ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡವರು ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಬೇಕಿದೆ; ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಿದೆ ಎಂಬುದು ಭಾಭಾ ಅವರ ಆಶಯ. ಅದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮನ್ನಣೆ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ದಿಗ್ಗಿಲು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುವಿಧಗಳು ಕೂದಲ ಸೀಳುಗಳಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜಾಲಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯಗಳೇನು ಅವುಗಳ ತುಡಿತಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳೇ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಕತೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಚಲಿತ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಂಡಿಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಅನ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಲೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳುವ ಪದ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವಣಿಗೆಯೇ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಕ್ ಬರವಣಿಗೆ. ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತು ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಡನಾಡುವಾಗ ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಸ್ಮಿತೆಯು ಅವರನ್ನು ದ್ವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಿಲುಕಿದರು. ಇದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಶಾಂತರಗೊಂಡು, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವ ಪೀಳಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಕಥನಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.

ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವಣಿಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತುಡಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಜೀವನಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು(ರಾಜಾರಾವ್, ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿ ತರದ ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯರು). ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವಣಿಗೆ ಸಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ನಾಡಿ ಎನ್ನಿಸಿದ' ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡವು. ದೇಶಾಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ ಬರಹಗಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೇಶಾಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯ (Expatriotic literature) ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಂದು ಸುಮಾರು 58 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು ಇವರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಅಂಶ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶಗಳಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾರತದ ಜನಪ್ರಿಯ ನುಡಿಗಟ್ಟಾದ 'ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ನೋಡಲಾಗದಷ್ಟು ಆಂತರಿಕ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದರೆ ಯಾರದು? ಮತ್ತು ಯಾರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇಳುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಓದಬೇಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದರೆ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಭಿನ್ನ ಪ್ರವಾಹವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂಡಿಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದೇಶಾಂತರಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯನ್ನೇ ಮೊದಲ ದೇಶಾಂತರಿ ಬರಹಗಾರ ಎಂದು ಕರೆದು, ಗಾಂಧೀಜಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಎಂದು ಕೆಲ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಹರೆಗಳಿವೆ ಎಂಬ ವಾದವೂ ಇದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಲೇಖಕಿಯಾದ ಇಂದು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡು, ಐರ್ಲೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕಳೆದ ಡೀನ್ ಮಹಮ್ಮದನೇ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಈ ಮೊದಲಿಗಿನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನು. ಆತನ ಪುಸ್ತಕ 'ಟ್ರಾವೆಲ್ ಆಫ್ ಡೀನ್ ಮೊಹಮ್ಮದ್' ಎನ್ನುವ ಗದ್ಯ ಬರಹ 1800ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂಬ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ(ಅಮಿತೋವ್ ಕುಮಾರ್ ಸಂ. ಅವೇ:ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ರೈಟರ್ ಆಫ್ ಎನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಟ್ರಿಯಾಟ್'(ರೋಟ್ಟೆಡ್ಡ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್)ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ). ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯೇನೇ ಇರಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಎಂಬ ಪದ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದ್ದು 2000ರದ ನಂತರ. 'ಭಾರತದ ಗಡಿಯಾಚೆ ಇರುವವರು ಆದರೆ ಸ್ವದೇಶದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವವರು' ಎಂದು ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ ನಂತರ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಅರ್ಥ, ಬಳಕೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗತೊಡಗಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಭಾರತೀಯರು ಅನ್ಯನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ಮರೆತೇಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತವರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೂ ಅವರು ಭಾರತೀಯರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟೆ? ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಜಾಗೃತಗೊಂಡವರ ಕಟ್ಟೋಣ ಎನ್ನಿಸದಿರದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಬರಹಗಾರರ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಗುಂಪು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು. ನಂತರದವರು ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಹೊರಳಿಕೊಂಡವರು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರೆನ್ನುವ ಈ ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪು ಬಹುತ್ವದ ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ವಲಸೆ ಹೋದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ನೈಪಾಲ್ ತರದ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ; ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳುವಾಗ ತಂದೆತಾಯಂದಿರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಲ್ಮಾನ್ ರುಷ್ವಿಯಂತಹ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ; ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿ ಮಗಳಾದ ಕಿರಣ್ ದೇಸಾಯಿ ತರದ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೂರಾ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ; ಕೆನಡಾ, ಕೆರಿಬಿಯನ್,

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಏಕರೂಪತೆ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ವ್ಯಾಮೋಹಿಗಳು ಒಂದು ವರ್ಗವಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿದೇಶಿ ವಲಸಿಗ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮರೆತಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಲೇಖಕ ವಿಕ್ರಂಚಂದ್ರ NRI(Non Resident Indian)ಅನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ RNI (Residents Non Indians) ಎಂದು ಕುಹಕವಾಡಿದ್ದು ಚರ್ಚೆಗೀಡಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಕರೆಯುವುದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಭಾರತೀಯತೆಯ ಪರಿಧಿಯ ಆಚೆಗೆ ಇರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಆಪಾದನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ಲೇಖಕರೇ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು, ಇನ್ನುಳಿದವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ದನಿ ಕೇಳಿಬಂದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದು ತಾವೆಂಬ ಅಹಮಿಕೆಯನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಬರಹಗಾರರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಬಿಳಿಮನುಷ್ಯನ ಹೊರೆ' (whiteman's burden) ಎಂದು ಬಿಳಿಯರು ಕರಿಯರ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ದೈವ ಹೊರಿಸಿದ ಹೊರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಾವು ಅಧಿಕೃತ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತವರು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಮುಬ್ಬನ್ನು ತೊಡೆಯುವವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 'window dressing' , 'exoticising' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದೂ ಅದು 'ಮಸಾಲಾ' ಬೆರೆಸಿದಂತಹ ಅಡುಗೆಯ ರೀತಿಯದು, ಬರಿಯ ನಾಲಗೆ ರುಚಿ, ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಳು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್, ಫಿಜಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳ ಸಂತತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಇಂದು ಯುರೋಪು, ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತರವಿದೆ. 'ಮನೆ' ಎನ್ನುವುದು ಸದಾ ಚಲಿಸುವ ವಸ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿರುವ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಲೇಖಕರಿಗೆ ನೆನಪು ಎನ್ನುವುದು ಜಂಗಮಶೀಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತದ್ದು. ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ, ಅವಿಶ್ರಾಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹುಡುಕಾಟಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಲೇಖಕರ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲಟದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಭಾವವನ್ನು ಅವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ಹೊಸ ತಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ನೈಪಾಲ್, ಶಿವನೈಪಾಲ್, ಡಾಬಿಡೀನ್, ವಸ್ತಾಂಜಿ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಆಗರವಾಗಿದ್ದು ಇವರದೇ ಆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ.

ರಾಜಾರಾವ್, ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿ, ವೇದಾ ಮೆಹ್ರಾ, ಶಾಂತಾ ರಾಮಾರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರು ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಅವರು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನತ್ತಲೇ ನೆಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ (ಆದರೆ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಏಕೆಂದರೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಧುರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದವರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆ ನೀರಧ್ ಚೌಧರಿಯಂತಹ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಂಶ). ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ಬರಹಗಾರರಾದ ರುಷ್ಪಿಯಂತವರು ಮನೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ರೀತಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹದದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಕಥೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಅವರ ಶೈಲಿ. ಈ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಹೆಚ್ಚಿನವರ ಕಥನಗಳು ನಡೆಯುವುದು ಯುರೋಪು, ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ. ಮಕರಂದ ಪರಾಂಜಪೆ ಹೇಳುವಂತೆ, 'ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಬರಹಗಾರರು ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಾರೆ'(ಟ್ರಿಪಲ್ ಆಂಬಿವೇಲೆನ್ಸ್ : ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಕೆನಡಾ ಅಂಡ್ ಸೌತ್ ಏಷ್ಯಾ ಇನ್ ದ ಡಯಾಸ್ಕೊರಿಕ್ ಇಮ್ಯಾಜಿನೇಷನ್-ಪು.252).

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಗೆ ಚಾಲನೆಗೆ ಬಂದ ವರ್ಗ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರೆಂಬ ಹೊಸ ವರ್ಗ (PIO-Persons of Indian Origin). ಇವರ

ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಂಬಂಧ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಅವರು ತಾಯ್ನಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಭಾವಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇರುವ 'ಭಾರತೀಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಐರೋಪ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿತಕರವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆನಿಸಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಇವರನ್ನು ನೊಬೆಲ್, ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಜಕಾರಣದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಯಶಸ್ಸು ಅವರ ಕೃತಿಗಳೊಳಗಿನ 'ಭಾರತ'ಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಅನೇಕರು ಕಟಕಿಯಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಬಿಂಬಿಸುವ ಭಾರತ ಅವರಂತೆ ಚಲಿಸುವ ಭಾರತ. ಇಂದು ಲಂಡನ್, ನಾಳೆ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ತಿರುಗುವ, ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಏರಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಚಲಿಸುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಅವರು ಉದ್ದೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ರಣ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೇಡದ ಸಂಗತಿ. 1990ರ ನಂತರ ಬಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವರು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸರಕು ಮೋಹ, ಭೋಗಲಾಲಸೆ, ಬೃಹತ್ತಾದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಹ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಬದುಕು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು, ಮತೀಯ ಗಲಭೆಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ರುಷಿಯ 'ಮಿಡ್ ನೈಟ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್' ಭಾರತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳ ದೇಶವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾದಂಬರಿ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಜನಾಂಗೀಯ ಕಲಹ ಮತ್ತು ಗಲಭೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿರುವ ಜಾತಿ, ಮತಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದು ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಾಂಗೀಯ ಭೇದಗಳು ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರನ್ನು ಬಾಧಿಸಿವೆ. ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿಯವರ 'ಬೈ ಬೈ ಬ್ಲಾಕ್ ಬಡ್ಸ್' ಮತ್ತು ಕಮಲಾ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಅವರ 'ದಿ ನೋವೆಲ್ ಮ್ಯಾನ್' ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆರಂಭದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ ಕಥನಗಳೆಂದು ಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯ

ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರ ಒಂಟಿತನದ ಭಾವವೂ ಸಹ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತೀ ಮುಖರ್ಜಿಯವರ 'ವೈಫ್', 'ಜಾಸ್ಟೀನ್' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಅನ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಚಿತ್ರ ಇದ್ದರೆ, ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿಯವರ 'ಫೀಸ್ಟಿಂಗ್ ಫೀಸ್ಟಿಂಗ್' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜನಾಂಗೀಯ ಅಸಹನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಿಗರನ್ನು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಉನ್ನತಿಗೇರುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರು ಹಣಕಾಸಿನ ದೃಢತೆ ಗಳಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಅಸಹನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೂ ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲೇಖಕರನ್ನು ಕಾಡುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು ನೈಪಾಲ್, ವಿಜಯ್ ಮಿಶ್ರಾ, ಸತೇಂದ್ರ ನಂದನ್, ವಸ್ತಾಂಜಿ, ಭಾರತಿ ಮುಖರ್ಜಿ ಮುಂತಾದವರ ಬರಹಗಳು ಜನಾಂಗೀಯ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನೂ ಭೇದಭಾವದ ನೀತಿಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೋಕೇಷನ್‌ಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಕೆನಡಾ, ಅಮೆರಿಕಾದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೀಗ ಹಳೆಯ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಸಬರ್ಬ್'ಗಳ ಪಾತ್ರ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯರು ಈಗ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾಲೋನಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರದೇ ಆದ 'ಉಪನಗರಗಳು' ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಮೆರಿಕಾದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನೀಗ್ರೋ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವ ಹಾಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗರಿಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಉಪನಗರಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ವಿಶೇಷಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಖುರೇಷಿಯ 'ಬುದ್ಧ ಆಫ್ ಸಬರ್ಬ್' ಕಾದಂಬರಿಯ ಉಪನಗರದ ದಟ್ಟ ವಿವರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ರುಷ್ಕಿ, ವಿಕ್ರಂ ಸೇತ್, ವಿ.ಎಸ್.ನೈಪಾಲ್, ಕಿರಣ್ ದೇಸಾಯಿ, ಅಮಿತ್ ಚೌಧರಿ, ಸುನೇತ್ರ ಗುಪ್ತಾ, ಹರಿ ಕಾರ್ಪಿ, ಶಶಿ ತರೂರ್, ಮೀರಾ ಸಾಯಲ್, ಝಂಪಾ ಲಾಹಿರಿ, ಭಾರತಿ ಮುಖರ್ಜಿ, ಅನಿತಾ ಮಣ್ಣೂರ್, ರೋಹಿಂತನ್ ಮಿಸ್ತ್ರಿ, ವಸ್ತಾಂಜಿ, ಶಿವ ನೈಪಾಲ್, ಬಿಸ್ಕೂನ್ ದತ್ತ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲಾ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಲೇಖಕರು. ಇವರಲ್ಲಿ ರುಷ್ಕಿ, ಕಿರಣ್ ದೇಸಾಯಿ,

ಅರವಿಂದ ಅಡಿಗ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಗೌರವ ದೊರೆತಿದೆ. ನೈಪಾಲ್‌ರಿಗಂತೂ ನೊಬೆಲ್ ಗೌರವವೇ ದೊರೆತಿದೆ. ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಈ ಮಿಂಚುಗಳು ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದು ಗುಲಾಮರು, ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ವಲಸೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು 'ಹಾರ್ಟ್ ಆಫ್ ಡಾರ್ಕ್‌ನೆಸ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಸತ್ವವಿರುವುದು ಅದರ ವಲಸೆಯ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಅಲ್ಲಿನ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯ. ಅವರ ಅನುಭವಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಲಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. ದೇಶವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದಂತಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬರೆಯುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ನೆನಪುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬೆಸುಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಬಂದ ವಲಸಿಗರು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ವಲಸೆಯನ್ನು ಕೆನಡಾ, ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರಂತೆ ಹೊಸ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪುಳಕ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜಾಗದ ಭಯ ಇವು ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಮತ್ತೆ ಸರಳವಾದ ಭಾವಗಳಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿ ಪಡೆದ ಸಂದಿಗ್ಧಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂವೇದನೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅನುಭವಗಳತ್ತಲೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊರಳುತ್ತದೆ, ನೋವಿನ ಹಲ್ಲಿನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ನಾಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊರಳುವಂತೆ. ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳು.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ನೊಬೆಲ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದ ಗೌರವವೂ ಹೌದು. ನೈಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್ ಕಾಟ್ ಇಬ್ಬರೂ ನೊಬೆಲ್ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಆಸಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪುಟ್ಟ ದ್ವೀಪ ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಬರಹಗಾರರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಕೆಲವು ದ್ವೀಪ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್

ದ್ವೀಪಗಳನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ದ್ವೀಪಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರು, ಡಚ್ಚರು, ಫ್ರೆಂಚರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರ ಮಧ್ಯೆ ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಅದರಂತೆ ಅದರ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೂ ಸಹ ಬಹುತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರನ್ನು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷರು. ಬಾರ್ಬಡಾ, ಅರುಬಾ, ಬಾರ್ಬಡೋಸ್, ಗಯಾನಾ, ಜಮೈಕಾ, ಮಾಂಟ್ ಸೆರ್ರಾಟ್, ಟೊಬಾಗೊ, ಸುರಿನೇಮ್, ಅಂಟಿಗುವಾ, ಕಿಟ್ ಮತ್ತು ನೇವಿಸ್, ಗ್ರೇನೇಡ್ಸ್, ವರ್ಜಿನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ. 1940-50ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸತೊಡಗಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಬರಹಗಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಪರಿಪಾಠ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಬಿಬಿಸಿ ಈ ಮುಂಚೆ 'ಕೆರಿಬಿಯನ್ ವಾಯ್ಸ್' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತ್ತು. ಇದು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಲೇಖಕರನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮುಂದೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಬರಹಗಾರರು ಬರತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರ ದಟ್ಟಣೆಯು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಕೊರಿಗರ ತುಡಿತ ಕೂಡ ಬ್ರಿಟನ್ ಅಥವಾ ಕೆನಡಾಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಬೇಕೆಂದಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರ ಅಸ್ಮಿತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಡಕಿನದಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ವೆಸ್ಟ್‌ಇಂಡಿಯನ್ ಗುಂಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ. ಬ್ರಿಟನ್ನಿಗೆ ಬರುವ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಒಳಗೊಳಗೇ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತರತೊಡಗಿತು. ಅದರಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರ ಅಸ್ಮಿತೆ ಇನ್ನೂ ತೊಡಕಿನದಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ನೊಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಪುವರ್ಟ ಹಾಲ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಬಿಳಿಯ-ಕರಿಯ, ಕೇಂದ್ರ-ಅಂಚುಗಳ ದ್ವಿತ್ವ ಬಹುತೇಕ ನಿಷ್ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಯುರೋಪು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಮೆರಿಕಾ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಸಂಕರಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮೂಲ ಎನ್ನುವುದು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಲ್ ಈ ಸಂಬಂಧ ಮೂರು ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅವುಗಳು ಹೀಗಿವೆ: ಅ) ಆಫ್ರಿಕನ್-ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ನೆನಪುಗಳು, ಆಫ್ರಿಕಾ ಪರಂಪರೆ, ಚರಿತ್ರೆಯ ಹಕ್ಕು ಇತ್ಯಾದಿ ಆ) ಯುರೋಪಿಯನ್-ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಕಥನಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು 'ಅನ್ಯ' ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತದ್ದು. ಇ)ಹೊಸ ಜಗತ್ತು-ಜಗತ್ತಿನ ಹತ್ತಾರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ತಾಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಚರಿತ್ರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ಅಸ್ಥಿರವಾದವು. ಆದರೆ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗದ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಹಾಲ್. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ, ಅನೇಕ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪ ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ನೆಲಸಿಗರೂ ಸಹ ಅನೇಕ. ಅವರ ಭಾಷೆಗಳೂ ಅನೇಕ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಮಿಳಿತಗೊಂಡ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಫ್ರೆಂಚ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಡಚ್, ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್, ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇವರ ವಸಾಹತು ಪ್ರಚೇಗಳಾದ ಏಷ್ಯನ್ನರ ಭಾಷೆಗಳೂ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯ ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಗಳೂ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಈ ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ತಂತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಮೈಕಾ, ಬೆಲಿಜಿಯನ್, ಟೊಂಗೋ, ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೇಬಲಿನಡಿ ಅದನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದು ಸಂದಿಗ್ಧ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಎಳೆಗಳು ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಸೇರುವಿಕೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಅನುಕೂಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿರುವ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೇಂಟ್ ಲೂಷಿಯಾ-ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್ಕಾಟ್, ನೈಪಾಲ್-ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ಬ್ರಾತ್ ವೈಟ್-ಬಾರ್ಬಡೋಸ್, ಬೆನಿಟ್ಟಿ ರೋಸೋ-ಕ್ಯೂಬಾ, ಸಿರಲ್ ಡೇಬಿಡೀನ್-ಗಯಾನಾ, ಮೆರ್ವಿನ್ ಮೊರಿಸ್-ಜಮೈಕಾ, ಅಯ್ಮೆ ಸೀಸರ್-ಮಾರ್ಟಿನಿಕ್, ಜೋಸ್ ಲೂಸ್ ವೆಗಾ-ಪ್ಯೂರಿಟೊ

ರಿಕೊ, ಕಾರ್ಟೊಲ್ ಫಿಲಿಪ್ಸ್-ಸೇಂಟ್ ಕೀಟ್ಸ್ ಹೀಗೆ. ಅಂದರೆ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಈ ತೆರನಾದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾದುದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರ ಕೆನಡಾ, ಅಮೆರಿಕಾಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ತಲೆಮಾರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿದಾನ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಮೂಲದವರು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಿರಲಿಗಾಗಲಿವೆಂದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಗೂಗಿ ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಇತರ ಕಷ್ಟ ಬರಹಗಾರರ ಆಕ್ರೋಶ ಎಂತಹುದು ಎಂದು ಕಷ್ಟ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಿರಲಿಗಾಗಲಿ ಸಂಕಥನದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಕೂರಿಗರಾದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿಲುವು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾತ್‌ವೈಟ್ ಎಂಬ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಲೇಖಕಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮ 'ದೇಶದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. 'ಇದು ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದು ಆಳರಸರ ಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ತಂದ ಗುಲಾಮರ/ಆಳುಗಳ ಭಾಷೆ' ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ತುಂಬ ಪಲ್ಲಟಗಳಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಅದರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷಿಕ ಚಲನೆಗಳಂತೆ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಸಂಚಲನವೂ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಒಂದು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞಾಪವಾದ ಸಂಕೇತ, ವಸ್ತು. ಈ.ಆರ್.ಕೊಲ್ಡಾರ್ಡ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ನೀಗ್ರೋಗಳು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ಖಂಡಾಂತರಗೊಂಡು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ತಾಯ್ನಾಡಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ 'ಕಲ್ಪಿತ ಆಫ್ರಿಕಾ ನಾಡಿನ' ಚಿತ್ರವೊಂದು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹೀವಿರೋಧಿ ನಿಲುವುಗಳುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಸಮುದಾಯದ ತನಕ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿರುವ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅವು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಸುಂದರ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೂಡ ಅವರ ಬರಹಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ (www.jstor.org/pss/40652726).

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕರಿಯರು ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ನರ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ನರ/ಭಾರತೀಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೆನಡಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದ ಕಪ್ಪು ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಪ್ಪು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಭಾಗವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕಪ್ಪು ಬರಹಗಾರರು ಆಫ್ರಿಕಾ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಬಿಳಿಯರ ವಿರುದ್ಧ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಸಹನೆಗಳಿವೆ. ತಮ್ಮ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಿಲುವಿದೆ. ಜಮೈಕಾ ಕಿನ್‌ಕೇಯ್ಡ್ ತಾನು ತುಂಬಾ ಕೋಪಿಷ್ಠ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಏಕೆಂದರೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಸಿ.ಎಲ್.ಆರ್.ಜೇಮ್ಸ್ ತರಹ ರಾಜಕೀಯ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಘಟಕರು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ದನಿಗಳಿಂದ ರೂಪಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರದು ದುಗುಡ ಮತ್ತು ಆಹ್ಲಾದ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯದನಿ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರಹಗಾರರು ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್, ಏಯ್ವಿ ಸೀಸರ್, ಕಾಮೌ ಬ್ರಾತ್‌ವೈಟ್, ಸ್ಪೀವರ್ಡ್ ಬ್ರೌನ್, ಕ್ಲಾಮೆ ಡಾವೇಜ್, ವಿಲ್ಸನ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್, ಕೆಂಡಲ್ ಹಿಪ್ಪೆಲ್ಟೈಟ್, ಲೂಯಿ ಜೇಮ್ಸ್, ಜಾರ್ಜ್ ಲಾಮಿಂಗ್, ಇಯಾನ್ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್, ಮಾರ್ಕ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ವೈಟ್, ಆಸ್ಪೀನ್ ಕ್ಲಾರ್ಕ್, ರೋಸಾ ಗ್ರೈ, ಸಿ.ಎಲ್.ಆರ್.ಜೇಮ್ಸ್, ಆನಾ ಲಿಡಿಯಾ ವೇಗಾ, ಜಮೈಕಾ ಕಿನ್‌ಕೇಯ್ಡ್, ರೋಜರ್ ಮೇಯ್ಸ್ ಮುಂತಾದವರು ಮೊದಲ ಸಾಲಿನ ಬರಹಗಾರರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅಯ್ವಿ ಸೀಸರ್ ನೆಗ್ರಿಟ್ಯೂಡ್ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆಸಿದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಿಕ ಬರಹಗಾರ. ಇವನ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡ ಭಾಷೆ. ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್ ನಾಟಕವನ್ನು ತಿರುಚಿ ಬರೆದು ಕ್ಯಾಲಿಬನ್ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ವಸಾಹತು ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೊಳಗಾದವನೆಂದು ಈ ಲೇಖಕ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಬರಹಗಳು ಮುಂದೆ ಫ್ಯಾನನ್‌ಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು.

ಸಿ.ಎಲ್.ಆರ್.ಜೇಮ್ಸ್ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟಕ ಮತ್ತು ಚಿಂತಕ. ಅವನು ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ. ಅರ್ಲ್ ಲವ್‌ಲೇಸ್ ಇತರರಂತೆ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್‌ನಲ್ಲೇ ನೆಲೆ ನಿಂತ ಲೇಖಕ. ಇವನು ಚರಿತ್ರೆ ಆಧಾರಿತ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮಿಥಿಕಗಳನ್ನು ಪುನಾ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ದೇಶಿ ಸಮಾಜದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಇವನದು. ಹೀಗೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನನ್ಯವೆನ್ನಿಸುವ ರೀತಿಯದು. ಅದನ್ನು ಕುರಿತೇ ಒಂದು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ.

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ— ಭಾರತೀಯ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೆ ಕಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಇರುವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ತಾವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದವರೋ ಅಷ್ಟೇ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ಕೂಡ ಎಂಬ ಅರಿವು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಸವಾಲನ್ನು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಸಣ್ಣ ಸಮುದಾಯವಾದರೂ ನಮಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ Indo Caribbean Organization (ICO) ಕೂಡ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರಿಯರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇಶೀಯರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದೆ (www.guyanajournal.com/icw.html). ಈ ದೆಸೆಯಿಂದ ಭಾರತೀಯರು, ಚೀನೀಯರು, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳ ಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಕೂಗು ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರ ಕೊರಗು ನಿರಾಧಾರ ಎನ್ನಿಸುವಂತೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗು ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕೆರಿಬಿಯಾ ನಾಡನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ವಿ.ಎಸ್. ನೈಪಾಲ್, ಡ್ಯಾಬೀಡೀನ್ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಮಾನ್ಯತೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಇತರೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸ್ಥಳೀಕರೇ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಹೊಸ

ಓದುಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ, ಓದುಗರ ಜಾಲಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಪ್ರಕಾಶನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅಂತರ್‌ಜಾಲಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದು. ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮಾತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತೀಯರು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಾದ ಗಯಾನ(ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಯಾನ), ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಮತ್ತು ಸುರಿನೇಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ (ವಿ.ಎಸ್. ನೈಪಾಲ್ ಮೂಲತಃ ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್‌ಗೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂಬುದನ್ನಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು). ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಮತ್ತು ಟೊಬೊಗೊದಿಂದ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಬರಹಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದು. ಹಾರ್ನಾ ಆಲಿ, ಬಾಲ್ಡಿಯೊ ಸಿಂಗ್, ಭಾಗೀರಥೀ, ಬಿಶುನಾಥ್, ನೀಲ್ ಬಿಸ್ಸನ್ ದತ್ತ, ಬಿಸ್ಸನ್ ದಯಾಲ್, ಬೂಧೂರಾಮ್, ಪಿ.ಜೆ.ಬೂಧೂ, ಜಾನೆಟ್ ಜಗನ್, ಬಾಲಕಿರಣ್ ಹೀಗೆ ಯಾದಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಇವರ ಒಲವು ಗದ್ಯದತ್ತ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಮುಖ್ಯ ಗದ್ಯ ಲೇಖಕರೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೈಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ನೊಬೆಲ್ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕೊಡುಗೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನೋಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.

ನೈಪಾಲ್ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತ. ನಿರಂತರ ವಲಸಿಗರಾದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನೈಪಾಲ್‌ರ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೊಲಾಜ್ ಇದೆ. ನೈಪಾಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಬಲಿಪಶುವಾಗುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು. ನೈಪಾಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಯಾಮ ಇತರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕ್ರಾಂತಿ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಗೆರಿಲ್ಲಾ, ಭ್ರಷ್ಟ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೈಪಾಲ್ ಬರೆಯುವಾಗ ವ್ಯಗ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡುಗೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ ನೈಪಾಲ್‌ಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಪದ ಎಂದರೆ ಅಲರ್ಜಿ. ಅಲೆಮಾರಿತನದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಅವರ 'ಎ ಹೌಸ್ ಫಾರ್ ಮಿ.ಬಿಸ್ಸಾಸ್' ಕಾದಂಬರಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿ.

ನೈಪಾಲ್ ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಗದ್ಯ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಅವರ ಪ್ರವಾಸಿ ಕಥನಗಳು ಭಾರತವನ್ನು ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗ ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ನೈಪಾಲ್‌ರ ಮಸಾಲೆ ಹಚ್ಚಿದಂತಹ ಮಾತುಗಳಿಗೆ

ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಅವರು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಪರವಾಗಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನೈಪಾಲ್ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ತಿದ್ದು, ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದು, ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬಗ್ಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಾರಣದಿಂದ ಇರಬಹುದೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನೈಪಾಲ್ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಳಿವು ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ.

ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಕಷ್ಟ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗ ಲೇಖಕ. ವಾಲ್ ಕಾಟ್ ತನ್ನ ಸ್ಥಳವಾದ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಅನ್ನು ವಸಾಹತು ಜಾಗ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಜಾಗ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೊಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ಭಾಷಣ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿ ತೆಗೆದಂತಿದೆ. 'ಒಂದು ಹೂದಾನಿಯನ್ನು ಒಡೆದರೆ ಅದರ ಚೂರುಗಳು ಅದರ ಮೂಲ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ನೀವು ಬೆಸೆದರೂ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಬಿಳಿ ಕಲೆ ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೂದಾನಿಯ ಮುರಿದ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ತುಂಬ ನೋವಿನ ಕೆಲಸ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಚೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಮೂಲ ಆಕೃತಿಗಿಂತ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಆಕೃತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನ್ನೇ ಮೂಲ ಆಕೃತಿ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ' (1992, ನೊಬೆಲ್ ಭಾಷಣ, ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್). 'ನಾನು ಎರಡು ರಕ್ತಗಳಿಂದ ವಿಷವಾಗಿದ್ದೇನೆ/ ಎಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಲಿ ಹೇಳಿ ರಕ್ತನಾಳವನ್ನೆ?' (ಎ ಫಾರ್ ಕ್ರೈ ಫುಂ ಆಫ್ರಿಕಾ) ಎಂದು ಪದ್ಯ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ ವಾಲ್ ಕಾಟ್. ಇಷ್ಟಾದರೂ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ತನ್ನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ನಿರಾಶನಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ತನಗೆ ಮತ್ತು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶವೂ ಹೌದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಖ್ಯಾತನಾದ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

ಕೆನೆಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕೆನಡಾ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೇಶ. ಇಂದು ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನಾಂಗೀಯ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಬಹುಭಾಷಿಕ ದೇಶ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆನೆಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಭಾ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳೆಂದರೆ ಅನುಕರಣೆ, ಸಂಮಿಶ್ರಣ

ಮತ್ತು ಬಹುಭಾಷೀಯತೆ. ಇವುಗಳು ಡಯಾಸ್ಕೋರಾಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದ ನೀಡುವಂತಹ ಅಂಶಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ. ಕೆನಡಾ ಒಂದು ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ದೇಶ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತಕರು ಕೆನಡಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳನ್ನು ವಸಾಹತುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳ ಮಾತೃ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯುರೋಪಿನದಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಟಿಸಿಲುಗಳು ಈ ದೇಶಗಳು ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷೇತರ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚೇತರ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ನೆಲಮೂಲಿಗರು ನಿಜವಾದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಕೆನಡಾ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಜಾಗ, ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಂತೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಕೆನಡಾ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಂದು ಕೆನಡಾಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶ ಅದರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಾಜದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವಂತಿದೆ.

ಕೆನಡಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಮಿತೆ ನಿರ್ಮಾಣವು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ, ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿಯೂ 'ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬರುವುದಾದರೂ ಅದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಬಿಳಿಯರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರವಾಹ ಎಂದೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆನಡಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯು ಒಂದು ಊಸರವಳ್ಳಿ ಅಸ್ಮಿತೆ ಎಂದು ಯಾನ್ ಮಾಟೀಲ್ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದು ಕೆನಡಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ 'ಗಡಿನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೆನಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸದಾ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಗ, ಜಾತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಗಡಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ

ಇರುತ್ತದೆ. ಐಗೋರ್ ಮಾವೆರ್ ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಕೆನಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕೆಡವುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸದಾ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಮಸಕಾಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ (New Diasporic Literature in a Post-ethnic Transcultural Canada-Igor Maver).

1990ರ ಈಚೆಗೆ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಣಭೇದದ ನೇರ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ವಲಸೆಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಉಮಾ ಪರಮೇಶ್ವರನ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಮಕರಂದ ಪರಾಂಜಪೆ, [http://www.makarand.com/acad/Interrogating Diasporic Creativity.htm](http://www.makarand.com/acad/Interrogating%20Diasporic%20Creativity.htm)).

ಕೆನಡಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಂತೆ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಕರಿಯರೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ (ಬಿಸ್ಕೂನ್ ದತ್ತ, ಆಪ್ಲಿನ್ ಕ್ಲಾರ್ಕ್, ಡಯೋನಿ ಬ್ರಾಂಡ್, ಆಲಿವ್ ಸೀನಿಯರ್, ವಸ್ಕಾಂಜಿ, ರಮಾಬಾಯಿ, ಗೂಲ್, ಸ್ಯಾಮ್ ಸಲ್ವಾನ್, ಫರೀದಾ, ಹಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಸನ್ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು). ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ನರು ಎರಡೆರಡು ವಲಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದವರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ಥಿತೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಕರಿಯರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರು ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಬಂದ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದೇಶಸ್ಥರು ವಲಸೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅನುಭವಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ಇವರನ್ನು ಮೊದಲ ಹಂತದ ವಲಸೆಗಾರರ ತಂಡ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವರ ಕಾಲದ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಆನಂತರ ಬಂದವರಿಗೆ ನೇರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಲಸಿಗರ ವಲಸೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಬಹುತೇಕ ಸ್ವಂತ ಆಯ್ಕೆ. ಇವರ ವಲಸೆಯ ಕಾರಣಗಳು ವೃತ್ತಿಯ, ಕೌಶಲದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದ ಕಾರಣ ಅವರ ಅನುಭವ ಜಗತ್ತೇ ಬೇರೆ. ಅವರ ಕಾಲದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಿತಾ

ಬದಾಮಿ, ಉಮಾ ಪರಮೇಶ್ವರನ್, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಿಲ್, ಭಾರತಿ ಮುಖರ್ಜಿ, ರೋಹಿಂತನ್ ಮಿಸ್ತ್ರೀ ಈ ಮುಂತಾದ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಹಳೆಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಬರಹಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪಲ್ಲಟ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ನ್ಯಾಲೊ ಹಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಸನ್ ಸಂಕರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಸಂಕರವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿರುವ ಅನೇಕ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಬರಹಗಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ರೀತಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ, ಸಂಕರಗಳ ಬಳಕೆ ಕೆನಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿವೆ. ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷಿಕರು ಕೆನಡಾದ ಪಂಜಾಬಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಭಾಷೆ ಕೆನಡಾ ಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಪಡೆದ ತವರು ಭಾಷೆ ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ.

ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಕಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ(ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸಿಖ್, ತಮಿಳು, ಬಂಗಾಲಿ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾಗಳಿವೆ), ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ವಿಭಿನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆ/ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆನಡಾ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಕೋರಾ ಬರಹಗಾರರೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲ. ಇತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಅದರಲ್ಲೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಜಾಬಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೇ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಕೆನಡಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಇವರ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳೂ ಸಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತವು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆಯ್ಕೆ ಕೆನಡಾದ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರಿವು ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನೂ ಉಪನಗರಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆನಡಾದ ನೆಲ ಅವಕಾಶವಿತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಹುತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೈಗೂಡಿರುವ ಕೆನಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ತೀವ್ರವಾದ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ಸಹ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು 'ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ ಅಸ್ಥಿತೆ' ಎಂದು ಫಿಶ್ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಕ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಸರ್ಕಾರವೇ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೃಪಾಪೋಷಿತ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೇಲ್ವದರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವಂತದ್ದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುವ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಸರ ಕೆನಡಾದ ಪಾಲಿನ ಸವಾಲು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆನಡಾದ ತುಂಡುತುಂಡಾದ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಬಿಸ್ಕೂನ್ ದತ್ತ್ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆನಡಿಯನ್ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೆನಡಿಯನ್ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸ್ಥಿತೆಗೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೀತಿಯೇ ತೊಡಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಏಕತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಳುಹೋಳಾಗಿ ಹೋಗುವ ಅಪಾಯವಂತೂ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ದತ್ತ್. ಕೆನಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಅನನ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವವಾದ ಹೆಮ್ಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಬರೆಯುವುದು ಇದೀಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಲಸಿಗರ ಅನುಭವಗಳು ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಮಾಗಿದರೂ ಅವರಿಂದ ವಲಸೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಒತ್ತಡ ಅವರನ್ನು ಅದನ್ನೇ ಬರೆಯುವ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಾದ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರ ಕತೆಯು ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಅವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಕೆನಡಾದ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎನ್ನಿಸುವ ಒಂದು ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ 'ಕಲ್ಪಿತ ಸಮುದಾಯ'ದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಹೊರತು (ರುಷಿ ಹೇಳುವಂತೆ) ಕಲ್ಪನೆಯ ತಾಯ್ನಾಡಿನದಲ್ಲ. (Canadian Literature Today-R.K.Dhavan).

ಬಹುತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪಾರಸ್ಪರಿಕ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ತೂಗುಕತ್ತಿ ಕೆನಡಾ ಡಯಾಸ್ಕೋರಿಗರ ಮೇಲೆ ತೂಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ ಎಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಜನರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಚಲಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಧ್ಯತೆ

ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ಇರುವ ಮೂರನೇ ನಾಲ್ಕನೇ ಜಾಗಗಳು

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲೋ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೋ ನಡೆಯುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನಾವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಅದು ಇರುವ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕಸಿ ಮಾಡಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ವವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದೊಡನೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವರ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಿವೆ. ಇಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಭಾರತೀಯರ ವಲಸೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾಲೂ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅನುಭವಗಳು ಭಾರತೀಯ-ಕನ್ನಡಿಗ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿದೇಶಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವವು ಕೂಡುಗೆರೆಯನ್ನು (ಭಾರತೀಯ-ಕನ್ನಡಿಗ-ವಿದೇಶಿ ಎಂಬ Hyphenated Identity) ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು? ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹೊರನಾಡುಗಳೆಂದರೆ ವಿದೇಶಗಳೆಂದು ಮಾತ್ರ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಆಂತರಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಂಶಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಬಹುಭಾಷಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುವಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ದತ್ತವಾದ ಹಕ್ಕಿನ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಹುದಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನ್ಯ ಧರ್ಮೀಯ, ಅನ್ಯ ಜಾತೀಯ ಸಮಾಜಗಳ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆ, ಮತಾಂತರಗಳು ಕೂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತರ್ ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳು, ಮತಾಂತರದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಮುದಾಯಗಳು/ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಹರೆಯನ್ನು ದ್ವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಘೋಷವಾಕ್ಯವಾದ 'ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಎನ್ನುವುದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಂಶಗಳೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಇವುಗಳೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸಂಕರ, ಮಿಶ್ರಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವೆಂಬಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ/ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರವೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ಯಾಧಾರಿತ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಮತಾಂತರಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಯಾವುದನ್ನೂ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದಿಗ್ಧ.(ಅರುಂಧತಿ ರಾಯ್ ಬಂಗಾಳಿ ತಂದೆ ಮಲೆಯಾಳಿ ತಾಯಿಯ ಮಗಳಾಗಿ ಎರಡೂ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ವಾರಸುದಾರರು. ಆ ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯ ಪಾಲನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು). ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬರುವ ಅವಕಾಶ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಎರಡೂ ಜಾತಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಏನೂ ಸಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು.

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಮತ್ತು ನಡೆಗಳು ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಎಷ್ಟೋ ಮೊದಲೇ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪಂಪನ 'ಮುನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ' ಎನ್ನುವ ಆ ಮೂಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಮತಾಂತರಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳು, ಭಾಷಿಕ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಪರಿಸರಗಳುಳ್ಳ ಗಡಿಭಾಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸಹಜವೆನ್ನುವಂತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ, ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ, ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಸಣ್ಣ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಈಚೆಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡು ವಿವೇಕ ರೈ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿವೇಕ ರೈ ಹೇಳುವಂತೆ, 'ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಆ ಭಾಷೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎಂಬುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವ ಜನ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದು. ಈಗ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕಾ, ಸಿಂಗಾಪುರ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳಿವೆ. ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಿಲ್ಲ. ..ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನಗಣತಿಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ(ಪುನರಾವಲೋಕನ 2011, ಪು.428).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ, ವಸಾಹತು ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದ ವಲಸೆಗಳೆಂಬ ಕಾಲಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಪುನರಾವಲೋಕನ, ಪು. 493). ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಆಧಾರ. ಅನೇಕ ಭಾಷಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಸೆಗಳು, ಮತಾಂತರಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದು ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ತೀರಾ ಹೊಸತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಜೈನಮುನಿಗಳು ಪ್ರಾಕೃತದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಪುನಃ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಡನಾಟವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಜೊತೆಗೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕಾಲವು ಕನ್ನಡದ ವಿಸಿಬಲ್ ಆದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಕ್ ಕಾಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಚಟವಟಿಕೆಗಳು ಜೋರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಾವೀಗ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕೆ ಎನ್ನುವುದು. ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ತೋರಿಸಬಹುದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ: ಅ)ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆ ಆ)ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆ ಇ) ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆ. ಅವನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆ

ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಭಾಷೆ. ಅದೊಂದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆ ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ. ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕವೆನ್ನುವುದು ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿ ಬರುವಂತದ್ದು. ಅದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯದ ಸಂದರ್ಭವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯದೇಶದವರು ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೊರ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಎರಡೂ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಭಾಷಿಕ ವಲಸೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದು ಭಾರತಾದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದಾವೆ. ಈ ವಲಸೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭವಲ್ಲದೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗಡಿಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಭಾಷಾ ಗಡಿಗಳು ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಗಳಂತೆ ದ್ರವೀಕರಣಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈಗಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವುದು, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದವರು ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ವಲಸೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವುದು ಜಾಗತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಣ್ಣದಾದ ಬಿಂಬ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಂಬಲ, ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ಇರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ನೆಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅ) ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗ ವಲಸಿಗರು ಆ) ಹೊರರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗ ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ಇ) ಅನ್ಯ ರಾಜ್ಯ/ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ವಲಸಿಗರು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳು ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ತುಂಬಿರುವಂತವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಲಸೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಆದವು ಎಂದು ಸಹ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗ ವಲಸೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ಕಡಲ ನಂಟಿನಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡ ವಲಸೆಗಳು ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ, ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ತನಕ ತಮ್ಮ ವಲಸೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರಾವಳಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಸ್ಥಳಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯೇ ವಲಸೆ. ಹತ್ತು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ಮನೆಯವರಾದರೂ ಇತರೆಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಲಸೆಗಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು, ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಉಡುಪಿ ಹೋಟೆಲ್ಲುಗಳ ಉಪಾಹಾರ ಗೃಹಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉದ್ಯಮ, ಬಂಟರ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತ

ವಲಸಿಗರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರುಗಳು ಹೋದಲೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಇವರು ತೋರುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರ ಉಪಭಾಷೆಗಳಾದ ತುಳು ಹಾಗೂ ಕೊಂಕಣಿಗಳನ್ನು ಒಳಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಪೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿದ್ದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಭಾಷಿಕರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ತಾಯ್ನಾಡು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಭಾಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಭಾವನೆ. ಹೊರನಾಡಿಗರಾದ ಇವರು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿಂತೂ ಅಂತೆಯೇ ಬಹು ಹಂಬಲದಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡು ಎನ್ನುವುದು ಕಾಡುವ ಸಂವೇದನೆ. ಇಂದಿಗೂ ನಿಯಮಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನತ್ತ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸುವುದು ಇವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಲಸೆಗೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು ಸೀಮೆಗಳೆಂದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಿಜಾಪುರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಂತಹ ಸೀಮೆಗಳು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ವಲಸೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬರ, ಪ್ರವಾಹಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಭಾಗದ ವಲಸೆಗಳು(ಗುಳೆ ಹೋಗುವುದು) ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾರುವಂತಹ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಭಾಗದ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರು, ವೇಶ್ಯೆಯರು, ಮನೆಗೆಲಸದವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಭಾಗಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಆಡುವ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಲಸೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಹುಭಾಷಿಕರೂ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಭಾಷಿಕ ಸಂಕರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಾವಾಗಿ ಹೊರಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುವ ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಡಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಟುವುದು ಇವರಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸಂಗತಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಸಹ ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದ

ಗಡಿದಾಟಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುವಿಕೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಮನೆಮಾತುಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊಡವ, ಬ್ಯಾರಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಆ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡದೊಡನೆ ಒಡನಾಡುವುದೇ ಒಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದಂತೆ. ಈ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕನ್ನಡದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯದೇ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯ ಭಾವ, ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನ ಇವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜಪಾನ್, ಕೆನಡಾ, ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ವಲಸಿಗರಾಗಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವಂತವರು. ಇವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆ ಒಳನಾಡಿನವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಅವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇತರೆ ಭಾಷಿಕರನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯ್ನುಡಿನ ಅಭಿಮಾನ, ತಹತಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳು ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದನಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರನಾಡಿನ ತಮಿಳರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಾಸಹೋದರತೆಯನ್ನು ನಾನಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿಗಳು, ತಮಿಳರು, ಮಲಯಾಳಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೇರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರದೇ ಆದ ಸಂಘಗಳು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಬಿರುಕುಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ.

ಹೀಗೆ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಇವರಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಾಂಛೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಈಡಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರ, ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ತೋರಿಬರಬಹುದು. ಇವನ್ನು ಅವರು ತನ್ನಂತಾನೆ ಪರಿಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳಾಗುವುದು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ. ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವದಂತೆ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡು, ತಾಯ್ನಾಡಿಯ ಹಂಬಲ ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡು ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿ, ತಾಯ್ನಾಡಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರದ ಭಾವುಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ(ಅಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರ ದೂರವಾಗಿ) ಉಳಿಯಬಹುದು. ಚೆನ್ನೈ, ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮುಂಬೈನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ವಾಸಂತಿ ಪಡುಕೋಣೆ ಅವರು ಸ್ವತಃ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲೇಖನಿಯಾದರೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಮರಾಠಿ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭಾವುಕ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿ ಪೂರೈಸುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯರಾದ ಶಿಲ್ಪಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈ, ಸುನಿಲ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇವರು ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ವಲಸಿಗ ಕುಡಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ ಮತ್ತು ನಾಡು ದೂರದ, ಮನದಾಳದಲ್ಲೆಲ್ಲೊ ಮರೆತ ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾತಾಗಿ ತುಳು ಅಥವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ವ್ಯವಹಾರದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಾಗ ರಾಜಕೀಕರಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮನೆಮಾತಾದ ತುಳು/ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾತುಗಳು ತಮ್ಮ

ತಲೆಮಾರಿನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ದಾಟಿಬರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ದಾಟುವಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಹಿರೀಕರು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ದಾಟುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಹರೆಯನ್ನಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಿಂದ ಹೋದವರೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಉಂಟಾಗಲು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಕಾರಣ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರ ಪ್ರವೇಶ ನಡೆದಿದೆ. ದಿವಾನರ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ತಮಿಳರು, ಬಾಂಬೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ನಿಜಾಮರ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶಾಡಳಿತಗಳು ವಲಸೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತವು. ಇವು ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ, ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ದತ್ತವಾದ ವಲಸೆಯ ಹಕ್ಕು ಅಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಬರುವ ಜನ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಅನ್ಯಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ವಿನ್ಯಾಸ ತಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾಲೋನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತವೆ. ಈ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ತೊಡಕಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತಾರೂಢ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಜುಗರ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಭಾಷಿಕ ಗಲಭೆಗಳು, ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವೆನಿಸಿವೆ. ಇವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಆತಂಕಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಏಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಢತೆಗಳು ಇತರ ರಾಜ್ಯದವರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗ ಬಂಟರು ಅಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮುಜುಗರ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಮರಾಠಿಗರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು

ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪ್ರಜೆಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮರಾಠಿ ಜನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮುಂಬೈ ನಗರದ ಪರಿಸರ ಕನ್ನಡಿಗರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರವಾಹ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ತಾರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಹೋದರೆ ಅವಳು ಮರಾಠಿ ಜನರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಂತೆ ಎಂದು ಬಾಳಾಠಾಕ್ರೆ ಬರೆದರು. ಅಂದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೇಗಾದರೊಮ್ಮೆ ಇಣುಕುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಐಶ್ವರ್ಯ ರೈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲು ಎನಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದ, ಜಾತಿಯ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವ ಲೇಖಕಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಪ್ರಾಯಶಃ ತನ್ನ ಅನ್ಯತೆಯ ಅನ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಪಿಜಿನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೋಲುಗಳ ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಒದಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವನೂರು ತಮ್ಮ ಚಾಮರಾಜನಗರದ ದಲಿತ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಾಗ ಅದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ. ಆನಂತರ ಬಂಡಾಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಾರು, ಪ್ರದೇಶವಾರು ಉಪನಾಮಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಭಾಗ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರು ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು. ಅವರ ಮೂಲದ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. (ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ಲೇಖಕನೂ ವಿಕಸಿತವಾಗಲಾರ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇದೆ). ಬೇಂದ್ರೆ, ಶ್ರೀರಂಗ ಮೊದಲಾದವರು ಮರಾಠಿ-ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನುಳ್ಳವರು. ಮಾಸ್ತಿ,

ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್, ಡಿವಿಜಿ, ರಾಜರತ್ನಂ, ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ, ತಮಿಳು-ಕನ್ನಡದ ಭಾಷಿಕರಾದರೆ, ನಾ.ಕಸ್ತೂರಿ ಮಲಯಾಳಂ-ಕನ್ನಡದವರು. ಇವರ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಲಾಭವನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಮಹನೀಯರುಗಳ ಭಾಷಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾವು ಕನ್ನಡದ ಜಗತ್ತು ಕನ್ನಡದ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಭಾಗ ಎಂತಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಕವಿಗಳು, ಬರಹಗಾರರು ಅನೇಕ. ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಮತಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕವಿಗಳು ಇದನ್ನು ತಾವೇ ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಲವಂತದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಉಂಟು. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನೇ ಮುನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವರು. ಅಷ್ಟೇನು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಬಹುತೇಕ ಕವಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎರಡೆರಡು ಅನುಸರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರು. ರಾಜರುಗಳು, ಕವಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಬಹುಧರ್ಮೀಯರಾಗುವುದು, ಕೇವಲ ತತ್ವಾನುಸಾರಿಯಾಗುವುದು, ಮತಾಂತರಿಯಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತೂ ಗುರುತಿಸಲು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಧರ್ಮೀಯರ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂತದ್ದು. ಮತಾಂತರದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಪೋಷಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಇದು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ವಿಭಜಿಸಿದ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬವು ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮೊದಲ ಭಾಗ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ.

ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತವಾದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹಾಗೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ನಾನಾ ಜಾತಿ ಜನರು ಲಿಂಗ ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತರಾದರು. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಡೋಹಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಅವರ ಮೂಲ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಲಿಂಗಾಯಿತರಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ತಿರುವು ಮುರುವಾಗಿದೆ. ಶರಣ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಂದು ಮತ್ತೆ ವಿಘಟಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಸಿದ್ಧರಾಮ ವಡ್ಡರವನಾಗಿ, ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಹಡಪದವನಾಗಿ, ಚೌಡಯ್ಯ ಅಂಬಿಗರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಯಾ ಜಾತಿಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೂಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಣಲಕ್ಷಣವೇ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವು ಎರಡೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ದ್ವಿಪದಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಪಾಲಿಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ ಎಂದು ಯಾವುದಾದರೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ರಾಜಕಾರಣದ ಹಿಂದೆ ಈ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸಹ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಓಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜಕಾರಣದ ಫಲವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಸ್ಥಿತೆಗೆ ತಗುಲಿ ಹಾಕುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಈಚೆಗಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮಾದರಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳಿದ್ದು ಅದನ್ನು ನಾವು ಈವರೆಗೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜಾತಿ/ಕೋಮುವಾದಿ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು

ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ನೆಲೆ

ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಸತ್ವಯುತ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಮನೆಯೆಂಬ ಹಂಬಲ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ/ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವಗಳು, ಜಾತಿ ಮತ್ತಿತರ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಕರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮುಂತಾದವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಅನುಭವಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಗಮನಿಸೋಣ.

ನಗರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವವರು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಅನುಭವಿಗಳೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಬದುಕಿನ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಪರಿಸರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನೆನಪುಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಈ ರೀತಿಯ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾದ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ಲೇಖಕರ ಹಿಂಡೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಅವರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ತಾವು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಇವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶುದ್ಧ ನೆನಪಿನ ಜಲದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮರಳಲಾರದಷ್ಟು ಅವರ ಜೀವನ ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು 'ಹೋಗುವೆ ನಾ ಮಲೆನಾಡಿಗೆ, ನನ್ನೊಲುಮೆಯ ಬೀಡಿಗೆ' ಎಂಬ ಸಾಲು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ತಾಯ್ನಾಡಿನ ತುಡಿತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡು ಬದಲಾದರೂ ಕುವೆಂಪು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದು ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗಿನ ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡು. ಅವರೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಮರಳಲಿಲ್ಲ. ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಥನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಸಂಕಥನವು ಡಯಾಸ್ಪೋರಾ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಮಿಷನ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೈಸೂರಿನ ತನಕ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಹಳ್ಳಿ ನಗರ ಡಯಾಸ್ಪೋರಾಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ನಗರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಇಂಬು ಕೊಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತೆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮರಳುವುದು- ಈ ಎರಡು ವಾಂಛೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಲನೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರಾದ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಚಲನೆ ಇದೆ. ಮನೆಯ ನೆನಪು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿಸಿದೆ. ಹೆಗ್ಗಡತಿಯ ಹೂವಯ್ಯ ನಗರದ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಅವನು ಕಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರೂ ಅವನ ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಂವೇದನೆಯ ವಾಸನೆ ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿದೆ. ನಗರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅನುಭವವು ಹೂವಯ್ಯನ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅನುಭವವೇ. ಸ್ವತಃ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವ ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆಯಂತೆ ಇದೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ 'ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ' ಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೂ ಅವನ ಮನೆಯವರು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಮನೆಯ ಕಾಪಿಟ್ಟ ನೆನಪುಗಳು ಅವಮಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ನಿರೂಪಕನನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಮನೆಯ ಹಂಬಲ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಸಿ.ರಾಮಚಂದ್ರಶರ್ಮ ಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ; "ದೋಣಿ ಲಂಗರು ಹಾಕಿ ತೇಂಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀನೆಂದೆ; ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲೇ ಸಾಯುವುದೇ ಸ್ವರ್ಗ"(ಬೀಳ್ಕೊಡಿಗೆ). ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಕವನದಲ್ಲಿ, 'ಥೇಮ್ಸ್ ನದಿಯ ಬದಿಗೆ ಕೂತು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹುಳ ಹಚ್ಚಿ ಬೀಸಿ/ ಎಸೆದವನ ಸುತ್ತ ಹೊಂಗೆ ಮರದ ಸುವಿಶಾಲ ನೆರಳು' ಎಂದು ಮನೆಯ ನೆನಪನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಅಮೆರಿಕನ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸಾನ್‌ಚೋಗಳಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ದೇಸಿ ಮತ್ತು ಪರದೇಸಿತನದ ತಾಕಲಾಟವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ ಮುದ್ದುಮನೆಯಾಗಿ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ಅದೊಂದು ತೀರದ ಯುಟೋಪಿಯನ್ ಹಂಬಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗೆ ಬರಹಗಾರರಾದ ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ 'ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ'ಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ; 'ನಮ್ಮಂಥ ಪರದೇಶಿಗಳಿಗೆ ಈ

ಮನೆ-ಜಾಡ್ಯ ರಕ್ತಗತ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಔಷಧ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಮನೆ ಅಂತ ಹಂಬಲಿಸಿ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಈ ಜಾಡ್ಯ ತೀರೋದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೋದ ಮನೆ, ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ಮನೆಯ ಹಾಗಿರೋದಿಲ್ಲ'(ಪು.58). ರಾಮಾನುಜನ್ ಪದ್ಯಗಳು ಹಾಗು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ವಾಸನೆ ಹೇಗೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ(ಉದಾಹರಣೆಗೆ; ಸ್ವಿಟ್ಟರ್ಲೆಂಡಿನ ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ/ ದೋಸೆ ಕಾಫಿ ನೆನಸಬಾರದು, ಅಮೆರಿಕನ್ ಮದುವೆ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ/ ಎಲೆಡಿಕೆ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೆ ಕಾಯಬಾರದು ಕಣೆ/ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ/ ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ/ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ/ಮಡುವಾದ ಮನಸ್ಸು). ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನ ಮನಸ್ಸು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೈರುಧ್ಯದ ಜೊತೆಗೇ ಅವನು ಇರಬೇಕು. ಅವನ ಮನೆಯ ಜಗತ್ತು ಮುದ್ದಾದ ಕಲ್ಪಿತ ಜಗತ್ತು. ಅದೆಂದೂ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಆದರೆ ಅದರ ಆಸೆ ಬಿಡದು ಜೀವ. ಚಿತ್ತಾಲರ ಚಿತ್ತ ಹನೇಹಳ್ಳಿ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಮುಂಬೈಲೊಂದು ಹನೇಹಳ್ಳಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಹನೇಹಳ್ಳಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಮೈಸೂರು, ಮೇಲುಕೋಟೆ, ತಿರುಮಲೇಶರ ಕುಂಬೈ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಇಂತಹಾ ಸ್ಥಳಗಳು ಮನೆಯ ದಟ್ಟ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಂತವು.

ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ಅನುಭವವನ್ನು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಬಾವಲಿಗಳು' ಎಂಬ ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದ ಸಂಕರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ಬರಹಗಾರ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು ಮೂರನೇ ಜಾಗದ ಅನುಭವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪರಕೀಯತೆ ಹಾಗು ಅನುಭವದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ತಿಳಿಯುವುದು ಇಂತಹ ಅನುಭವದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೇ. ಇಂತಹ ತೀವ್ರವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ರಾಮಚಂದ್ರಶರ್ಮರ ರೂಪಕ, 'ಹೇಸರಗತ್ತೆ' ರೂಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬಹಳಕಾಲ ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮ ಅವರು ಕತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯ ಸಂಯೋಗದ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೇಸರಗತ್ತೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಅಥೆಂಟ್ಕ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶರ್ಮರ ಹೇಸರಗತ್ತೆ ಕವಿತೆ ಹಾಗು ರೂಪಕ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನವ್ಯದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿದೇಶಿ ಮತ್ತು ದೇಶಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅನೈತಿಕವಾದ ಸಂಕರ ತಳಿಗಳಾದ ಡಯಾಸ್ವೊರಿಗ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಅವರು ಈ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೈಬ್ರಿಡಿಟಿ ಹಾಗು ಹೈಬರಿನೇಷನ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದ ಈ ಕವಿ ಡಯಾಸ್ವೊರಾ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುನ್ನವೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಿಂದ ವಿದೇಶಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆನಿಂತು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ವಿದೇಶಿ ನೆಲೆಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕರ 'ಸಮುದ್ರ ಗೀತೆಗಳು' ಸಂಕಲನದ ಕವಿತೆಗಳು ಅನೇಕ ಸಮುದ್ರತೀರಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದು ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾಯರು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ವಿದೇಶಿ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು 'ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ' ದಂತಹ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಎಲಿಯಟ್‌ನ ವೇಸ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕವಿತೆಯ ಕೊಲಾಜ್ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ದೇಶದವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕಾಸ್ಮೊಪಾಲಿಟನ್ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಕೇಪ್ ಸಂಕರದ ಹೊಸ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಪೇಜಾವರರ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವದ ಅಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನ್ಯ, ಜರ್ಮನ್ಯ, ಫ್ರೆಂಚ್, ಇಟಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದುಗೂಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಪದ್ಯವೆಂದು ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ ಕವಿತೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖಕರ ಮನೆಯ ಒಲವು ಇತರೆ ಭಾಷಿಕರ ಮೇಲಿನ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಹೀಗೆ ಅನ್ಯನಾಡಿನವರ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಜೊತೆಯೇ ಬದುಕಿದ್ದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿಟಿಕಲ್ ಆಗುವ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಐರನಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಅದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ತಮಿಳರ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಡುವುದನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತರು ಬಂಗಾಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಳ ವ್ಯಂಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಕೆಲವು ಬರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರಾದ ತಮಿಳರ ಬಗ್ಗೆ, ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತರ ಬಂಗಾಳಿ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಹೇಳನಕಾರಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ತಳೆದರು? ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವುಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗಿಂತ ನಾವೇ ವಾಸಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ನಾವೇ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವಲ್ಲ ಏಕೆ? ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ

ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಓದುಗರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದು ಒಂದು ತಂತ್ರವೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ತಮಿಳಿಗರು, ಬಂಗಾಳಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಓದುಗರು ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಲೇಖಕರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಡಯಾಸ್ಕೊರಿಗ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅನುಭವ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಕನ್ನಡದ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ತೊಯ್ಯಾಡುವ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಕೊರಿಗ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ದನಿಗಳು ಜೋರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಮೆಲುದನಿ, ವಿಷಾದಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕಷ್ಟೆ. ಹೊರಗಡೆ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನುವುದು ಭಾವುಕವಾದ ಅನುಭವವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಸಂದೇಹಗಳು ಕೂಡ ಇರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸೊಲ್ಲು ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದ ಸಂವೇದನೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಇವರ ಸಂವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊಸದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಇಂತಹ ಅನನ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಹೊರನಾಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದ ಬರಹಗಾರರ ಪಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾಯ, ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್, ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ, ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ, ಹಿರೇಮಲ್ಲೂರು ಈಶ್ವರನ್, ಕೆ.ವಿ.ತಿರುಮಲೇಶ್, ಕಾಮರೂಪಿ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಅರವಿಂದ ನಾಡಕರ್ಣಿ, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳ, ಶಾ.ಬಾಲರಾವ್, ಮಿತ್ರಾ ವೆಂಕಟರಾಜ್, ಶ್ಯಾಮಲಾ ಮಾಧವ, ಶಾನುಭಾಗ್, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟಿ, ಭರತ್, ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ಗುರುಪ್ರಸಾದ್ ಕಾಗಿನೆಲೆ, ಸುಕನ್ಯಾ ಕನಾರಳ್ಳಿ, ನಾಗ ಐತಾಳ ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ನುಡಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾವತ್ ದಂಪತಿಗಳು ಕೂಡ ಬಹುಕಾಲ ಹೊರಗೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದವರಾದ ಕಾರಣ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಗದ್ಯಬರಹಗಳಲ್ಲಿ(ನಾನ್ ಫಿಕ್ಷನ್). ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೆ ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತ್, ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್, ಹಿರೇಮಲ್ಲೂರು ಈಶ್ವರನ್, ಕಾಮರೂಪಿ, ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಲೇಖಕರ ಗದ್ಯದಿಂದ. ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ಅನ್ಯಭಾಷಿಕ/ವಿದೇಶಿ ನೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಒಳಹೊರಗೆ ನಿಂತು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಕಾಮತ್ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದು ಪ್ರವಾಸೀ ಕಥನ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಕಥನಗಳನ್ನು. ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ತತ್ಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡುವ, ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಹೋಲಿಕೆ ತರುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳರ ಐಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದವನೆಂಬ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ನೆಲದ ಬಗೆಗಿನ ಅನ್ಯತಾಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲೇಖಕ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆಯುವ ಕಾಮತ್ ಬಂಗಾಲದ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತುಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಲೇಖಕರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಇದು ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹೋರಾಟವೂ ಹೌದು. ಹೀಗಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನಂಶ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಗುರುಪ್ರಸಾದ್ ಕಾಗಿನೆಲೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನವ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮುಂಬೈ ಲೇಖಕರಾದ ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳ, ಅರವಿಂದ ನಾಡಕರ್ಣಿ, ಆನಂತರದ ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ, ಉಮಾರಾವ್, ಸುನೀತ ಶೆಟ್ಟಿ, ಹಾ.ಮ.ಕನಕ, ಮುಂತಾದವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲೇಖಕರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಬಹುದಾದ ಲೇಖಕರೆಂದು ಓದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಬರೆಯುವವರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಚಿತ್ತಾಲರ ಹನೇಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಊರುಗಳ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು

ಅವರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರಂತೆ ಬರೆಯುವ ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟಿ, ವಿ.ಎಸ್.ಶಾನುಭಾಗ್ ಮುಂತಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರಂತೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಗೋವಾ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಅಮೆರಿಕಾ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನೂ ಅಪರಿಚಿತ ವಲಯದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕನ್ನಡವೇ ಕ್ಷೀಣಿಸುವ ಪರಿಸರ ಅವರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೇ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಅನ್ಯರಾಜ್ಯ/ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಎರಡನೇ ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರು ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ನೇರ ಪರಿಚಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ರಜೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂಪರ್ಕ ಬಹುತೇಕ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಒಳಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಭಾಷಿಕ/ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಅವರು ಪದೋನ್ನತಿಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು. ಇವರು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಡಯಾಸ್ಕೊರಾ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ ಅನುಭವಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶೂದ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟದ ಅನುಭವಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಶೂದ್ರ ಸಂವೇದನೆ ಮಣ್ಣಿನದಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂವೇದನೆ ಕಲಿತದ್ದು, ಶಿಷ್ಟ. ಈ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಸಾಟ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ 'ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ'ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಮೂರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವು ಖಾನೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವ ಅಪ್ಪ, ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಸಾಸರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯಬಲ್ಲರು. ಈ ಖಾಸಗಿಗಳು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಜಾಗಗಳಾದರೂ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವನ್ನು ರಾಮಾನುಜನ್ ಯಜಮಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅಮೆರಿಕಾ ಸೇರಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಿದೇಶಿ ಜಾಗವನ್ನೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶೂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದುದು. ಅವರಿಗೆ ತಾನು ಅನ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯತೊಡಗಿದ ಕುವೆಂಪು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶೂದ್ರ-ಲೇಖಕ ಎಂಬ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಮತ್ತೆ ದಲಿತ ಬಂಡಾಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡುಗೆರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿಚ್ಚಳವಾಗುವ ಹಂತ ತಲುಪಿತು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ 'ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೇಖಕರು' ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬರವಣಿಗೆಯು ಬಹುತೇಕ ಕರಾವಳಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಅವರು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಮಲಯಾಳಗಳ ಜೊತೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಲೇಖಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೆರಡೂ ಸಂಕರಗೊಂಡು ಮೂರನೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ಬೊಳುವಾರು, ಫಕೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ, ರಷೀದ್, ಬಷೀರ್ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಸಮಾಜಗಳು ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಮಾಜಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಈ ಲೇಖಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಇವರು ಉಜ್ಜಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವುದು ಉಚಿತ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆ

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಜಾಗತೀಕರಣಗಳಿಂದ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪುನಃ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಹೊಸ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಓದುಗಳು ಸೂಕ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಚಲನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಿರುವುದು ಅವನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನಾವಿಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಸುಳಿಗಳು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಸಂಚಲನಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಸಹ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೂ ಅದರದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿದ್ದು ಒಂದೊಂದೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಕೆಲವು ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಎನ್ನುವುದು ಮರದ ಕೊಂಬೆ, ಅದರೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕವಲುಗಳು! ಇವುಗಳ ರೋಮರೋಮಕ್ಕು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಥೆಗಳು. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಅರೇಬಿಯನ್ ನೈಟ್ಸ್‌ನ ಸಾವಿರಾರು ರಾತ್ರಿಗಳು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಅಗಾಧತೆ, ಅನನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೂರ ಮತ್ತು ಸಮೀಪದ ಮಸೂರಗಳಲ್ಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಅದನ್ನು ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಾಗಿ, ನೆಲಸಿಗರಾಗಿ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಂಕಥನಗಳು ಇಂದಿನ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಓದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಕಸಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸದೊಂದು ವಾದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಪಾದನೆ ಇದೆಯಾದರೂ ಹೊರಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಿಟಕಿಗಳು ತೆರೆದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಲೇಖಕಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಆದಕಾರಣ ಕನ್ನಡದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಫೋಕಸ್ ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಿಂಬ ಇದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಚಹರೆಗಳು ಕಾಣಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಆಡುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅನನ್ಯತೆಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿ

೧. ರುಷ್ಚಿ, ಖುರೇಶಿ, ಸೈಲ್. ಎಸ್‌ಎಸ್ ಇನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ- ಎಸ್‌ನೋರ್ ಅದಾಮಿ(ಪ್ರೆಸ್ವೀಜ್ ಬುಕ್, ೨೦೦೬).
ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಲೇಖಕರಾದ ರುಷ್ಚಿ, ಖುರೇಶಿ, ಸೈಲ್ ಮುಂತಾದವರ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ಕೃತಿ.
೨. ಅಟ್ ಹೋವರ್ ಇನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ- ಜಾಕಿ ಅಸ್ನಾಯಾಗ್ ಮತ್ತಿತರರು(ಪರ್ಮನೇಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್, ೨೦೦೬)
ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಭಾವನೆ ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ದ್ವಂದ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
೩. ಅಮೆರಿಕನ್ ಕರ್ಮರೇಸ್, ಕಲ್ಚರ್ ಅಂಡ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಇನ್ ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಸುನಿಲ್ ಭಾಟಿಯಾ(ಎನ್ ವೈ ಯು ಪ್ರೆಸ್, ೨೦೦೭)
ಬಹು ಜನಾಂಗೀಯತೆಯುಳ್ಳ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಪುಸ್ತಕ ಇದು.
೪. ಇಂಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಇನ್ ಏಷ್ಯನ್ ಅಂಡ್ ಫೆಸಿಫಿಕ್ ರೀಜನ್ಸ್- ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಚಟರ್ಜಿ ಮತ್ತು ಲಿಪಿ ಫೋರ್ಷ್(ಸಂ)(, ೨೦೦೬)
ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಪೂರ್ಣ ಪುಸ್ತಕ. ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಏಷ್ಯಾಖಂಡದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳಿವೆ.
೫. ದ ಲೋಕೇಶನ್ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರ್-ಹೋಮಿಭಾಭಾ(ರೌಟ್‌ಲೆಡ್ಜ್, ೨೦೦೪)
ವಸಾಹತೀಕರಣ ಎನ್ನುವುದು ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿಂತ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ. ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಅಂದರೆ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಕರಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕರಗಳು, ಹೈಬ್ರಿಡಿಟಿ, ಮಿಮಿಕ್ರಿಯಿಂದ

ಸಂಭವಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಭಾಭಾ ತಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ವಾದ 'ಮೂರನೇ ಜಾಗ' ಎನ್ನುವುದರ ಇರುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ. ಡಯಾಸ್ಕೂರಾ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ಚಲನೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

೬. ದಿ ಎಂಪೈರ್ ರೈಟ್ ಬ್ಯಾಕ್- ಆಶ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಬಿಲ್, ಹೆಲೆನ್ ಟಿಫಿನ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಿಫಿತ್ಸ್ (ರೌಟ್‌ಲೆಡ್, ೨೦೦೨)

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಲಸೆಯಿಂದ ಆದ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳು, ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವ ಕಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯ ಹೊರಬಂದವರ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಸ್ಥಳ'ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಎನ್ನುವುದು ದ್ರವೀಕರಿಸಿದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೭. ಕಾರ್ಪೊಗ್ರಾಫಿಸ್ ಆಫ್ ಡಯಾಸ್ಕೂರಾ: ಕಂಟಿನ್ಯಿಂಗ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ-ಅವತಾರ್ ಬ್ರಾಹ್ (ಟೇಲರ್ ಅಂಡ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ೧೯೯೬)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕ ಸಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಸ್ಮಿತೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಭಿನ್ನತೆ' ಮತ್ತು 'ವೈವಿಧ್ಯಮಯತೆ'ಯನ್ನು ಫೆಮಿನಿಸಂ ಹಾಗೂ ಸಂರಚನೋತ್ತರವಾದದ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣ, ಜಿಂಡರ್, ವರ್ಗ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಲೈಂಗಿಕತೆಗಳು ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

೮. ಅನ್ ಇಂಟ್ರಡಕ್ಷನ್ ಟು ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಥಿಯರಿ- ಪೀಟರ್ ಚೈಲ್ಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ (ಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಹಾಲ್, ೧೯೯೭).

ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಾದವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉಪಯುಕ್ತ ಪುಸ್ತಕ.

೯. ಕಲೋನಿಯಲಿಸಂ ಅಂಡ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ- ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಹೋಗಾನ್ ಕಾಮ್ (ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಪ್ರೆಸ್, ೨೦೦೦)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವತ್ತ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದೆ. ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜನರು ಹೇಗೆ ಮೆಟ್ರೊಪಾಲಿಟನ್ ನಗರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ? ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ

ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್‌ಕಾಟ್, ಚಿನುವಾ ಅಚಿಬೆ, ರೈಹ್‌ಸ್, ಬುಚಿ ಎಮೆಚೇಟಾ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್, ಅಲ್‌ಫ್ ಲವ್‌ಲೇಸ್ ಮುಂತಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ವಸಾಹತೀಕರಣದಲ್ಲಿರುವ 'ಒತ್ತಡ'ವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದೆ.

೧೦. ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಲಿಟರೇಚರ್. ಎ ರೀಡರ್ಸ್ ಗೈಡ್ ಟು ಎಸಿಯಲ್ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ-ಜಪ್ಪಿನ್ ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ಸ್ (ಪಾಲ್‌ಗ್ರೇವ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್, ೨೦೦೮) ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೇರುವ ಪ್ರಮುಖದೇಶಗಳಾದ ಜಮೈಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ನೈಜೀರಿಯಾ, ಅಂಟಿಗುವಾ, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಲಂಕಾಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೈಪಾಲ್, ರುಷಿ, ಕಿನ್‌ಕೇಯ್ಡ್ ಮುಂತಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

೧೧. ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲಿಸಂ-ಲೀಲಾ ಗಾಂಧಿ (ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಇಂಡಿಯಾ, ೧೯೯೮).

ವಸಾಹತೀಕರಣದ 'ಉತ್ತರ' ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಈ ಪುಸ್ತಕ ವಸಾಹತೋತ್ತರವಾದ ಮತ್ತು ನವಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಸೈದ್‌ನ ಓರಿಯಂಟಲಿಸಂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಾದದ ಸೀಮಿತತೆಯ ಬಗೆಗೂ ಲೇಖಕಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧೨. ಎ ರಿವರ್ಸಿಂಗ್ ಸೈಲ್. ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದಿ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಮೈಖೇಲ್ ಗೊಮೆರ್ಟ್ (ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ೨೦೦೫)

ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗುಲಾಮ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದುದು. ಆದರೆ ಗೊಮೆರ್ಟ್ ಅವರ ಫೋಕಸ್ ಇಲ್ಲಿ ಕರಿಯರು ಹೇಗೆ ಇಡೀ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಸಮಯ, ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಆಫ್ರಿಕಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದೆ.

೧೩. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ಹೈಬ್ರಿಡಿಟಿ-ವೀರೇಂದರ್ ಕಲರಾ ಮತ್ತಿತರರು (ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ೨೦೦೫)

ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಮತ್ತು ಹೈಬ್ರಿಡಿಟಿಗಳು ಬಹುಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ

ಪುಸ್ತಕ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿದ್ದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾವನ್ನು ಒಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೧೪. ನ್ಯೂ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಂಡ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಲಿಟರೇಚರ್ಸ್. ಅನ್ ಇಂಟ್ರಡಕ್ಷನ್ - ಬ್ರೂಸ್ ಕಿಂಗ್ (ಸಂ) (ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್, ೧೯೯೬)

ವಸಾಹತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಇದೊಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ಬರಹಗಾರರು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೫. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ, ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಅಂಡ್ ರಿಲಿಜನ್ - ವಾಲಟ್ರಾಡ್ ಕೊಕೊಟ್ (ರೌಟ್‌ಲೆಜ್, ೨೦೦೪)

ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡುವ ಪುಸ್ತಕ ಇದು. ಈ ಕೃತಿ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಿಲಿಜನ್ ಹೇಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್, ಐರಿಷ್, ಆರ್ಮೇನಿಯನ್, ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೬. ಎಜಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಸಾರಾ ಲ್ಯಾಂಬ್ (ಇಂಡಿಯಾನಾ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ಬ್ಲೂಮಿಂಗ್ ಟನ್, ೨೦೦೯)

ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪುಸ್ತಕ. ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನಪೂರ್ಣವಾದ ಕೃತಿ.

೧೭. ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ಅಂಡ್ ಬಿಯಾಂಡ್ - ಅನಿಯಾ ಲಾಂಬಾ ಮತ್ತಿತರರು (ಸಂ) (ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್, ೨೦೦೭)

ಇದು ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಇಲ್ಲಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗೋಳೀಕರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ತನಕ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳುಳ್ಳ ಲೇಖನಗಳಿವೆ.

ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೧೮. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಸ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್- ಬಾರ್ಬರಾ ಜೆ.ಮರ್ಚ್ ಮತ್ತಿತರರು(ಓರಿಯೆಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಸ್ಟಾನ್, ೨೦೦೯)

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು, ಅರ್ಥಗಳಿಕೆ, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ತಮ್ಮ ಗಡಿದಾಟುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿರುವ ಲೇಬರ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಶೋತ್ತರ ವಲಸೆ ಬರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತವರು ಸ್ವದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಹಣ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯಾದರೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನಗಳಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಋಣಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕಾ, ಏಷ್ಯಾ, ಮಧ್ಯ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದೇಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

೧೯. ದಿ ಇಂಟಿಮೇಟ್ ಎನಿಮಿ-ಆಶಿಸ್ ನಂದಿ(ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪೇಪರ್ ಬ್ಯಾಕ್, ೨೦೦೬)

ಆಶಿಸ್ ನಂದಿಯವರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾರತ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ವಸಾಹತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೨೦. ಮೊಬಿಲ್ಯೆಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ. ವಿಮೆನ್, ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಅಂಡ್ ಮೈಗ್ರೇಷನ್- ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಿರಂಜನ(ಓರಿಯೆಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಸ್ಟಾನ್, ೨೦೦೯)

ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಕರಾರುಬದ್ಧ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಂದು ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ನಗರದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ತೇಜಸ್ವಿನೀ ನಿರಂಜನ ಅಲ್ಲಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಗಮನ ಇರುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಬಾಲ್ಟನ್ ಗುಂಪುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ. ತೇಜಸ್ವಿನೀ ನಿರಂಜನ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಹಿಂದಿ ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ,

ಪ್ರವಾಸೀ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಚೆಟ್ಟಿ'ಯ ಸ್ವೀಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗಸರ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೧. ಇಂಡಿಯಾಸ್ಪೊರಾ-ಮಕರಂದ ಪರಾಂಜಪೆ (ಇಂಡಿಯಾಲಾಗ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ೨೦೦೧)

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಕರಂದ ಪರಾಂಜಪೆ ಅವರು ಗಮನಿಸುವುದು ಇಂಡಿಯಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಚಹರೆಗಳನ್ನು. ಇಂಡಿಯಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಡಿಯಾಸ್ಪೊರಾ ಎನ್ನುವ ಅಭಿದಾನವನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಪರಾಂಜಪೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಚಿಗುರಿನ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರಾದ ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೂ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪಯಣವನ್ನು ಪರಾಂಜಪೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨೨. ದಿ ಆರ್ಗ್ಯುಮೆಂಟೇಟಿವ್ ಇಂಡಿಯನ್-ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ (ಪೆಂಗ್ವಿನ್, ೨೦೦೫)

ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ಅವರು ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಈ ಪುಸ್ತಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿವೆ. ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಎನ್ನುವ ಸೇನ್ ನವಹಿಂದುತ್ವ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಗ ಗುಂಪುಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆತಂಕದಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕೀಯರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಹ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೨೩. ಡಯಾಸ್ಪೊರಿಕ್ ಲಿಟರೇಚರ್ ಅಂಡ್ ಥಿಯರಿ-ವೇರ್ ನೌ?-ಮಾರ್ಕ್ ಷ್ಯಾಕಲ್‌ಟನ್(ಸಂ)(ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ ಸ್ಕಾಲರ್ಸ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್, ೨೦೦೬)

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಷ್ಯಾಕಲ್‌ಟನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಪಾಲ್ ಗಿಲೊರಿ, ಜೋಪಿ ನೈಮಾನ್, ಸಾಂದ್ರಾ ಕೋರ್ಚೊಮಾನ್, ನೀಲಂ ಶ್ರೀವಾಸ್ತವ್, ಪಾಸ್ಕಲ್ ರಿಯುನ್ಕ್, ಆಸ್ತಾ ಕುಸಿನೇನ್ ಮುಂತಾದವರು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಒಂದು ಉಚಿತೋಪಿಯಾವೇ? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದರೊಳಗೆ ಬರುವ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತವೆ.

೨೪. ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಲಿಟರರಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಅಂಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಫಿಕ್ಷನ್-ಷರದ್ ಪಾಲ್ (ಪ್ರೆಸ್ವೀಜ್ ಬುಕ್ಸ್, ೨೦೦೯)

ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಫಿಕ್ಷನ್ ಎನ್ನುವ ವರ್ಗದೊಳಗೆ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಪುಸ್ತಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೨೫. ಇಂಡಾರಾಗೇಟಿಂಗ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲಿಸಂ. ಥಿಯರಿ ಅಂಡ್ ಕಾಂಟೆಕ್ಸ್ಟ್-ಹರೀಶ್ ತ್ರಿವೇದಿ ಅಂಡ್ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮುಖರ್ಜಿ (ಸಂ) (ಐಐಎಎಸ್, ಶಿಮ್ಲಾ, ೧೯೯೬).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಈ ಕೃತಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಮನ್ ವೆಲ್ತ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಕೃತಿ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಲಸೆ, ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸ್ಥಿತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

೨೬. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ-ದಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೀರಿಯನ್ಸ್-ಡ್ರೆನ್‌ಸೇನ್ ವಂದೇನ್ ಮತ್ತಿತರರು(ಸಂ) (ಪ್ರೆಸ್ವೀಜ್ ಬುಕ್ಸ್, ೨೦೦೬)

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವ ಈ ಕೃತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಇಮಿಗ್ರೇಷನ್, ಎಮಿಗ್ರೇಷನ್‌ಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಲೇ ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಳಗಿನ ಒತ್ತಡ, ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬಂಧಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಡಯಾಸ್ಪೊರಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

೨೭. ದಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪೇಟಿಯಾಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ರೈಟಿಂಗ್ ಇನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್. ವಾಲ್ಯೂಮ್.

೧- ವಿನೋದಾ ಟಿ ಮತ್ತು ಶೈಲಜಾ. ಪಿ.(ಸಂ).

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ಬರೆದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇದೆ.

೨೮. ಏಷ್ಯನ್ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಪೋಯೆಟ್ರಿ ಇನ್ ನಾರ್ತ್ ಅಮೆರಿಕಾ-ಬೆನ್ಸಿನ್ ರ್ಯಾಂಗ್ (ರೌಟ್‌ಲೆಜ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ೨೦೦೮)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕ ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ಅಡ್ಡಕೊಯ್ತುಗಳನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಯಾಸ್ವೋರಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿ.

Bibliography

1. Adami, Esterno. Rushdie, Kureshi, Syal, Essays in Diaspora.
New Delhi: Prestige Books, 2006
2. Assayag, Jackie et al(Ed). At Home In Diaspora
Delhi:Permanent Black,2006
3. Bhabha, Homi. The Location Of Culture.
New York: Routledge, 2004
4. Bharucha, E.Nilufer. World Literature
New Delhi: Prestige Books, 2007
5. Bhatia, Sunil. American Karma.Race, Culture and Identity in the Indian Diaspora.
NYU Press, 2007
6. Bill, Ashcraft, Gareth Griffiths and Helen Tiffin. The Empire Writes Back.
London: Routledge, 2002
7. Brah, Avatar. Cartographies of Diaspora: Contesting Identities.
Taylor and Francis Ltd, 1996
8. Childs, Petre and Patrick Williams. An Introduction to Postcolonial Theory
London.: Prentice Hall, 1997
9. Colm Hogan, Patrick. Colonialism and Cultural Identity
Albany: New York Press, 2000
10. Edwards, Justin D. Postcolonial Literature.
Palgrave Macmillan, 2008
11. Gandhi, Leela. Postcolonial Theory A Critical Introduction.
New Delhi: Oxford India, 1998
12. Gomez, Michael A. Reversing Sail. A History Of the African Diaspora.
New York: Cambridge University Press, 2005

13. Kalra, Virinder et al. Diaspora and Hybridity.
New Delhi: SAGE Publications, 2005
14. King, Bruce (Ed). New National And Postcolonial Literatures An Introduction
New York: Oxford, 1996
15. Kokot, Waltraud. Diaspora, Identity and Religion.
London: Routledge, 2004
16. Lamb, Sarah. Aging and the Indian Diaspora Bloomington:
Indiana University Press, 2009
17. Loomba, Ania et al (Ed). Postcolonial Studies and Beyond.
Ranikhet: Permanent Black, 2007
18. Merz J, Barbara et al(Ed). Diasporas And Development.
Hyderabad. Orient Blackswan, 2009
16. Nandy, Ashis. The Intimate Enemy
New Delhi: Oxford India Paperback, 2006
19. Niranjana, Tejaswini. Mobilizing India. Women, Music, and Migration Between India and Trinidad
Hyderabad: Orient Blackswan, 2009
20. Paranjape, Makarand. Indiaspora.
New Delhi: Indialog Publications, 2001
21. Sen, Amartya. The Argumentative Indian.
London: Penguin, 2005
22. Shackleton, Mark(Ed). Diasporic Literature and Theory-Where Now?
Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2006
23. Sharrad, Paul. Postcolonial Literary History and Indian English Fiction.
New Delhi: Prestige Books, 2009
24. Trivedi, Harish and Meenakshi Mukherjee(Ed). Interrogating Postcolonialism, Theory and Context.
Shimla: IAS, 1996
25. Vanden, Driensen, et al. (Ed). Diaspora-The Australian Experience.
New Delhi: Prestige Books, 2006

26. Vinoda, T and P.Shailaja(Ed). The Expatriate Indian Writing in English Vol.1
New Delhi: Prestige Books, 2006
27. Zhang, Benzi. Asian Diaspora Poetry in North America.
New York: Routledge, 2008

Articles:

1. Sudesh Mishra. “Sugar To Masala, Writing by the Indian Diaspora”, *An Illustrated History of Indian Literature in English.* (New Delhi: Permanent Black, 2003)
2. Salman Rushdie, “ Imaginary Homelands”, *The Arnold of Anthology of Post-Colonial Literatures* (London: Arnold, 1996)
3. Aditya Sinha, “A Conradian Voyage” (The Sunday Indian, October 16, 2010)
4. “Fading Boundaries. The Outsider inside” Writers Feedback (Sunday Herald, July 18, 2010)

Internet Sources

1. [www. Chakadolaacademy.org/Diasporic/.20 Literature.doc](http://www.Chakadolaacademy.org/Diasporic/.20 Literature.doc)
2. [www. Rupkatha Journal-Perspective: Exile Literature and the Diasporic Indian Writer](http://www.Rupkatha Journal-Perspective: Exile Literature and the Diasporic Indian Writer)
3. <http://myuminfo.umanitoba.ca/Documents/2142/Maver I.pdf>
4. <http://www.islandvibesmag.com/the-caribbean-diaspora-blacks-in-britain/>
5. <http://ezinearticles.com/?Diaspora Literature-A Testimony-Of Realism and id 1362004>
6. [http:// www. Jstor.org/pss/40652726](http://www.Jstor.org/pss/40652726)
7. www.guyanajournal.com/icw.html
8. Report of the High Level Committee on the Indian Diaspora ([http:// / indiandiaspora.nic.in/diasporapdf/ chapter 28.pdf](http://indiandiaspora.nic.in/diasporapdf/ chapter 28.pdf))
9. Oonk, Gijsbert” Debunking The Indian Diasporas”, ([http:// w w w . a s i a n s i n a f r i c a . c o m / c o n f e r e n c e / positionpapersconference.pdf](http://www.asiansinAfrica.com/conference/positionpapersconference.pdf))

ಗ್ರಂಥ ಋಣ:

೧. ಪುನರಾವಲೋಕನ (ಪ್ರಕಟಣೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಪುಸ್ತಕ, ೨೦೧೧)
೨. ಎಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ, “ಬದಲಾವಣೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಭೀತಿಗಳು”, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಜುಲೈ ೨೨, ೨೦೧೧.

* * * * *